

Spook- en Zombieberedrijven versus COVID-19

Overname en gebruik van dit onderzoek wordt aangemoedigd bronvermelding "Graydon Belgium". Deze brochure is louter ter informatie opgesteld. De gegevens zijn ontwikkeld en verwerkt op basis van de Graydon-databanken. Uitgever, informatieverstrekker noch auteurs kunnen aansprakelijk gesteld worden voor mogelijke onnauwkeurigheden. De uiteindelijke interpretatie van de gegevens is voor rekening van de lezer.

Gelieve als bron 'Graydon Belgium' te vermelden

Graydon Belgium nv

Contact: Eric Van den Broele
Directeur Research & Development

Uitbreidingstraat 84-b1

2600 Berchem

Tel.: 0495 71 02 36

www.graydon.be

Inhoud

Inhoud	3
Voorwoord door Prof. Rudy Aernoudt: Over Zombies en Spoken	4
1. Voorbeschouwing	6
2. Samenvatting	10
<i>De ZEV-bedrijven</i>	11
<i>De OESO-Z bedrijven</i>	12
<i>Regionale verschillen?</i>	14
3. Definities – omschrijvingen	15
a. <i>Zombiebedrijven</i>	15
b. <i>Spookondernemingen</i>	16
c. <i>Ondernemingen met verhoogd frauderisico</i>	17
d. <i>Ondernemingen met verhoogde kans op criminele banden</i>	18
e. <i>Schokbestendigheid in tijden van economische discontinuïteit</i>	19
4. Methodologie en eerste vaststellingen	23
a. <i>Bronnen</i>	23
b. <i>Populatie</i>	25
c. <i>Zombiebedrijven</i>	28
i. <i>Eigen vermogen negatief</i>	28
ii. <i>Zombiebedrijven volgens de OESO-definitie</i>	29
d. <i>Spookondernemingen</i>	30
5. Zombiebedrijven: personeel en geografie	31
a. <i>Bedrijven met negatief eigen vermogen</i>	31
i. <i>België</i>	31
ii. <i>Vlaams Gewest</i>	32
iii. <i>Brussels Gewest</i>	33
iv. <i>Waals Gewest</i>	34
b. <i>Zombiebedrijven volgens OESO-definitie</i>	36
i. <i>België</i>	36
ii. <i>Vlaams Gewest</i>	37
iii. <i>Brussels Gewest</i>	39
iv. <i>Waals Gewest</i>	41
6. Correlatie tussen bedrijven met 3 jaar negatief eigen vermogen en zombiebedrijven volgens de OESO-definitie	43
7. Zombiebedrijven: benadering naar activiteitssector (NACE-code) en daarbij betrokken personeel	45
a. <i>Bedrijven met negatief eigen vermogen</i>	45
b. <i>Zombiebedrijven volgens OESO-definitie</i>	48
8. Zombiebedrijven in covidtijden: injectiebehoefte en schokbestendighedssegmenten	51
a. <i>Bedrijven met negatief eigen vermogen</i>	51
b. <i>Zombiebedrijven volgens OESO-definitie</i>	54
c. <i>Bedrijven met negatief eigen vermogen en met moederband naar het buitenland</i>	56
d. <i>Zombiebedrijven volgens OESO-definitie en met moederband naar het buitenland</i>	58
9. Spookbedrijven versus Zombiebedrijven	61
10. Kenmerken van Fraude en maatschappelijke ondermijning versus Zombiebedrijven	62
Over Graydon	63

Voorwoord door Prof. Rudy Aernoudt: Over Zombies en Spoken

België is een subsidieland bij uitstek. Interregionaal zijn er overigens geen significante verschillen. Uitgedrukt in termen van het Bruto Binnenlands Product, gaat 6,3 % naar subsidies. Dit is bijna het dubbele van buurland Nederland (3,8 %) dat precies op het OESO gemiddelde ligt. Deze percentages hebben betrekking op niet-crisistijden.

Dit leidt tot een soort van baxtereconomie waarbij niet levensvatbare bedrijven en ook ten dode opgeschreven bedrijven toch blijven overleven. Deze walking deads, of anders gezegd zombies, zijn een domper op de economische turbulentie van een land. Het schaadt de productiviteit en vervalst de concurrentie. In internationale vergelijkingen scoort België samen met Italië en Spanje het hoogst inzake proportioneel aantal zombies.

Kaf en koren

De crisis is theoretisch een uitgelezen moment om het kaf van het koren te scheiden. Bedrijven die het al moeilijk hebben in niet-crisistijden die zullen de crisis niet overleven, zou men spontaan kunnen denken. En dat klopt theoretisch ook, zij het niet dat de helende werking van de markt wordt verstoord door de massale overheidsinterventie. De Coronacrisis leidde tot paniekvoetbal op alle niveaus en de subsidiekraan werd volledig opengedraaid.

Origineel in het werk van Eric Van den Broele is dat hij, hoe evident het ook lijkt, deze zombies op een nieuwe manier in kaart brengt op basis van data van bedrijven met een negatief eigen vermogen. Klassiek worden zombies immers in kaart gebracht vertrekkende van de operationele resultaten. Ingewijde lezers zullen verwijzen naar de wettelijke verplichte netto-actief test. Bedrijven met negatief eigen vermogen doorstaan deze test niet. Het zouden dus echt uitzonderingen moeten zijn. De data van Graydon tonen dat maar liefst zestig duizend, of 15% van alle bedrijven een negatief eigen vermogen publiceren. Zelf baseerde ik mij steeds op de OESO-definitie die eerder kijkt naar de operationele winstcapaciteit ten opzichte van de financiële verplichtingen en voor België aan ongeveer 13 % zombies kwam. Eric bestudeert dus beide benaderingen en zet ze tegen elkaar af. De twee totaal verschillende benaderingen tonen aan hoe robuust de analyse is – hoewel overlapping eerder beperkt zijn - en hoe zombies in België welig tieren. We kunnen veronderstellen dat het fenomeen zeer positief correleert met de hogervermelde subsidieniveaus.

Spookbedrijven dan weer zijn bedrijven die de afgelopen jaren niet konden betrap worden op enige activiteit terwijl ze als actief staan geregistreerd. Graydon ontwikkelde hiervoor een algoritme dat verschillende parameters hanteert waardoor het bijna 300.000 bedrijven herkent als spook. Jawel: spoken bestaan en op basis van de analyse van Graydon valt bijvoorbeeld op dat er bijna 20.000 de afgelopen drie jaar geen jaarrekening publiceerden terwijl ze dat wel degelijk verplicht waren: bijna vijf procent van de publicatieplichtigen. Niemand weet dus waar ze mee bezig zijn, maar vele spoken schuiven mee aan de dis van de subsidies.

De coronacrisis is een meevaller voor deze zombie- en spookbedrijven die nu plots hun dorst konden lessen aan de universele subsidiekraan. Dat dit geen provocatief populistisch statement is, wordt aangetoond op basis van facts & figures in dit boek van Eric. Hijzelf zou vermoedelijk liever hebben dat ik het heb over data. Toegegeven, we kunnen het beleidsmakers niet kwalijk nemen dat in urgentietijden er minder selectief wordt te werk gegaan. Dat hebben we ook in de financiële crisis trouwens meegemaakt. Met het oog op het herstel van de economie, is er echter tijd om aan evidence-based policy te doen.

Nine-grid

Waar een startersbeleid moet gericht zijn op een algemene ondernemingscontext, eerder dan op een gericht subsidiebeleid; geldt deze benadering niet voor bedrijven in moeilijkheden. Daarom is het belangrijk een onderscheid te maken tussen structureel gezonde bedrijven die door de crisis een tijdelijk probleem hebben en zieke bedrijven die door de crisis en door de subsidies hun doodstrijd rekken. Een herstelbeleid moet erop gericht zijn deze eerste categorie te ondersteunen in hun herstel maar niet langer publieke fondsen te stoppen in de tweede categorie. En ja, dat is mogelijk op basis van Graydons' nine-grid benadering.

Dergelijke benadering zou ademruimte geven voor gezonde bedrijven die tijdelijk in ademnood zijn maar zou tezelfdertijd een euthanasiebeleid betekenen voor zombies en spookbedrijven. Dit zou niet alleen leiden tot een optimale aanwending van de belastinggelden, maar ook de competitiviteit van onze economie aanwakkeren. Tegelijkertijd zou het de criminaliteit en de drugsmilieus ontnemen van publieke fondsen. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de overheid indirect de witte poeder bedrijven subsidieert.

Dankzij de intelligentie die Graydon op haar datasets toepast is dat mogelijk. Als we nu ook nog beleidsmakers vinden die deze integreren in het data-gestuurd beleid, dan zijn zowel structureel gezonde bedrijven, de belastingbetaler als de overheid aan de winnende hand met spookbedrijven en zombies als de enige verliezers. Maar is dat niet wat Schumpeter creatieve destructie noemde die zo helend is voor een economie?

Rudy Aernoudt
Prof. Corporate finance, UGent

1. Voorbeschouwing

Van bij de aanvang van de COVID-crisis, meer bepaald kort na de eerste lock-down die inging per 13 maart 2020, stelden onze verschillende overheden alles in het werk om ons bedrijfsleven te ondersteunen. Zo nam de federale overheid maatregelen met betrekking tot ondermeer technische werkloosheid, tax-shelters, betaalluitstellen van BTW, belastingen en sociale bijdragen, bancaire garantiefondsen...

Onze regionale overheden ontwikkelden in eerste instantie een panoplie aan premies, versterkten onder meer de win-winlening en werkten op hun beurt verschillende maatregelen uit die leningen voor de getroffen ondernemingen faciliteren.

Dat de uitgebreide stroom aan maatregelen hun vruchten afwerpen blijkt uit de verschillende studies die we publiceerden¹. Zonder steunmaatregelen zou nu, ruim een jaar na de eerste lockdown, ruim 50% van onze bedrijven in zware moeilijkheden verkeren. Dank zij de steunmaatregelen spreken we over de helft minder bedrijven in zware moeilijkheden.

Echter, naarmate steeds duidelijker werd en wordt dat de sanitaire crisis langer zou aanslepen, en dus ook vele van onze bedrijven langer en intensiever moeten ondersteund worden, **groeit het besef dat het maatschappelijk onverantwoord zou zijn eerder welke onderneming toegang tot steun te bieden**. Keuzes ter zake blijken meer en meer noodzakelijk maar zijn daarom nog niet altijd even consequent doorgevoerd.

Reeds einde maart 2020 publiceerden wij op duidelijke analyses gebaseerde inzichten waarbij we onderscheid maakten tussen die bedrijven die zich reeds voor de crisis in zware moeilijkheden bevonden (4,7% van ons ondernemingslandschap) en het veelvoud aan ondernemingen dat louter als gevolg van de sanitaire crisis in zwaar weer verzeilden². We stelden openlijk de vraag in welke mate het blijven ondersteunen van die eersten de maatschappelijke hypotheek nodeloos zou verzwaren.

Op basis van onze diepgaande analyses die stoelen op duidelijk definiëerbare data concludeerden we dat steunmaatregelen zich best richten op die ondernemingen die voor de crisis in goede doen waren maar door de toestand van 'economie in discontinuïteit' zich genoodzaakt zagen en zien hun reserves dusdanig uit te putten dat ze zonder verdere of bijkomende injecties niet anders kunnen dan hun activiteit definitief stop te zetten of, erger nog, over de kop te gaan.

¹ Zie hiervoor onder meer de gezamenlijke VBO-Graydon whitepaper van 26 januari 2021 <http://public.graydon.be/nl/resources/whitepaper/bij-het-aflopen-van-het-moratorium-op-faillissementen> of de Unizo-Graydon publicatie van 11 maart 2021: <http://public.graydon.be/nl/resources/studie/graydon-unizo-een-jaar-na-de-lockdown>

² Voor recentere gegevens: zie onder meer publicaties vermeld in voetnoot 1 en volg publicaties in de pers en onder het webonderdeel 'downloads' op www.graydon.be

Omgekeerd toonden we aan dat we gelukkig nog heel wat bedrijven tellen die wel nog over ruime reserves beschikken³. Reden om te pleiten voor fiscale stimuli opdat een deel van die reserves specifiek kan gekanaliseerd worden richting de ondernemingen die door de covid-crisis zwaar zijn toegetakeld.

Dat een toekomstgerichte overheid er bovendien uitdrukkelijk voor kiest in het bijzonder die sectoren en ondernemingen te stimuleren die innovatief zijn en/of op hun beurt producten of diensten ontwikkelen die er toe leiden ons maatschappelijk weefsel kwalitatief te versterken, lijkt ons de logica zelve. Als dan bovendien antwoord komt op de vraag hoe we de fundamentele technologische paradigmashifts die we nu beleven kunnen sturen ten voordele van een menswaardige samenleving kunnen we onze toekomst werkelijk sturen.

De keuzes die nu moeten gemaakt worden dienen te berusten op **maatschappelijke verantwoordelijkheid, toekomstvisie en sociale rechtvaardigheid**. De vele bedrijfsdata waarover wij beschikken, alsook de krachtige analysemachines gekoppeld met onze creatieve benadering maakt het mogelijk **die keuzes duidelijk en pro-actief te documenteren**. Zo kunnen **maatschappelijk richtinggevende keuzes** gemaakt worden **op basis van feiten en vaststellingen**, niet op basis van veronderstellingen. Het moet hierbij duidelijk zijn dat datagedreven vaststellingen enkel tonen waar de problemen zijn en in welke richting oplossingen kunnen geboden worden. **De keuze zelf blijft er een die uit moet gaan van onze politea.**

Maatschappelijke keuzes zijn **toekomstgericht**. Overwegingen met betrekking tot de plaats van de burger in zijn toekomstige maatschappij, zijn verhouding tot zijn economie en technologie staan hier centraal. Bij wijze van voorbeeld verwijzen we naar de keuze die het Brusselse Gewest onlangs kenbaar maakte waarbij die er uitdrukkelijk voor kiest Artificial Intelligence te omarmen in zoverre die sociale rechtvaardigheid bevordert en zowel maatschappij als mens ondersteunt.

Sociale rechtvaardigheid veronderstelt dat de keuzes die we nu maken alle kansen krijgen, dat die ondernemingen die deze verandering van het maatschappelijk-technologisch paradigma aankunnen ten volle gesteund worden waar nodig. Omgekeerd betekent dit **dat we als maatschappij niet anders kunnen dan ballast afstoten**, op zijn minst ervoor zorgen dat geld niet op sterfhuizen terecht komt.

Net in deze context plaatst zich de problematiek van de **spookondernemingen en zombiebedrijven**.

Al te vaak worden beide begrippen met elkaar gemengd terwijl ze betrekking hebben op totaal verschillende fenomenen.

Spookondernemingen zijn bestaande entiteiten die enkel op papier actief zijn. In werkelijkheid leiden ze een **slapend bestaan**, ontwikkelen **nauwelijks of geen enkele economische activiteit**. Net door hun gebrek aan activiteit worden ze niet opgemerkt door klassieke modellen die erop gericht zijn het onderscheid te maken tussen bedrijven die al dan niet gezond zijn. Ze vervuilen de statistieken die het hebben over 'actieve ondernemingen', vertekenen de feiten op het moment dat ruwe data zonder verfijning bestuurlijke beslissingen moeten documenteren. Bovendien vormen de spookorganismen een **gemakkelijke prooi** voor malafide individuen die ze binnen de kortste keren omvormen tot fraudemachines. Tot onze ontzetting zagen we een aantal van die 'spookbedrijven' mee aanschuiven bij de bedeling van diverse covid-premies.

³ Voor recentere gegevens: zie onder meer publicaties vermeld in voetnoot 1 en volg publicaties in de pers en onder het webonderdeel 'downloads' op www.graydon.be

Als walking deads ontplooiën **zombiebedrijven wel degelijk activiteit**. Alleen blijkt al geruime tijd dat die activiteit **alles behalve rendabel** is of dat **elke vorm van rentabiliteit ogenblikkelijk uit het bedrijf gezogen wordt**. In het eerste geval is het duidelijk dat het lange-termijn overleven van een dergelijke onderneming lijdt tot **contaminatie**: concurrentievervalsing. In het tweede geval blijft een karkas rondwalen dat afhangt van het moederbedrijf en dat op geen enkele manier resistent blijkt tegen welke schok dan ook... waarvan het overleven volledig afhankelijk wordt van de buitenwereld⁴. Veelal zijn ze veel te hoge schulden aangegaan of opgezadeld met hoge schulden door een overnemer. Geldverstrekkers zijn uiterst reticent om dergelijke bedrijven over de kop te laten gaan omdat ze desgevallend hun ingezet vermogen verliezen. **Ze zijn dus noch failliet, noch levensvatbaar**.

De Oeso stelt vast dat zombiebedrijven **nauwelijks innoveren noch bijdragen aan de economische groei**. Bovendien: vaak zijn ze **maatschappelijk belastend**. Zo bijvoorbeeld onderzoekt Graydon de kenmerken van bedrijven waar een verhoogde kans bestaat op het ontwikkelen van burn outs en langdurige ziekte. Dit verhoogd risico blijkt duidelijk meer geaccentueerd bij zombiebedrijven. Tegelijk toonde de huidige covid-crisis dat dergelijke bedrijven, wiens reserves dus vaak onbestaande zijn, als eerste in de rij staan om overheidssteun aan te vragen⁵.

In haar 3de kwartaaloverzicht van 2018 besteede de Bank voor Internationale Betalingen (BIS) aandacht aan zombieondernemingen. Zij stelde dat eind de jaren tachtig 1% van alle bedrijven in westerse landen zombie was. Dit evolueerde in de jaren 90 naar 6%. Aan de vooravond van de Lehman crisis ging het om 7% terwijl BIS in 2018 uitging van 12%. Bovendien stelde BIS dat de kans dat zo'n bedrijf niet ontsnapt aan de schuldenlast en dus zombie blijft is toegenomen van 55 procent naar boven de 80 procent⁶.

Spookbedrijven zijn an sich alles behalve frauduleus of hoeven dat niet te zijn. Het staat echter buiten kijf dat die spookbedrijven die zich beroepen op steunmaatregelen (gelukkig een minderheid) en bijvoorbeeld onterecht verklaren dat ze omzetverlies leden wel degelijk fraude plegen.

Ook zombiebedrijven zijn geenszins frauduleus an sich. Veeleer gaat het om bedrijven in een 'ongelukkige evolutie'. Hier stelt zich binnen de covid context vooral de maatschappelijke vraag in welke mate wij bereid zijn deze ondernemingen verder te ondersteunen. **Of we dus onze middelen niet beter aanwenden om die bedrijven te stimuleren die wel levensvatbaar** zijn, innovatief zijn, een meerwaarde kunnen bieden aan de uitbouw van een maatschappelijke cohesie op mensenmaat, een antwoord kunnen bieden aan onze ecologische dilemma's, verantwoorde groeiperspectieven bieden...

4 Prof. Rudy Aernoudt stelt in een opinieartikel (Trends 30/05/2019):

Wel, die zombies slopen heel wat middelen op. Kapitaal dat wordt geïnvesteerd in die bedrijven wordt dus onttrokken aan de productieve economie. Hetzelfde geldt voor arbeidskrachten: heel wat bedrijven vinden nauwelijks gekwalificeerde mensen, terwijl er heel wat 'vastzitten' in zombiebedrijven. Door die twee factoren wegen de zombiebedrijven op de productiviteit van de regio. Als het aantal zombies stijgt met 3,5 procent - wat in Europa tussen 2005 en 2015 het geval was - dan daalt de productiviteit van de regio met 1,2 procent.

Een vorm van euthanasie op deze zombies zou een helend effect hebben op de economie. Om te overleven werken ze met vrij lage marges waardoor ze de normale werking van de markt fnuiken en aan oneerlijke concurrentie doen ten aanzien van de gezondere, meer productieve bedrijven. Zombies, met hun lagere productiviteit, verhinderen de concurrentie onder meer door te lage marges, te hoge lonen in verhouding tot de productiviteit en het behoud van minder productieve arbeidskrachten, vaak via loonsubsidies. De gezonde bedrijven moeten met hun schaarse middelen concurreren met inefficiënte bedrijven in een vaak verzadigde markt. Voor de gezondheid van de economie zou het beter zijn dat ze overgaan tot liquidatie.

5 Het in Nederland gevestigde Booking.com is hiervan een sprekend voorbeeld. Het voorbeeld wordt onder meer gebruikt in het boek 'Na de crisis de ommekeer', Eric Van den Broele, december 2020, Beefcake publishing.

6 Bron: <https://www.dfbonline.nl/begrip/23208/zombiebedrijf>. Het artikel op de site verwijst op zijn beurt naar NRC, colum Maarten Schinkel 04-10-2018.

Indien het klopt dat zombiebedrijven weinig innovatief zijn kunnen we er als maatschappij moeilijk van uitgaan dat die bijvoorbeeld wel in staat zijn zich te conformeren aan de vereisten die in de Green Deal tot uiting komen...

Maar er is meer. Jammer genoeg zijn er ook **ondernemingen die blaken van gezondheid terwijl ze ons maatschappelijk weefsel ondermijnen**. In de praktijk niets anders dan vehicels, zo goed als altijd rechtspersonen, die zijn uitgebouwd met de bewuste bedoeling diverse vormen van fraude te plegen, zelfs ronduit crimineel zijn. De afgelopen jaren ontwikkelden we, onder meer in samenwerking met en vooral ten behoeve van leasingmaatschappijen, algoritmes die op basis van duidelijk te onderscheiden gedragspatronen op bedrijfsniveau kunnen aantonen welke bedrijven een verhoogde kans hebben op het plegen van leasing- en andere vormen van fraude. Veelal gaat het om organisaties die –op papier- ogenschijnlijk floreren.

Daarnaast ondersteunen we verschillende politiediensten bij hun beeldvorming met betrekking tot ondernemingen die aangewend worden als dekmantel voor fenomenen als mensenhandel, drugstraffiek en daarmee verbonden witwaspraktijken.

Opvallend: de overlap tussen spookondernemingen, zombiebedrijven of bewust opgezette criminele- of fraudeorganisaties is eerder beperkt. Maar ook die laatsten blijken zich meer dan gemiddeld te beroepen op overheidssteun.

Willen we de **economische relance** én de maatschappelijke sturing van onze economie **zo weinig mogelijk hypothekeren** en dus vermijden die bedrijven te ondersteunen die weinig bijdragen aan onze economie en/of ons maatschappelijk weefsel, die zelfs bezwaren of ronduit ondermijnen dan **biedt verregaande dataanalyse, zowel op geaggregeerd niveau als op dat van de individuele beeldvorming op ondernemingsniveau de uitweg**.

1 mei 2021.

Eric Van den Broele
Directeur Onderzoek en Ontwikkeling
Graydon Belgium NV

7 Hierbij worden binnen datasets die op bedrijven van toepassing zijn (historische financiële of administratieve gegevens uitgebreid met data die bijvoorbeeld terug te vinden zijn op aan bedrijven gerelateerde websites) bestudeerd op specifieke kenmerken (of 'patronen') die het verschil maken tussen een onderneming die behoort tot de groep van 'normale' ondernemingen en een onderneming die behoort tot de groep 'frauduleuze of 'criminele' ondernemingen.

Door die criteria toe te passen op het totale ondernemingslandschap kom je tot een conclusie die een 'mate van verhoogde kans' uitdrukt. De lezer dient te begrijpen dat een dergelijke benadering geen bewijskracht heeft of kan hebben, maar wel beeldvorming ondersteunt die leidt tot verder onderzoek door de bevoegde diensten.

2. Samenvatting

Zo goed als elke definitie met betrekking tot een zombiebedrijf refereert naar kenmerken terug te vinden op een jaarrekening. Daarom spitst dit onderzoek zich toe op de 530.337 Belgische rechtspersonen die op basis van hun vennootschapsvorm per definitie publicatieplichtig zijn⁸. Echter, ondernemingen moeten pas na hun eerste levensjaar tot publicatie van de jaarrekening overgaan én maken bovendien bij oprichting vaak gebruik van de mogelijkheid van een verlengd eerste boekjaar. We kiezen er dus voor die bedrijven te bekijken die minstens drie jaren oud zijn, wat onze onderzoekspopulatie beperkt tot 436.032 cases⁹.

Onmiddellijk een eerste anomalie: 19.708 ondernemingen ouder dan drie jaren publiceerden minstens de afgelopen drie jaar niet één jaarrekening. Ze vallen dus per definitie onder de wettelijke omschrijving 'spookbedrijf'¹⁰ maar kunnen niet herkend worden als zombiebedrijf. Nog eens 909 ondernemingen publiceerden de laatste drie opeenvolgende jaren identieke cijfers: in ons algoritme dat op zoek gaat naar bedrijven 'zonder kenbare activiteit'¹¹ is dit één van de parameters. We beschouwen ze dus evenzeer als spookonderneming.

Met betrekking tot zombiebedrijven hanteren we twee definities:

Een eerste stelt dat het om bedrijven gaat die **minstens vijf jaren oud zijn én de drie laatste opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceren**. Wettelijk vallen ze onder de 'alarmprocedure'. We noemen de **36.595** bedrijven met die kenmerken **ZEV-bedrijven**.

Een tweede definitie wordt voorgeschreven door de OESO: bedrijven die **minstens tien jaren oud zijn en waarvan de afgelopen drie boekjaren het bedrijfresultaat de intrestlast niet dekt**. We noemen de **40.382** bedrijven met die kenmerken **OESO-Z-bedrijven**.

Het valt op dat bij toepassing van beide definities de populaties mekaar relatief weinig overlappen: slechts 10.428 ondernemingen dragen zowel de kenmerken van ZEV-bedrijven als die van OESO-Z bedrijven. Anders gesteld: 27,7% van de ZEV bedrijven zijn ook OESO-Z bedrijf en 25,82% van de OESO-Z bedrijven dragen ook ZEV-kenmerken.

⁹ Inderdaad telt ons land een aantal vennootschapsvormen waar geen publicatieplicht geldt of enkele waar slechts in welbepaalde omstandigheden publicatieplicht geldt. Hoedanook vormen deze beide groepen een minderheid binnen het vennootschappenlandschap.

¹⁰ Ons land telt de afgelopen jaren ongeveer 40.000 nieuwe oprichtingen van vennootschappen per jaar. Voor 2020 waren er dat 44.398. Zie hiervoor de jaarlijkse startersatlas die Graydon in partnership met Unizo en UCM uitgeeft: <http://public.graydon.be/nl/resources/studie/startersatlas-2021>

¹¹ Wij spreken over ons 'algoritme op spookbedrijven'. Dit algoritme maakt niet enkel gebruik van de wettelijke parameters maar introduceert ook andere waaronder het al dan niet aanwezig zijn van een telefoonnummer en/of website, het al dan niet registreren van facturen op naam van de desbetreffende onderneming, het jaren na elkaar publiceren van identieke cijfers, ... In februari 2021 telden we zo binnen de populatie van alle ondernemingen inclusief eenmanszaken 289.842 spookbedrijven.

Noch de kenmerken van negatief eigen vermogen, noch de kenmerken verbonden aan de OESO-Z definitie waren in het verleden belangrijke indicatoren die wijzen op een nakend faillissement. Zo bijvoorbeeld gaf in 2019 het kenmerk 'schuldgraad hoger dan 100%' slechts in 1 geval per 82,6 aanleiding tot een faillissement¹². In die zin is het kenmerk een bijzonder zwak knipperlicht. Op zich een interessante, **contra-intuïtieve én ontstellende vaststelling**: de wet voorziet de **alarmbelprocedure** die bedrijven waarvan het nettoactief gereduceerd is tot minder dan de helft van het kapitaal¹³ noopt tot het samenroepen van een algemene vergadering waar hetzij de ontbinding van de onderneming moet worden voorgesteld hetzij een reddingsplan moet worden goedgekeurd en terstond uitgevoerd. In de praktijk blijkt de controle hierop uiterst beperkt¹⁴.

De ZEV-bedrijven

We tellen bij opmaak van deze studie 390.835 bedrijven ouder dan 5 jaar. Hiervan beantwoorden er **36.595 (9,36%) aan de ZEV-definitie**. De bedrijven ouder dan vijf jaar stellen samen 1.998.229 werknemers tewerk: hiervan zijn er **45.254 (2,26%) tewerkgesteld in een ZEV-bedrijf**.

- 23.305 ZEV-bedrijven vallen onder de RSZ klasse **zonder personeel (63,68%** van de ZEV-bedrijven). Nog eens 12.324 bedrijven (33,55%) stellen tussen 1 en 9 werknemers¹⁵ tewerk terwijl 844 bedrijven (2,31%) tussen 10 en 49 FTE's in dienst hebben. Samen (99,54%) vallen ze onder wat in ons land als KMO beschouwd wordt¹⁶. Die KMO's dragen 74,18% van de werkgelegenheid binnen ZEV-bedrijven. Omgekeerd tellen we 11.685 FTE's (25,82%) in grotere ondernemingen met ZEV-kenmerken.
- Onder de sectoren met naar verhouding het grootste aantal ZEV-bedrijven vinden we hoofdzakelijk diverse vormen van kleinhandel, horecazaken en zaken die betrekking hebben op wellness en lichaamsverzorging. Uitzonderingen hierop zijn de sectoren 'verhuur en lease van luchtvaartuigen' (35,62% ZEV-bedrijven) en 'verhuur en lease van schepen' (23,81%). Verder scoren 'bewerken van diamant' (22,68%) en 'uitgeverijen van kranten' (22,54%) hoge waarden, net als 'exploitatie van culturele en multifunctionele zalen' (24,19%) en diverse sectoren die gelieerd zijn aan sportactiviteiten.
- Sectoren met met grootste aantal personeelsleden in ZEV-bedrijven vinden we onder meer in de horeca (bijvoorbeeld: 'eetgelegenheden met volledige bediening' met 4.536 personeelsleden in ZEV-bedrijven), 'Rusthuizen voor ouderen' en 'Rust- en verzorgingstehuizen' en 'overige adviesbureaus op gebied van bedrijfsbeheer'

¹² Zie hiervoor de jaarlijkse publicatie van de 'Gezondheidsbarometer van Belgische ondernemingen' in In Foro, het tijdschrift van de Unie der Rechten in Ondernemingszaken van België, recentste publicatie : nr 69 - december 2020

¹³ Zie hiervoor het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen (WVV). Bijvoorbeeld met betrekking tot de NV verwijzen we naar WVV boek 7 Art.7:228. Voor de (kapitaallose) BV wordt dezelfde gedachte behandeld in WVV boek 5 Art.5:153§1. Voor de CV verwijst het wetboek naar de bepalingen ter zake die gelden voor de BV.

Merk op dat de alarmbelprocedure 'dus' minder streng is dan het criterium 'eigen vermogen negatief'. Anders gesteld: elk bedrijf met negatief eigen vermogen valt onder de alarmbelprocedure.

¹⁴ Dit heeft als direct gevolg dat in falingspredictiemodellen (die veelal op basis van regressieve discriminantanalyse op zoek gaan naar specifieke patronen die aantonen dat een faillissement nakend is) noch de ZEV kenmerken noch de OESO-Z kenmerken factoren zijn die sterk correleren met een profiel van nakend faillissement. Bedrijven met ZEV- of OESO-Z kenmerken zonder andere 'anomalieën' of waarvan andere kenmerken positief spelen worden in dergelijke benadering dus niet geklasseerd als 'zwaar ziek'.

¹⁵ Doorheen de studie worden de begrippen 'werknemer' en 'FTE' door elkaar gebruikt. Met betrekking tot de tellingen van het personeel vermeld op de sociale balans tellen we steevast het aantal Voltijds Equivalenten (Full Time Equivalents of FTE

¹⁶ In Belgische context wordt veelal het criterium 'minder dan 50 werknemers' gehanteerd om de KMO te definiëren. De Europese instellingen daarentegen werkten een behoorlijk complexe KMO-definitie uit waarvan één van de criteria stelt dat een KMO steeds minder dan 250 werknemers telt.

- Per februari 2021 tellen we binnen de populatie ZEV-bedrijven 26.258 ondernemingen (6,72% van alle bedrijven ouder dan 5 jaar) met een **gezamenlijke injectiebehoefte¹⁷ van 5,4 miljard euro** of 7% van de injectiebehoefte die wij vaststellen voor het volledige land. Deze ondernemingen stellen 30.674 FTE's tewerk.
- 1.469 bedrijven met ZEV kenmerken (4,01%) identificiëren we met een **belangrijke moederband naar het (vaak overzeese) buitenland**. Deze stellen 9.521 FTE's tewerk of **21,04% van de FTE's in ZEV bedrijven**.
  - o Binnen de groep 'ZEV bedrijven met moederband richting buitenland' tellen we 843 ondernemingen (57,39%) met een injectiebehoefte. Binnen deze groep berekenen we de totale **injectiebehoefte op 2,3 miljard euro**. Die bedrijven stellen 3.437 FTE tewerk.
  - o **3,21% van de ZEV-ondernemingen** met injectiebehoefte zijn bedrijven met moederband richting buitenland. Ze staan in voor maar liefst **42,82% van alle injectiebehoefte** binnen de ZEV-bedrijven. Ze bieden 11,2% van de werkgelegenheid binnen diezelfde populatie: dat staat gelijk met **0,17% van alle werkgelegenheid** binnen bedrijven die minstens vijf jaar oud zijn.

De OESO-Z bedrijven

We tellen 303.905 bedrijven ouder dan 10 jaar. Hiervan publiceerden 15.488 bedrijven (5%) de afgelopen drie boekjaren geen jaarrekening. We tellen 722 bedrijven (0,24%) met identieke jaarrekeningen. **40.382 bedrijven (13,29%) vertonen de kenmerken van een OESO-Z bedrijf**. De bedrijven ouder dan 10 jaar stellen samen 1.818.725 werknemers tewerk: hiervan zijn er **171.717 (9,44%) tewerkgesteld in een OESO-Z-bedrijf**.

- 27.289 OESO-Z-bedrijven vallen onder de RSZ klasse **zonder personeel (67,58%** van de OESO-Z-bedrijven). Nog eens 10.960 bedrijven (27,14%) stellen tussen 1 en 9 werknemers tewerk terwijl 1.587 bedrijven (3,93%) tussen 10 en 49 TTE's in dienst hebben. Samen (98,65%) vallen ze onder wat in ons land als KMO beschouwd wordt. Die KMO's dragen 29,11% van de werkgelegenheid binnen OESO-Z-bedrijven. Omgekeerd tellen we 121.546 FTE's (**70,78%**) die **tewerkgesteld worden in grotere bedrijven die drager zijn van OESO-Z kenmerken**.
- De sectoren met naar verhouding het grootste aantal OESO-Z bedrijven zijn vooral gesitueerd binnen de **ruime financiële dienstverlening en immobiëlen**. Zo bijvoorbeeld de 'verhuur en exploitatie van sociale woningen' (45%), de 'beleggingstruists en -fondsen en vergelijkbare financiële instellingen' (42,86%) en de 'Effecten en goederenhandel' (37,6%). Ook de bouwsector is ruim vertegenwoordigd (bijvoorbeeld 'ontwikkeling van niet residentiële bouwprojecten' met 29,03%). Horeca en kleinhandel zijn ook hier – zij het minder prominent- aanwezig.
- Sectoren met het grootste aantal personeelsleden binnen OESO-Z bedrijven vinden we onder meer in 'Rusthuizen voor ouderen' (5.196 personeelsleden), Detailhandel met betrekking tot voeding- en genotsmiddelen' (4.896 personeelsleden), productie van elektriciteit (4.677 personeelsleden) en verschillende sectoren verbonden met transport. Opvallend ook: de **sterke aanwezigheid van industriële sectoren**.

¹⁷ De injectiebehoefte is het resultaat van een algoritme dat wordt toegepast op elke individuele onderneming waarbij de impact van een economie in discontinuïteit (in casu: de huidige Covid-19 crisis) wordt gemeten op een onderneming. We meten hier de mate waarin de crisis de reserves zodanig heeft aangetast dat een bedrag X in het bedrijf dient te worden geïnjecteerd opdat het desbetreffende bedrijf kan overleven. Voor verder uitleg: zie Hoofdstuk 3 e: 'schokbestendigheid'

¹⁸ Denk onder meer aan het feit dat dergelijke bedrijven het vooral moeten hebben van financiële opbrengsten waarbij bedrijfsresultaat maar een gering deel vormt van de totale resultaten. Anderzijds zien we dat net die organisaties met OESO-Z kenmerken beschikken over bijzonder weinig reserves en des te meer aandeel hebben in de crisis-gerelateerde injectiebehoefte. Ze zijn dus alles behalve schokbestendig.

- Deze vaststellingen nopen tot reflectie. Enerzijds telt België, als gevolg van een nog altijd belangrijke concentratie van coördinatiecentra (die in het verleden sterk fiscaal werden begunstigd) en aanverwanten relatief veel ondernemingen met een louter financiële activiteit. Ook zien we binnen deze categoriën veel managementvennootschappen. In beide gevallen kan men zich de vraag kan stellen of de OESO-zombiedefinitie an sich relevant is¹⁸. Anderzijds moeten we vaststellen dat het gaat om organisaties die nauwelijks werkgelegenheid bieden.

Dezelfde bedenking geldt ook voor holdings waarvan 23,51% OESO-Z kenmerken vertonen. In tegenstelling tot voorgaande sectoren stellen de 2.066 OESO-Z bedrijven in de holdingsector 2.560 medewerkers tewerk, belangrijker dus in aantal maar gemiddeld niet meer dan 1,4 medewerker per bedrijf...

Verdere bedenking is dat de **OESO-Z definitie niet 'blind' kan worden toegepast**. Inderdaad halen ondernemingen zoals hierboven vermeld hun werkelijke resultaat niet zozeer uit 'bedrijfsresultaat' (of 'productie en handelsactiviteiten') maar uit financiële activiteiten.

- Per februari 2021 tellen we binnen de populatie OESO-Z-bedrijven 23.073 ondernemingen (7,59% van alle bedrijven ouder dan 10 jaar) met een **gezamenlijke injectiebehoefte van 19,5 miljard euro of 25% van de injectiebehoefte** die wij vaststellen voor het volledige land. Deze ondernemingen stellen 42.496 FTE tewerk.

- 2.147 bedrijven (5,32%) met OESO-Z kenmerken identificiëren we met een **belangrijke moederband** naar het (vaak overzeese) buitenland. Deze stellen 63.487 FTE's tewerk of **36,97% van de FTE's in OESO-Z bedrijven**.

- o Binnen de groep 'OESO-Z bedrijven met moederband richting buitenland' tellen we 854 ondernemingen (40,53%) met een injectiebehoefte. Binnen deze groep berekenen we de **totale injectiebehoefte op 11,4 miljard euro**. Die bedrijven stellen 10.357 FTE tewerk.

- o **3,70%** van de OESO-ondernemingen met injectiebehoefte zijn bedrijven met moederband richting buitenland. Ze staan in voor maar liefst **58,30% van alle injectiebehoefte binnen de OESO-Z-bedrijven**. Ze bieden 24,37% van de werkgelegenheid binnen diezelfde populatie: dat staat gelijk met **0,57% van alle werkgelegenheid** binnen bedrijven die minstens tien jaar oud zijn.

Regionale verschillen?

Met betrekking tot de populatie ZEV-bedrijven en OESO-Z bedrijven zien we accentverschillen binnen de drie regio's. Echter belangrijkste vaststelling is dat het fenomeen van zombiebedrijven in de **drie regio's ruim aanwezig** zijn.

Naar verhouding telt de Brusselse regio iets meer zombiebedrijven, Vlaanderen iets minder. Verder in deze studie stellen we vast dat naar verhouding er binnen Brussel minder werknemers tewerkgesteld zijn in KMO's. Brussel telt dus verhoudingsgewijs meer grote zombie-bedrijven.

Het feit dat Brussel als hoofdstad vaker de zetels herbergt van grotere en/of bedrijven met een belangrijke moederband naar het buitenland is hierbij een aandachtspunt¹⁹. Daarnaast zien we ook een belangrijke concentratie van ondernemingen die eerder in de financiële dienstverlening actief zijn²⁰.

	Bedrijven met ZEV kenmerken		Bedrijven met OESO-Z kenmerken	
	% op bedrijven 5 jaar of ouder	% op personeel in bedrijven 5 jaar of ouder	% op bedrijven 10 jaar of ouder	% op personeel in bedrijven 10 jaar of ouder
VLAAMS GEWEST	8,11%	1,91%	12,74%	8,21%
BRUSSELS GEWEST	12,03%	2,36%	14,73%	10,45%
WAALS GEWEST	10,92%	3,32%	13,85%	12,39%
FEDERAAL	9,36%	2,26%	13,29%	9,44%

19 Zie Hoofdstuk 8d

20 Zie hoofdstuk 7b

3. Definities – omschrijvingen

a. Zombiebedrijven

Er zijn verschillende definities in omloop voor zombiebedrijven.

De OESO omschrijft zombiebedrijven als ondernemingen:

- die minsten 10 jaar oud zijn
- en die drie recentste boekjaren (in casu van deze studie 2017, 2018, 2019) niet in staat zijn de rentelast en de aflossing van de schulden te betalen uit het bruto-resultaat (bedrijfswinst of –verlies). Startende bedrijven worden dus niet meegerekend.

Verder in deze studie benoemen we deze ondernemingen als ‘OESO-Z-bedrijven’.

Een eenvoudigere definitie neemt het negatieve eigen vermogen als basis. In de praktijk betekent dat dat het balanstotaal (of het totale vermogen) van de onderneming uitsluitend uit schulden bestaat.²¹ In onderhavige studie beschouwen we die bedrijven

- die minstens vijf jaar oud zijn²²
- en de drie recenste boekjaren (2017,2018 en 2019) telkens opnieuw een negatief eigen vermogen publiceerden

Verder in deze studie benoemen we deze ondernemingen als ‘ZEV-bedrijven’.

Noch de kenmerken van negatief eigen vermogen, noch de kenmerken verbonden aan de OESO-Z definitie waren in het verleden belangrijke indicatoren die wijzen op een nakend faillissement. Zo bijvoorbeeld gaf in 2019 het kenmerk ‘schuldgraad hoger dan 100%’ slechts in 1 geval per 82,6 aanleiding tot een faillissement. In die zin is het kenmerk een bijzonder zwak knipperlicht.

²¹ We wijzen erop dat een negatief eigen vermogen althans in theorie wordt beteugeld door de wet. Zo bijvoorbeeld geldt binnen het Wetboek voor Vennoetschappen en Verenigen dat indien de BV vaststelt dat het netto-actief negatief is of dreigt te worden de alarmbelprocedure dient te worden opgestart. Dat betekent dat de raad van bestuur binnen de twee maanden na de vaststelling hetzij dient over te gaan tot ontbinding van de firma hetzij maatregelen dient te nemen om deze situatie tegen te gaan. Bij de NV is de alarmbelprocedure van toepassing van zodra het netto-actief gedaald is tot minder dan de helft van het kapitaal.

Zie hiervoor het Wetboek van Vennoetschappen en Verenigen (WVV). Bijvoorbeeld met betrekking tot de NV verwijzen we naar WVV boek 7 Art.7:228. Voor de (kapitaallose) BV wordt dezelfde gedachte behandeld in WVV boek 5 Art.5:153§1. Voor de CV verwijst het wetboek naar de bepalingen ter zake die gelden voor de BV.

²² Dit om enerzijds te vermijden dat we ook bedrijven in ogenschouw nemen die nog als ‘starter’ beschouwd worden. Bovendien: gezien we hier uitsluitend rekening houden met ondernemingen die door de aard van hun rechtsvorm per definitie publicatieplichtig zijn vermijden we dat bedrijven geteld worden die niet hoeven te publiceren.

Op zich een interessante, contra-intuïtieve én ontstellende vaststelling: de wet voorziet de alarmbelprocedure die bedrijven waarvan het nettoactief gereduceerd is tot minder dan de helft van het kapitaal noopt tot het samenroepen van een algemene vergadering waar hetzij de ontbinding van de onderneming moet worden voorgesteld hetzij een reddingsplan moet worden goedgekeurd en terstond uitgevoerd. In de praktijk blijkt de controle hierop uiterst beperkt.

Het voordeel van de toepassing van de ZEV-definitie (en dus bijvoorbeeld gemakkelijker kan aangewend worden bij toekennen of uitsluiten van bepaalde subsidies) berust in het feit dat het criterium een wettelijke basis heeft. Dit is (nog) niet het geval met betrekking tot de criteria van de OESO-Z definitie²³.

Met betrekking tot beursgenoteerde bedrijven wordt vaak over zombiebedrijven gesproken indien hun beurswaarde lager is dan wat het zou kosten om ze van nul herop te bouwen. Deze benadering wordt in onderhavige studie niet meegenomen.

Gezien de verschillende definities steeds verwijzen naar de jaarrekening van de bedrijven kan de ‘zombiestatus’ enkel berekend worden op die bedrijven die effectief een jaarrekening en/of een jaarverslag publiceren.²⁴

b. Spookondernemingen

Spookondernemingen staan binnen de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) genoteerd als actief. Ze zijn dus noch stopgezet, noch failliet. In de praktijk blijkt echter geen economische activiteit²⁵.

Op 12 juni 2017 activeerde toenmalig minister van justitie Koen Geens de wet op spookbedrijven²⁶. De wet bepaalt spookbedrijven aan de hand van twee kenmerken:

- de vaststelling dat een vennootschap haar verplichting om een jaarrekening te publiceren niet is nagekomen. In de praktijk bevindt een publicatieplichtige vennootschap zich in die situatie indien er geen jaarrekening is ingediend bij de Nationale Bank van België binnen de 7 maanden na het afluiten van het boekjaar. De rechtbank kan een regularisatieperiode uitspreken van drie maanden om vervolgens over te gaan tot ontbinding van de vennootschap.
  - En/of de vaststelling dat de bestuurders en zaakvoerders bezwaard zijn met een beroepsverbod.
- De voornoemde wet heeft uitdrukkelijk betrekking op vennootschappen. Bovendien begrijpt de lezer de beperking van die definitie die zich, zeker met betrekking tot de publicatieplicht, toespitst op het in gebreke blijven van publicatie. In de praktijk zijn er heel wat meer ondernemingen die geen enkele activiteit (meer) ontplooiën. Ook de niet-vennootschappen, eenmanszaken bijvoorbeeld, kunnen ‘spook’ zijn.

23 We wijzen op het feit dat de ZEV-definitie wordt opgebouwd vanuit gegevens uit de balans (actief-passief) terwijl de OESO-definitie de resultatenrekening observeert. Er is dus geen direct verband tussen de beide definities. Natuurlijk leidt een volgehouden negatieve interestdekkingsgraad –in zoverre er geen extra gelden in de onderneming worden geïnjecteerd én het wel degelijk gaat om bedrijven die hun netto-resultaat halen uit bedrijfsresultaat- zeker na verloop van tijd tot een negatieve evolutie van het eigen vermogen.

24 De populatie ‘zombiebedrijven’ kunnen onmiskenbaar als ‘ongezonde bedrijven’ benoemd worden. Omgekeerd is het niet zo dat elke onderneming die kenmerken van ‘ongezondheid’ vertoont zombiebedrijf is. Ook andere criteria kunnen wijzen op een ongezond patroon. Anders gesteld: zombiebedrijven vormen een deelverzameling van de populatie ‘zieke ondernemingen’. Daartegenover staat dat de criteria ‘an sich’ nooit voldoende bleken om te spreken van een ‘hoge kans op faillissement’ zie hiervoor onze opmerking in Hoofdstuk 3 a.

25 Zie hierover onder meer <http://public.graydon.be/blog/overheid-moet-zich-beter-wapenen-tegen-spookbedrijven> en <http://public.graydon.be/blog/23-procent-van-de-belgische-ondernemingen-zijn-spookbedrijven>. Daarnaast hebben we bijvoorbeeld in de studie <http://public.graydon.be/downloads/report-non-profit-een-uitbreiding-van-het-ondernemerslandschap> vastgesteld dat 46 % van de populatie ondernemingen zonder winst oogmerk als actief staat geregistreerd terwijl ze in werkelijkheid een slapend bestaan leiden.

26 17 mei 2017: Wet tot wijziging van diverse wetten met het oog op de aanvulling van de gerechtelijke ontbindingsprocedure van vennootschappen. Publicatie op 12/06/2017, nummer 2017012524, bladzijde 63589. Inwerking treding op 2/06/2017.

Eveneens in 2017 ontwikkelde Graydon een expert-based algoritme dat specifiek de 'kans op inactiviteit' uitdrukt. Naast de wettelijke kenmerken gebruiken we hiervoor een combinatie van twaalf verschillende datakenmerken die ten opzichte van elkaar worden gewogen. Verschillende van die kenmerken²⁷ kunnen ook toegepast worden op niet-publicatieplichtige ondernemingen. Vernoemen we onder meer:

- de vaststelling dat de cijfers van opeenvolgende jaarrekening identiek zijn
- het niet beschikken over een aan de onderneming gerelateerd telefoonnummer of websiteadres.
- de vaststelling dat gedurende een lange periode geen enkele vermelding is in officiële publicaties zoals het Belgisch Staatsblad of de bijlagen ervan.
- de vaststelling dat de onderneming gedurende lange tijd geen enkele factuur heeft uitgeschreven of ontvangen (steekproef)²⁸
- ...

c. Ondernemingen met verhoogd frauderisico

Het gaat hier over ondernemingen die bewust worden gebruikt voor het plegen van diverse vormen van fraude. In de meeste gevallen is de periode waarbinnen fraude wordt gepleegd kortstondig en de fraude massaal. Denken wij bijvoorbeeld aan praktijken waarbij een leasingmaatschappij wordt aangesproken voor het leasen van wagens. Kort na de oplevering blijken zowel de wagens als de bestuurders van de vennootschap spoorloos verdwenen. Of situaties waarbij verschillende leveranciers min of meer gelijktijdig goederen leveren op een ondernemingsadres om vervolgens te moeten vaststellen dat goederen en debiteuren met de noorderzon zijn verdwenen.

Binnen dergelijke fraudebedrijven onderscheiden wij onder meer:

- Eermalige spookbedrijven die met malafide bedoelingen zijn overgekocht.²⁹ In de meeste gevallen worden die uiterst snel 'gepimpt', bijvoorbeeld door het neerleggen van een nieuwe jaarrekening die zodanig is opgesteld dat die niet als 'on gezond' –wel integendeel- wordt genotificeerd door klassieke financiële analyses. Bovendien: niet omdat het bedrijf kort voordien geen enkele activiteit ontplooide is het niet bezwaard door bijvoorbeeld openstaande facturen, dagvaardingen of andere calamiteiten.

27 Het ontbreken van data-elementen die verwacht mogen worden vanwege een onderneming die activiteit ontplooit is desgevallend ook een relevant datakenmerk.

28 Graydon Belgium NV beschikt over een bijzonder omvangrijke en continu ge-update dataset 'betaalgedrag'. Hierbij maakt het gebruik van akkoorden die het heeft met duizenden Belgische ondernemingen die op hun beurt op een systematische manier hun 'aeging listings' overmaken. Een aeging listing is een onderdeel van de boekhouding. In de praktijk betekent dit dat de 'bedrijven-leveranciers' ons op een systematische wijze doorgeven aan welke klanten (uitsluitend ondernemingen) ze facturen uitschrijven, wat de factuurbedragen zijn, alsook de vervaldatum van die factuur en de wijze waarop die uiteindelijk wordt betaald (binnen de afgesproken termijn of er buiten).

Maandelijks krijgt Graydon op die manier zicht op een volume van ongeveer 1.250.000 facturen die verspreid worden over het Belgische bedrijfsleven. Die facturen worden gekoppeld aan het ontvangende bedrijf (de debiteur). De massa data tonen zo niet enkel (op basis van de hierboven beschreven ruime steekproef) in welke mate de debiteuren hun afspraken nakomen. Binnen dit algoritme gaan we met betrekking tot de parameter 'betaalgedrag' uit van de veronderstelling dat een onderneming waar we geen enkele factuur op haar conto kunnen schrijven een verhoogde kans heeft op inactiviteit.

29 Er bestaat inderdaad een 'markt voor lege dozen' met marktprijzen rond de 3000 à 4000 euro. De koper heeft als voordeel dat hij zo snel een bedrijf kan overnemen zonder bezwaard te worden door oprichtingslast of bijvoorbeeld het voorleggen van bepaalde attesten die noodzakelijk zouden zijn voor de oprichting van een nieuwe onderneming.

Let wel: ook hier geldt dat een 'lege doos' dat wordt overgekocht niet per definitie leidt tot fraudeleuze praktijken: waar het wel gebeurt gaat het om een minoriteit. In de praktijk blijkt wel dat die minoriteit duidelijk te onderscheiden valt doordat die specifieke gedragspatronen vertonen die wijzen op een sterk verhoogde kans met betrekking tot het voorbereiden van fraude.

- 'Normale' bedrijven die een ongelukkige evolutie kennen en door fraude een reddingplank zoeken om hetzij het faillissement te vermijden, hetzij middelen aan de onderneming onttreuen, meestal met de bedoeling de gefaillieerde zaakvoerder nog enig levenscomfort te garanderen. (faillissementsfraude)³⁰
- 'Normale' bedrijven die zoeken naar extra vormen van verrijking, meestal van financiële aard (financiële- en/of fiscale fraude, sociale fraude, ...). In tegenstelling tot de twee vorige typologieën gaat het hier om binnen het bedrijf structureel ingebedde fraudevormen. De betrokken ondernemingen hebben dus veelal de intentie de malversaties gedurende geruime tijd vol te houden.

Het Graydon-team ontwikkelde verschillende algoritmes en webbased platformen die aan de hand van bedrijfsdata patronen herkennen die wijzen op een verhoogde kans dat dergelijke fraudevormen zich binnen een onderneming ontwikkelen. Deze worden onder meer aangewend door leasingmaatschappijen en diverse ondernemingen die vanuit de aard van hun dienstverlening gevoeliger zijn voor bovengenoemde fraudevormen teneinde het risico ter zake gevoelig te beperken³¹.

d. Ondernemingen met verhoogde kans op criminele banden

Onder de noemer van het 'barrièremodel' tonen criminologen aan dat misdaadfenomenen (waaronder drugs- en hormonentrafiek, mensenhandel, namaakgoederen, ...) bijzonder actief gebruik maken van ondernemingen. Enerzijds worden die gebruikt als directe dekmantel³², anderzijds om actief te infiltreren in de normale economie en/of een hoge levensstandaard te verantwoorden.

We hebben het hier niet enkel over het witwassen van winsten uit criminele activiteiten waarbij de desbetreffende onderneming an sich geen rendabele 'legale' activiteit uitvoert.

Inderdaad blijkt dat een belangrijk deel winsten uit criminele activiteiten worden geherinvesteerd in ondernemingen die een normale, legale en zelfs zeer rendabele activiteit voeren. De bedrijfsvoering van dergelijke bedrijven wordt perfect gevoerd, de boekhouding minutieus bijgehouden. Op die wijze worden criminele winsten verhoogd én gelegaliseerd. Bovendien verantwoordt de rentabiliteit van dergelijke ondernemingen een zekere levensstijl. Reeds tijdens de eerste lockdownperiode werd waargenomen dat er meer leegstaande handelspanden werden opgekocht met gelden van malafide oorsprong. Het feit dat dergelijke bedrijven worden gefinancierd met middelen van malafide oorsprong zorgt – zeker op lokaal niveau – voor een beperking van investerings- en slaagkansen voor de bonafide ondernemer.

Graydon werkt samen met verschillende politiediensten en steden in het kader van een proefproject waarbij op basis van bedrijfsdata algoritmes worden ontwikkeld die wijzen op ondernemingen bezwaard met een verhoogde kans op activiteiten die aan criminaliteit kunnen gelinkt worden. De modellen berusten op netwerk- en patroonherkenning en worden door de desbetreffende diensten toegepast in het kader van beeldvorming.³³

30 Auteur maakt hierbij graag het onderscheid tussen 'doelbewuste' faillissementsfraude en 'paniekfraude'. Waarbij de laatste fraudevorm niet wordt gepleegd met malafide bedoelingen maar eerder wordt ingegeven uit bezorgdheid het gezin dat mee leidt onder een mogelijk faillissement enigzins te vrijwaren.

31 Net zoals elk algoritme dat Graydon Belgium NV ontwikkelt ondergaan ook deze algoritmes strenge ontwikkelings- en kwaliteitstesten waarbij ernaar wordt gestreefd de bias tot een minimum te beperken. Verder zijn dergelijke algoritmes nooit 'af' maar worden ze op basis van het 'continuous improvement' principe voortdurend geupdated en bijgewerkt. Verder wordt elke ontwikkeling getoetst aan strenge ethische normeringen.

Zie hiervoor onder meer: Eric Van den Broele, 'Na de crisis de ommekeer', Beefcake publishing, december 2020, Hoofdstuk 22: Technologie als gevaar en als kans, het stuurwiel is een must'.

32 Denken we hierbij aan het ondertussen klassiek voorbeeld van het massagesalon als dekmantel voor aan mensenhandel verbonden prostitutie, of de vishandel als dekmantel voor drugsgelateerde witwaspraktijken.

33 Zie in dit verband ook voetnoot 31

e. Schokbestendigheid in tijden van economische discontinuïteit

De financiële analysetechnieken die in normale tijden worden aangewend, hebben in een periode van economische disruptie weinig zin, toch niet indien we willen begrijpen wat de actuele situatie is van deze ondernemingen. Op dit ogenblik worden ook bedrijven die het tot de dag voor de crisis bijzonder goed deden, geconfronteerd met soms gigantische omzetverliezen.

Natuurlijk kunnen zij bezuinigen op hun variabele kosten, al dan niet gefaciliteerd door de overheid. Zo bijvoorbeeld met betrekking tot de technische werkloosheid biedt de overheid extra soelaas. Toch blijven vaste kosten en het levensonderhoud de reserves aanvreten, waardoor een belangrijke groep ondernemingen als gevolg van de sanitair-economische crisis in acute ademnood verkeren.

Kort na de aanslagen in Brussel in 2016 zagen we ook een gedeelte van de lokale economie volledig stil vallen. Graydon bouwde toen een systeem op dat de situatie van ondernemingen in een (gedeeltelijk) discontinue economie observeert en opvolgt. Voorbeelden van essentiële vragen die in dat verband opdoemen, zijn: (1) hoe zwaar impacteert een dergelijke crisis het individuele bedrijf en (2) in welke mate vangen de aanwezige reserves binnen een onderneming dit op?

Het Graydon-model gaat uit van de kapitaalsliquiditeit. De benadering vertrekt vanuit het langlopend eigen en vreemd vermogen van een onderneming om daar de vaste activa vanaf te trekken. Onderweg passen we een aantal crisisgevoelige correcties toe, zowel positief als negatief, bijvoorbeeld op herwaarderingsmeerwaarden en achtergestelde leningen, alsook financiële vaste activa. We evalueren de huidige toestand van de vorderingen. We berekenen zo de behoefte aan bedrijfskapitaal: wat is nodig om in normale omstandigheden de productie- of bedrijfscyclus te financieren? Zo krijgen we zicht op de cashreserves die pre-crisis al dan niet aanwezig zijn – de basisbuffer die een onderneming aanwendt in noodsituaties. Deze berekening gebeurt op basis van een laatste gepubliceerde jaarrekening die – voorlopig veelal nog – werd afgesloten voor het uitbreken van de crisis. Vanuit deze uitgangspositie brengen we de actuele impact van de crisis in rekening. We zien dus hoe de crisis die buffers opsoupeert.³⁴

Hiervoor moeten we de normale jaaromzet van een onderneming kennen. Eén probleem: van de 420.000 vennootschappen met een jaarrekening zijn er hooguit 40.000 die hun omzet publiceren. We bouwden daarom tussen 2016 en 2018 een algoritme dat voor elke publicerende onderneming effectief de omzet schat. De reality checks tonen bijzonder aanvaardbare afwijkingen: voor 92% van de bekomen omzetinschattingen geldt een deviatie kleiner dan 5%. Daar valt uitstekend mee te werken bij gebrek aan andere data.

Op 12 maart 2020, de dag voor de lockdown, begrepen wij onmiddellijk de enorme maatschappelijke relevantie van onze benadering en legden al onze andere projecten stil. We vormden ons bedrijf om tot 'war room' en prioriteerden ons schokbestendighedsproject. Bovendien namen we die dag een kopie van onze volledige databestanden, inclusief conclusies, en bevroren die. We hielden dus bij welke ondernemingen tot die dag gezond waren en welke niet. Daarmee hadden wij een uitstekend startpunt om het onderscheid te maken tussen bedrijven die reeds voor de crisis verregaand ongezond waren en de anderen.

³⁴ Het model is in detail geauditeerd door verschillende specialisten van de oorspronkelijke ERMG en werd uitgebreid toegelicht tijdens verschillende webinars in samenwerking met ITAA (Institute for Tax Advisors and Accountants).

Binnen de week draaide een eerste ruw model dat zowel voor elk bedrijf als op geaggregeerd niveau resultaten genereert. Op 21 maart publiceerden L'Echo en de Tijd onze inzichten. Diezelfde ochtend kregen we een oproep vanuit de pas opgerichte ERMG. Het model werd door hun topspecialisten diepgaand geanalyseerd. Samen bekeken we hoe we door toevoeging van extra data het model verder konden verfijnen. 's Avonds lijfde de ERMG ons, onder auspiciën van de Federale Participatie en Investerings Maatschappij, in. Ook nu nog voeden we het model met de meest actuele evoluties, te beginnen met de omzetontwikkelingen als gevolg van de impact van de gezondheids crisis. In een eerste fase pleegde een PWC-team duizenden telefonische enquêtes en gaven tweewekelijks een gedetailleerde schatting van de omzetevoluties per NACE-code op vijf digits.

Einde juni 2020 ontwikkelden we een waarnemingsstelsel gebaseerd op het betaalgedrag van ondernemingen. Duizenden bedrijven leveren ons systematisch hun overzichten inzake betalingsachterstand van klanten ('aging listings'): vinger-aan-de-polsinzicht in zowel de factuurbedragen als de (laat)tijdige betalingen. Zo krijgen wij maandelijks inzicht over ruim 1,2 miljoen B2B-facturen. Opvallend: kort na de lockdown daalde niet zozeer het aantal gerapporteerde facturen, maar wel daalden de gefactureerde bedragen. Na een intensieve en doorgedreven testperiode bouwden we een algoritme dat op basis van dat betaalgedrag nog accurater een tweewekelijks inzicht geeft op de omzetevoluties, zowel geografisch als per sector (NACE-code 5). We voeren zo de omzetverliezen in, de ermee gepaard gaande minderkost in variabele kosten, de mogelijkheid gebruik te maken van technische werkloosheid, et cetera.

We voeden het model met elke nieuwe overheidsmaatregel die we koppelen aan de rechthebbende ondernemingen.

Het resultaat van het voortdurend bijgewerkte model geeft per onderneming een actuele schatting van de nog aanwezige cashreserve of, indien er sprake is van een tekort, de 'injectiebehoefte': het volume aan cashinjectie nodig om het bedrijf te helpen overleven. Daarnaast ontwikkelden we een schokbestendigheidsscore per onderneming inclusief een duidelijk geaggregeerd overzicht dat mogelijkheden biedt te aggregeren op sector, type en grootte van de ondernemingen, geografie, het onderscheid tussen spookondernemingen en actieve ondernemingen, e.d.

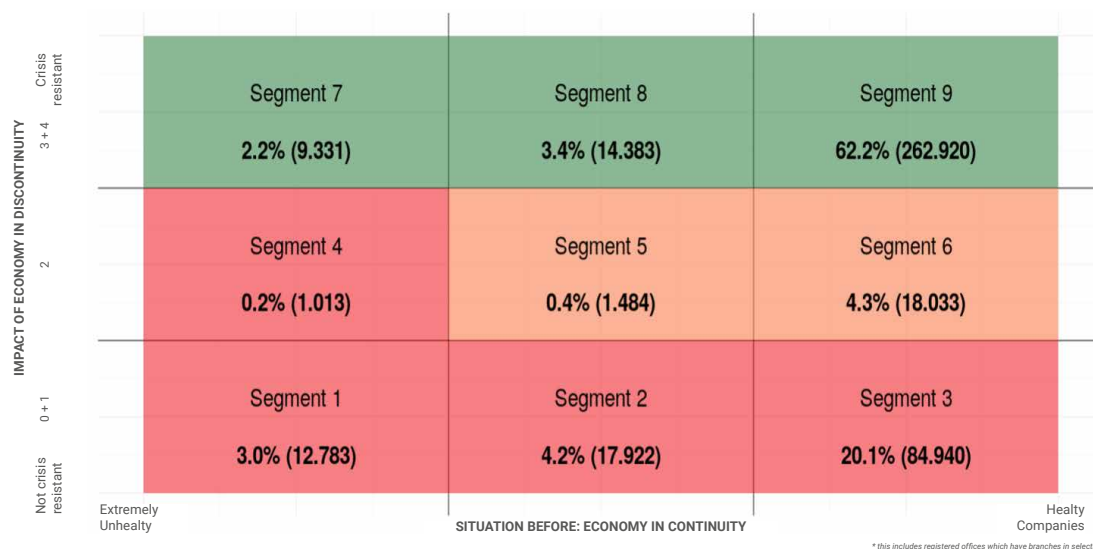
Het model is in eerste instantie ontwikkeld voor de ondernemingen die een jaarrekening publiceren: berekeningen worden uitgevoerd op het niveau van de individuele onderneming. Daarnaast ontwikkelden we een model specifiek voor die ondernemingen die geen jaarrekening publiceren, de eenmanszaken in het bijzonder. Hier vormt het geaggregeerd niveau de basis. We houden rekening met heel wat factoren, zoals bijvoorbeeld sector (NACE-code 5 niveau), geografie, Covid-besmettingsgraad en omzetevoluties voor de sector. Langs deze weg komen we zo tot conclusies op een fijnmazig geaggregeerd niveau. Die conclusies passen we toe op elke onderneming van dit type. Ook nu verbinden we die met de steunmaatregelen. De resultaten van dit model zijn perfect gealigneerd op het eerste.

Eveneens op 21 maart startten we de opbouw van verschillende web-based platformen. Eén ervan diende specifiek voor het gebruik door de verschillende overheidsniveaus. Op Goede Vrijdag leverden we de eerste versies op. Sindsdien is dat in gebruik bij verschillende overheidsniveaus, waaronder regio's en verschillende steden. Met een druk op de knop geeft dat platform overzichten op elk geaggregeerd niveau. Tegelijk worden ogenblikkelijk Excel-lijsten geëxporteerd die dan gegevens en conclusies bevatten op niveau van de individuele ondernemingen.

Zo volgen deze modellen de actuele situatie zowel per bedrijf als op geaggregeerd niveau op. We bouwden bovendien een tijdmachine in: hiermee kan worden gesimuleerd wat de toestand zal zijn van de ondernemingen op een toekomstige datum indien geen verdere steunvehikels worden opgezet. Ten slotte bouwden we opties in waarbij spookbedrijven worden gefilterd, of ondernemingen met belangrijke moederbanden naar het buitenland. Het platform biedt zowel de mogelijkheid tot diepgaand detail, nagaan bijvoorbeeld van welke steunmaatregelen een specifiek bedrijf kan genieten, als overzicht en helicopterview.

We kennen dus zowel de gezondheidstoestand van de ondernemingen voor de eerste lockdown als de impact van de crisis op diezelfde ondernemingen tot op vandaag. Schematisch leest u dit in de ninegrid hieronder. Hier beschouwen we –bij wijze van voorbeeld³⁵- de populatie ondernemingen met jaarrekening. We meten hun situatie op basis van data getrokken op 4 januari en maken een projectie van hun toestand op 31 januari.

Tabel: Ninegrid: de huidige toestand van de ondernemingen doorgelicht

Toestand van de Belgische jaarrekening publicerende ondernemingen op 4 januari 2021. Projectiedatum 31 januari 2021: toestand van die ondernemingen op het vermoedelijk einde van het tweede moratorium rekening houdend met alle steunmaatregelen genomen tot 1 januari 2021.

De X-as toont de toestand van de bedrijven op 12 maart 2020: te lezen in kolommen. De linkerkolom bevat die bedrijven die op 12 maart werden geïdentificeerd als in 'zware' moeilijkheden: 5,4% van de desbetreffende populatie. De middenkolom toont die bedrijven die 'beperkte' moeilijkheden ondervonden. De rechterkolom geeft die bedrijven weer die tot 12 maart matig tot zeer gezond waren (86,6%).

De lijnen op de Y-as projecteren de impact van de crisis zelf, inclusief de positieve effecten van de steunmaatregelen. De onderste lijn bevat ondernemingen die zeer zware moeilijkheden ondervinden door de crisiseffecten: die hebben nood aan onmiddellijke cashinjecties. De middenregel bevat aangetaste bedrijven die op de rand zitten van hun reserves. De bovenste lijn toont die ondernemingen die nog over ruim voldoende reserves beschikken.

De segmenten van de ninegrid combineren de twee dimensies. Segment 3 valt onmiddellijk op: ondernemingen die tot 12 maart 2020 gezond waren maar nu, ondanks de steunmaatregelen, in zware moeilijkheden verkeren – 20,1% van de populatie of 84.940 ondernemingen. Uit de applicatie halen we dat daar 336.790 personeelsleden worden tewerkgesteld. De bedrijven in dit segment hebben een totale injectiebehoefte te belope van 68,1 miljard euro. Segment 6 toont die bedrijven die op 31 januari nog niet in acute nood verkeerden, maar op termijn onvermijdelijk verdere ondersteuning nodig hebben. We spreken hier over nog eens 4,3% van de populatie of 18.033 ondernemingen. Op hun beurt stellen die 71.544 mensen tewerk. Die bedrijven vertonen een gezamenlijke injectiebehoefte van 5,1 miljard euro.

³⁵ Ook omdat deze studie zich toespitst op bedrijven die publicatieplichtig zijn.

Segment 9 projecteert die pre-crisis gezonde bedrijven die nu nog steeds over ruime reserves beschikken (62,2%). Binnen de bedrijven in segment 9 worden 1.897.282 personeelsleden tewerk gesteld. Zonder gebruik van steunmaatregelen beschikken ze op 31 januari 2021 over een totaal volume aan reserves ten belope van 866,4 miljard euro. In september 2020 bedroegen die reserves binnen segment 9 nog ruim 1.113 miljard euro. Het staat dus buiten kijf dat de bedrijven die voor de crisis gezond waren én nog over ruime reserves beschikken evengoed in grote getale onderhevig zijn aan de negatieve effecten van de covid-crisis, waarbij ze volop die reserves aanspreken. Dit laatste is niet te veronachtzamen. Reserves die nu moeten aangesproken worden, leiden mettertijd tot een verminderde capaciteit richting nieuwe investeringen. Het vermindert dus de slagkracht van onze ondernemingen op langere termijn.

Segment 7 is een buitenbeentje. Hier vinden we nogal wat bedrijven terug die voor de crisis – veelal zwak rendabel – als ‘on gezond’ geïnclassificeerd werden, maar die dankzij de steunmaatregelen uit het dal klommen. Slechts in zeldzame gevallen gaat het om bedrijven uit sectoren die daadwerkelijk kunnen gebruik maken van opportuniteiten die de sanitaire crisis biedt, en die zo een verhoogde activiteit en omzet kunnen ontplooiën. Veelal gaat het om ondernemingen die dankzij de steunmaatregelen zelf het nu – minstens theoretisch - beter doen dan voor de crisis.³⁶

³⁶ Men kan zich dus zeer de vraag stellen of de steunmaatregelen die dergelijke bedrijven uit het slop halen, zullen leiden tot een structurele verbetering van de operationele activiteit van desbetreffende ondernemingen. Anders gesteld: bij het wegvallen van de steunmaatregelen is de kans meer dan reëel dat net die bedrijven reeds op korte termijn terugvallen

4. Methodologie en eerste vaststellingen

a. Bronnen

Kruispuntbank ondernemingen

De Kruispuntbank voor Belgische Ondernemingen (KBO) is de officiële databank van de overheid met betrekking tot de ondernemingen. Deze databank herneemt alle rechtspersonen en alle fysieke personen die een economische activiteit in België uitvoeren. Het gaat dus zowel over bedrijven zoals NV's en BV's als VZW's, vrije beroepen, verenigingen, verenigingen van mede-eigenaars, tijdelijke verenigingen, overheidsinstellingen, ...³⁷ Het concept van 'actieve onderneming' kent hier dus een bijzonder ruime interpretatie.

De in de KBO opgenomen actieve entiteiten dienen verregaand te worden gecorrigeerd. Zo bijvoorbeeld moet Graydon Belgium nv op basis van haar eigen methodologie vaststellen dat tienduizenden ondernemingen geregistreerd staan als actief terwijl in werkelijkheid ze al (soms vele tientallen) jaren ontbonden zijn of failliet verklaard. Het volstaat dus niet om de totale volumes die de KBO weergeeft aan te wenden om de economisch actieve ondernemingspopulatie te omschrijven. Pas na verregaande correcties van de KBO datasets leiden analyses tot betrouwbare vaststellingen.

De gecorrigeerde datasets getrokken uit de KBO betreffen de ondernemingen met hun ondernemingsnummer, NAW-gegevens, de rechtsvorm, het aantal personeelsleden op basis van de RSZ-classificatie, en de nacecodes weergegeven in de KBO. De gegevens voor deze studie zijn een momentopname uit de Graydon-datasets, getrokken op 20 februari 2021.

Nace codes

De Europese nomenclatuur van de activiteiten vormt de referentie voor de aanmaak en verspreiding van studies en statistieken over de economische activiteiten binnen Europa. NACE Rev.2 is opgenomen in de Europese regelgeving n° 1893/2006 van het Europese parlement en de Commissie van 20 december 2006. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:32006R1893> .

De NACE-BEL 2008, door Graydon toegepast, vindt men in de publicatie van de NACE-BEL nomenclatuur conform NACE Rev.

De Nacecodes worden door verschillende administraties toegewezen. Zo bijvoorbeeld kennen zowel KBO, BTW-administratie en RSZ-administratie NACE codes toe aan een onderneming. Deze verschillende bronnen wijzen niet noodzakelijkerwijs dezelfde nacecodes toe aan een specifieke onderneming. Daarom gebruiken we binnen het kader van deze studie het cascadesysteem dat Graydon heeft opgebouwd. Op basis van jarenlange ervaring en blijvende bijsturing bepaalt het cascadesysteem de prioritaire bron, dit wil zeggen: die bron die naargelang de activiteit de werkelijke activiteit van de onderneming het best weergeeft via de gebruikte nace-code. In het kader van deze studie gebruiken wij de NACE-code op 5 digits zoals weergegeven op <http://statbel.fgov.be/nl/statistieken/gegevensinzameling/nomenclaturen/nacebel/>.

³⁷ Deze opsomming is niet exhaustief

Nationale Bank van België (NBB)

Elke publicatieplichtige onderneming wordt verondersteld³⁸ haar jaarrekening over te maken aan de NBB volgens een standaardformat (naargelang de grootte van de onderneming). Na een eerste correctieve screening wordt die jaarrekening vervolgens ter beschikking gesteld van het brede publiek³⁹. Graydon beschikt over samenwerking met de NBB waarbij die jaarrekeningen systematisch 'en masse' worden gedownload en aan onze andere datasets wordt gekoppeld aan de hand van het ondernemingsnummer die als unieke sleutel geldt. Ook hier voert Graydon een aantal extra controles uit.

De gegevens van jaarrekeningen werd ten behoeve van deze studie opgeladen uit de Graydon-dataset per 20 februari 2021. Het bevat dus alle jaarrekening die tot die datum door de NBB werden gepubliceerd. De terzake opgeladen dataset behelst de gegevens uit de jaarrekeningen met afsluitdatum in de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020⁴⁰.

RSZ: personeelsklassen versus sociale balans

De Rijksdienst voor Sociale zekerheid kent aan elke onderneming een RSZ-classificatie toe met betrekking tot het aantal voltijds equivalenten (Full Time Equivalents of FTE) binnen de individuele onderneming.

Deze classificaties behelzen:

- Klasse 0: 0 FTE
- Klasse 1: 1 tot 4 FTE
- Klasse 2: 5 tot 9 FTE
- Klasse 3: 10 tot 19 FTE
- Klasse 4: 20 tot 49 FTE
- Klasse 5: 50 tot 99 FTE
- Klasse 6: 100 tot 199 FTE
- Klasse 7: 200 tot 499 FTE
- Klasse 8: 500 tot 999 FTE
- Klasse 9: meer dan 1000 FTE

Daarnaast publiceren ondernemingen die een jaarrekening publiceren ook hun sociale balans waar onder meer het exact aantal FTE op afsluitdatum wordt weergegeven. In sommige gevallen nemen we een zekere discrepantie waar tussen de 'bron' RSZ-klasse enerzijds en de gegevens –het aantal FTE uit rubriek 1003 in het bijzonder- uit de sociale balans anderzijds.

De discrepantie die we ook in deze studie tot uiting komt moet verklaard worden door het gebruik van die twee verschillende bronnen, onder andere maar niet uitsluitend door het tijdsverschil van beschikbaarheid van de bron zelf.

Zo bijvoorbeeld zien we dat 0,27% van de tewerkgestelde werknemers (op basis van de sociale balans) toch door de RSZ in de klasse '0 werknemers' wordt bepaald. Zo bijvoorbeeld zien we ook dat er 11.025 ondernemingen zijn die vallen binnen de klasse '1 tot 4 werknemers' terwijl ze op basis van de sociale balans slechts 10.872 FTE's tewerk stellen. Moet opgemerkt worden dat dergelijke discrepanties beperkt zijn. Ze doen dus geen afbreuk aan de algemene geaggregeerde conclusies die men uit dit cijfermateriaal kan trekken.

38 Zie terzake onze opmerking in dit hoofdstuk onder punt b waarbij we vaststellen dat een aantal publicatieplichtige ondernemingen deze plicht verzuimen.

39 Voor consults van individuele jaarrekeningen: <https://cri.nbb.be/bc9/web/catalog;jsessionid=629DA981A53D83E37C0A7C95B6CF026B?execution=e1s1>

40 Zoals verder beschreven zijn er bij opmaak van deze studie nog weinig bedrijven die hun jaarrekening indienden met betrekking tot een boekjaar met afsluitdatum 2020. Daarom beperken we de analyse tot de boekjaren 2017, 2018 en 2019.

Graydon Schokbestendigheidspatform voor overheden

Zie hiervoor Hoofdstuk 3e: Schokbestendigheid. De data met betrekking tot de schokbestendigheid van de onderneming werd uit het platform getrokken op 20 februari 2021 en gekoppeld aan de hierboven beschreven datasets.

Concreet gaat het om de injectiebehoefte per onderneming en de segmentscore.

b. Populatie

Per begin maart 2021 telt de Kruiptbank ondernemingen ongeveer 1.600.000 actieve entiteiten⁴¹. Hierin vinden we zowel verschillende vennootschapsvormen terug, al dan niet met beperkte aansprakelijkheid, verenigingsvormen, vzw's en stichtingen, als eenmanszaken. Evengoed statalen en parastatalen zoals ministeries, gemeentebesturen, OCMW's politiezones, ...

Hiervan tellen we er per 20 februari 2020 609.698 die onder de vennootschapsdefinities vallen. Daarnaast ruim 80.000 entiteiten die geregistreerd staan met een buitenlandse vennootschapsformat. Verder om en bij de 650.000 eenmanszaken. Grosso modo mogen we stellen dat 1.340.000 entiteiten bestaan die we vroeger als 'bedrijven' zouden beschouwd hebben. Komen daar nog de ongeveer 142.500 vzw's en stichtingen bij die samen met bovengenoemden de populatie 'ondernemingen' uitmaken. Het is deze populatie waarop ons algoritme die de verhoogde kans op spookbedrijf uitdrukt draait.

De definitie van zombiebedrijven verwijst steevast naar de jaarrekening en heeft dus uitsluitend betrekking op publicatieplichtige ondernemingen.

Per februari 2021 tellen we 609.698 actieve vennootschappen waarvan 448.359 die minstens één jaarrekening publiceerden met afsluitdatum tussen 1 januari 2017 en 31 december 2020.

530.000 vennootschappen vallen onder een rechtvorm die hen per definitie publicatieplichtig maakt. We rekenen hieronder de NV's, de BV's en de nog niet omgevomde BVBA's inclusief de EVBA en de Starters-BVBA, de CVBA en de Commanditaire Vennootschap op Aandelen (Comm.A). Hiervan dienden 84,1% of 446.266 bedrijven de afgelopen drie boekjaren minstens één jaarrekening in bij de Nationale Bank van België.

RECHTSPERSOON	ALGEMEEN			
	aantal	aantal zonder jr laatste 3 boekjaren	aantal met jr laatste drie boekjaren	% met jr laatste drie boekjaren
NV	82 013	6 120	75 893	92,54%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	436 335	76 962	359 373	82,36%
CVBA	10 090	977	9 113	90,32%
Comm.A	1 899	52	1 847	97,26%
TOTAAL	530 337	84 111	446 226	84,14%

41 Per 1 augustus 2020 waren dat er 1.591.009

Echter, een eerste jaarrekening moet pas na het eerste bestaansjaar worden ingediend. Zeer vaak wordt bovendien in de oprichtingsakte gebruik gemaakt van de mogelijkheid een eerste boekjaar te verlengen met maximaal 12 maanden. Rekening houdend met de wettelijke vereiste om een jaarrekening ten laatste binnen de zeven maanden na het afsluiten van het boekjaar in te dienen mogen we ervan uitgaan dat een eerste jaarrekening ten vroegste na 31 maanden ingediend moet zijn bij de balanscentrale. Bovendien is er steevast enige vertraging tussen datum van indienen en het moment waarop de jaarrekening publiek beschikbaar is. Daarom beschouwen we enkel die publicatieplichtige ondernemingen die minstens 36 maanden (3 jaar) oud zijn.

RECHTSPERSOON	OUDER DAN 3 JAAR			
	aantal ouder dan 3 jaar	aantal ouder dan 3 jaar zonder jr	aantal ouder dan 3 jaar met jaarrekening	%ouder dan 3 jr met jr
NV	78 108	3 454	74 654	95,58%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	346 404	15 369	331 035	95,56%
CVBA	9 638	836	8 802	91,33%
Comm.A	1 882	49	1 833	97,40%
TOTAAL	436 032	19 708	416 324	95,48%

Per februari 2020 tellen we 436.032 ondernemingen die mistens 3 jaar oud zijn en waarvan de rechtsvorm per definitie wijst op publicatieplicht. Hiervan hebben er 416.324 (95,48%) minstens één jaarrekening ingediend met afsluitdatum na 1 januari 2017.

Hier dus onmiddellijk een belangrijke anomalie: 19.708 (4,52%) actieve ondernemingen die per definitie een jaarrekening hadden moeten publiceren hebben minstens al de afgelopen drie opeenvolgende jaren aan de wettelijke vereiste naar transparantie verzuimd.⁴² Deze populatie valt dus onder de wettelijke definitie 'spookbedrijf'.

Daarnaast tellen we binnen de populatie bedrijven die ouder zijn dan 3 jaar en wel degelijk hun jaarrekening publiceren 909 (0,21%) entiteiten wiens jaarrekening zowel in het boekjaar 2017, 2018 als 2019 identieke cijfers bevatten. Ook dit stemt tot nadenken: opeenvolgende jaarrekeningen zonder enige wijziging van bijvoorbeeld balanstotaal of eigen vermogen wijzen op ondernemingen zonder enige vorm van inkomsten of uitgaven en dus zonder activiteit. Ze mogen dus als 'slapend' of 'spook' worden benoemd.

10.194 ondernemingen die jonger zijn dan drie jaar publiceerden alvast hun (eerste) jaarrekening. We nemen ze in de onderhavige studie niet mee.

⁴² Deze wettelijke transparantievereiste is te rechtvaardigen doordat de betrokken rechtspersonen zich beroepen op beperkte aansprakelijkheid. Gevolg: bij een mogelijk debacle of faillissement wordt de financiële schade per definitie voor het ruimste gedeelte gedragen door de gemeenschap (de overheid die sociale bijdragen en belastingen mist) en de leveranciers.

Zie hiervoor ook Eric Van den Broele, 'Na de crisis de ommekeer', Beefcake publishing 2020, blz 23-24.

De OESO-definitie voor zombiebedrijven bepaalt dat de onderneming minstens 10 jaar oud is. Binnen de populatie ondernemingen die op basis van hun rechtsvorm verplicht zijn een jaarrekening in te dienen tellen we 303.905 entiteiten. Hiervan hebben er 288.417 (94,9%) sinds 2017 minstens één jaarrekening gepubliceerd.

RECHTSPERSOON	OUDER DAN 10 JAAR			
	aantal ouder dan 10 jaar	aantal ouder dan 10 jaar zonder jr	aantal ouder dan 10 jaar met jaarrekening	%ouder dan 10 jr met jr
NV	71 058	3 307	67 751	95,35%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	11 365	212 276	94,92%
CVBA	7 473	778	6 695	89,59%
Comm.A	1 733	38	1 695	97,81%
TOTAAL	303 905	15 488	288 417	94,90%

5,1% of 15.488 actieve bedrijven ouder dan 10 jaar, een deelverzameling van bovenvermeldde populatie van 19.708 bedrijven, verzuimden dus minstens al de afgelopen drie jaar aan hun publicatieplicht.

Daarnaast tellen we binnen de populatie bedrijven die ouder zijn dan 10 jaar en wel degelijk hun jaarrekening publiceren 722 (0,24%) entiteiten wiens jaarrekening zowel in het boekjaar 2017, 2018 als 2019 identieke cijfers bevatten.

Bekijken we de ondernemingen die door de aard van hun rechtsvorm publicatieplichtig zijn, dan zien we dat er 393.965 entiteiten zijn die een jaarrekening indienden met afsluitdatum tussen 1 januari 2017 en 31 december 2017, 415.279 ondernemingen dienden een jaarrekening in met betrekking tot boekjaar 2018, 432.575 met betrekking tot boekjaar 2019 en nu al 61.848 met betrekking tot boekjaar 2020⁴³.

RECHTSPERSOON	AANTAL JAARREKENINGEN MET AFSLUITDATUM IN JAAR:			
	2017	2018	2019	2020
NV	73 616	74 493	74 332	9 800
BV, BVBA, EVBA, SVBA	310 095	330 211	347 548	50 579
CVBA	8 431	8 751	8 883	1 154
Comm.A	1 823	1 824	1 812	315
TOTAAL	393 965	415 279	432 575	61 848

43 Uiteraard gaat het hier bijna uitsluitend over ondernemingen die hun boekjaar niet op 31 december afsluiten maar bewust voor een andere afsluitdatum opteerden. Inderdaad stellen de boekhoudregels dat een jaarrekening dient afgesloten worden op een ogenblik dat de cijfers representatief zijn voor de activiteit van de desbetreffende ondernemingen. Slechts een kleine minderheid ondernemingen past dit daadwerkelijk toe. Daarnaast kiezen sommige ondernemingen voor een andere afsluitdatum om zich zo te alligneren aan de gebruiken binnen de groep waartoe ze behoren. Eerdere studies tonen aan dat naar verhouding er meer gezonde bedrijven zijn binnen de populatie ondernemingen met een andere afsluitdatum dan 31 december.

Daarnaast moet worden opgemerkt dat de afsluitdata van ondernemingen die reeds publiceerden met afsluitdatum in 2020 zo goed als allen afsloten in het eerste trimester 2020. Dit betekent dat de invloed van de COVID-19 crisis nog niet merkbaar is op die jaarrekeningen. Omgekeerd: diezelfde jaarrekeningen geven een duidelijk en zeer actueel beeld van de startpositie van die bedrijven bij aanvang van de sanitaire crisis.

c. Zombiebedrijven

i. Eigen vermogen negatief

Bekijken we de afzonderlijke boekjaren, dan is het aantal bedrijven dat een negatief eigen vermogen publiceert in stijgende lijn. Op drie jaar tijd evolueerde dat van 55.973 bedrijven in 2017 naar 60.520 met betrekking tot een boekjaar afgesloten in 2019.

Dit betekent dat van alle bedrijven die een jaarrekening publiceren de afgelopen jaren ongeveer 14,2% minstens één jaar een negatief eigen vermogen kenbaar maakt.

Hoewel de onderstaande tabel de indruk geeft dat naar verhouding het aantal bedrijven met een negatief eigen vermogen daalt weten we dat dit niet overeenstemt met de realiteit. Inderdaad blijkt in de praktijk dat binnen de populatie bedrijven dat de publicatie van de jaarrekening na vervaldatum regulariseert het aantal negatieve eigen vermogens beduidend hoger ligt. In meer algemene termen: naar verhouding blijkt dat bedrijven die hun jaarrekening te laat publiceren ongezonder zijn dan bedrijven die dat tijdig doen.

Naarmate de tijd verstrijkt mogen we dus verwachten dat het percentage bedrijven met negatieve eigen vermogens binnen een bepaald boekjaar verder zal stijgen, en dat de waardes voor de recentere boekjaren nog beduidend zullen worden verscherpt.

RECHTSPERSOON	eigen vermogen negatief (10/15)							
	Boekjaar 2017	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2020	Boekjaar 2017	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2020
NV	7 772	7 993	7 993	958	10,56%	10,73%	10,75%	9,78%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	46 772	49 435	51 157	6 393	15,08%	14,97%	14,72%	12,64%
CVBA	1 331	1 368	1 344	154	15,79%	15,63%	15,13%	13,34%
Comm.A	98	98	104	15	5,38%	5,37%	5,74%	4,76%
TOTAAL	55 973	58 894	60 598	7 520	14,21%	14,18%	14,01%	12,16%

Bekijken we de 60.598 bedrijven die in 2019 een negatief eigen vermogen publiceerden dan blijken er 47.078 (10,88%) ook in 2018 een negatief eigen vermogen te hebben. 38.239 bedrijven (8,84% of één per 11,3 actieve bedrijven) vertoonden zelfs drie opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen.

Anders gesteld: voor de ondernemingen die op dit ogenblik nog actief zijn en in 2019 een jaarrekening publiceerden met een negatief eigen vermogen geldt voor 63,1% van de gevallen dat ze al drie opeenvolgende boekjaren te beginnen met het jaar 2017 een negatief eigen vermogen vertonen.

RECHTSPERSOON	aantal jaarrekeningen in 2019	eigen vermogen negatief in 2019					
		in 2019	in 2019 en 2018	in 2019, 2018 en 2017	2019.%	2019 en 2018 %	2019, 2018 en 2017 %
NV	74 332	7 993	6 695	5 697	10,75%	9,01%	7,66%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	347 548	51 157	39 179	31 525	14,72%	11,27%	9,07%
CVBA	8 883	1 344	1 116	937	15,13%	12,56%	10,55%
Comm.A	1 812	104	88	80	5,74%	4,86%	4,42%
TOTAAL	432 575	60 598	47 078	38 239	14,01%	10,88%	8,84%

Vertrekken we vanuit de 55.973 ondernemingen die in 2017 een negatief eigen vermogen publiceerden dan stellen we vast dat, in zoverre ze nu nog actief zijn, in 68,31% van de gevallen drie opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceren.

In de onderhavige studie concentreren we onze verdere beschouwingen met betrekking tot bedrijven met negatief eigen vermogen op

- die actieve bedrijven die op basis van hun rechtsformat per definitie een jaarrekening moeten publiceren
- waarbij ze minstens vijf jaar oud zijn per begin maart 2021 ⁴⁴
- die gedurende de boekjaren 2017, 2018 en 2019 3 opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceerden.

Van de 432.575 hierboven beschreven ondernemingen zijn er 390.835 minstens 5 jaar oud. Binnen deze laatste populatie tellen we 36.595 ondernemingen die 3 opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceerden.

Verder in deze studie benoemen we de ondernemingen die minstens vijf jaar oud zijn én gedurende de boekjaren 2017, 2018 en 2019 drie jaar opeenvolgend een negatief eigen vermogen publiceerden 'ZEV-bedrijven'.

ii. Zombiebedrijven volgens de OESO-definitie

We bekijken de bedrijven die minstens 10 jaar oud zijn en wiens intrestdekkingsgraad zowel gedurende de boekjaren 2017,2018 als 2019 kleiner is dan 1. Concreet betekent dit dat het bedrijfsresultaat onvoldoende groot is om de intrestlast te dekken. In tegenstelling tot de benadering die gehanteerd wordt binnen de EWI-database, waar enkel naar ondernemingen wordt gekeken die minstens 10 personeelsleden (FTE) tewerkstellen beschouwen we hier elk bedrijf dat een jaarrekening zou moeten publiceren.

Op de 303.905 bedrijven die 10 jaar of ouder zijn én sowieso een jaarrekening moeten publiceren zijn er 40.382 (13,29%) die we als 'zombiebedrijf' moeten klasseren.

RECHTSPERSOON	aantal actieve bedrijven ouder dan 10 jaar	ZOMBIEBEDRIJVEN VOLGENS OESO-BENADERING	
		aantal zombiebedrijven op basis van jaarrekening 2019, 2018, 2017	% zombiebedrijven op totaal
NV	71 058	14 069	19,80%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	24 570	10,99%
CVBA	7 473	1 217	16,29%
Comm.A	1 733	526	30,35%
TOTAAL	303 905	40 382	13,29%

Hoger vermeldden we reeds dat er daarnaast 15.488 (5,1%) actieve bedrijven zijn ouder dan 10 jaar die de boekjaren 2017,2018 en 2019 niet hebben gepubliceerd. In eerdere studies toonden we aan dat de falingsincidentie bij dergelijke bedrijven bijzonder groot is ⁴⁵ én dat indien er toch een latere publicatie volgt in vele gevallen negatieve cijfers blijken. Bij uitbreiding kunnen dus ook deze bedrijven als zombiebedrijf worden geklasseerd.

⁴⁴ Zie onder meer het tijdschrift van de 'Unie der rechters in ondernemingszaken' In Foro, nr 69, december 2020. Hierbij wordt vastgesteld dat met betrekking tot het jaar 2019 een bedrijf dat gedurende twee opeenvolgende jaren geen jaarrekening publiceert in één geval per 2,7 binnen het jaar na de vaststelling failliet gaat.

d. Spookondernemingen

Met betrekking tot het fenomeen 'spookondernemingen' bestuderen onze algoritmische benaderingen de rechtspersonen die we kunnen benoemen als 'vennootschappen'⁴⁶, de vzw's en stichtingen, en de eenmanszaken. An sich betekent dit een uitbreiding van de wettelijke benadering die zich, gezien de verwijzing naar de jaarrekening, in belangrijke mate beperkt tot publicatieplichtige ondernemingen. Ook binnen de vennootschappen beschouwen we de niet publicatieplichtige vennootschappen.

Bij de presentatie van de 'Wet op spookbedrijven' veronderstelde Koen Geens het bestaan van om en bij de 140.000 spookbedrijven.

In 2017 maakten we op basis van ons algoritme 'spookbedrijven' gewag van 340.000 spookbedrijven. Zowel de gerechtelijke macht als verschillende parketten ageerden de jaren daarna⁴⁷. Toch toont hetzelfde algoritme begin februari 2021 nog steeds 289.842 bedrijven waarvan de kans op hun 'spookstatus' bijzonder hoog wordt ingeschat. Hiervan zijn er 261.422 eenmanszaken en 110 vzw. Verder tellen we binnen de populatie 'vermoedelijke spookbedrijven' 4.830 verenigingen naar buitenlands recht.

Binnen de populatie ondernemingen waarop we ons in deze studie concentreren tellen we 11.969 ondernemingen. Gaan we uit van dit laatste getal en zetten we dit af ten opzichte van de 530.337 vennootschapsvormen die we binnen het ruime bestek van deze studie bestuderen, dan betekent dit dat één onderneming per 44,3 of 2,26% kenmerken vertoont die wijzen op de status van spookonderneming. We tellen 567 NV's, 11.308 ondernemingen binnen de BV-familie, 87 CVBA's en 7 Comm.A's.

Daartegenover staat dat er slechts beperkte correlatie bestaat tussen spook- en zombiebedrijven.⁴⁸

46 Zowel de publicatieplichtige vennootschapstypes als die vennootschapsvormen zonder publicatieplicht

47 Zie hiervoor onder meer de studie "Achtergronden bij de faillissementsstijgingen 2019" waar we aantonen dat de toenmalige faillissementsstijging volledig op conto kwam van enerzijds het activeren van de wet op spookbedrijven van 12 juni 2017 en anderzijds van enkele effecten bij het in voege treden van het nieuwe wetboek Vennootschappen en Verenigingen (WVV actief sinds 1 mei 2019).

<http://public.graydon.be/sites/graydon.be/files/2021-01/Studie-Achtergrond-Stijging-Faillissementen-2019.pdf>

48 Zie Hoofdstuk 9: Spookbedrijven versus Zombiebedrijven

5. Zombieberedrijven: personeel en geografie

a. Bedrijven met negatief eigen vermogen

i. België

Per 20 februari 2021 telde België 390.835 bedrijven die op dat ogenblik minstens vijf jaar oud waren én een rechtsvorm hadden die hen per definitie publicatieplichtig maakt. Hiervan tellen we er 36.595 of 9,36% van de vijf jaar oude ondernemingen die gedurende de boekjaren 2017,2018 en 2019 drie opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceerden.

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	EIGEN VERMOGEN NEGATIEF IN 2017,2018,2019	AANTAL BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	75 864	5 632	3 574	1 378	283	199	131	46	12	9	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	304 249	29 974	19 074	9 368	984	358	138	37	10	3	2	-
CVBA	8 873	909	587	270	32	13	4	3	-	-	-	-
Comm.A	1 849	80	70	9	-	-	1	-	-	-	-	-
TOTAAL	390 835	36 595	23 305	11 025	1 299	570	274	86	22	12	2	-
% van totaal aantal bedrijven met negatief eigen vermogen gedurende 3 jaar												
NV	19,41%	15,39%	9,77%	3,77%	0,77%	0,54%	0,36%	0,13%	0,03%	0,02%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	77,85%	81,91%	52,12%	25,60%	2,69%	0,98%	0,38%	0,10%	0,03%	0,01%	0,01%	0,00%
CVBA	2,27%	2,48%	1,60%	0,74%	0,09%	0,04%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,47%	0,22%	0,19%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 9,36%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	63,68%	30,13%	3,55%	1,56%	0,75%	0,24%	0,06%	0,03%	0,01%	0,00%
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN MET NEGATIEF EIGEN VERMOGEN 2017,2018,2019	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN BEDRIJVEN MET NEG. E.V. 3 jaar									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	1 278 290	16 237	54	1 536	1 728	2 632	3 696	2 880	1 422	2 289	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	662 138	28 189	397	9 105	6 039	4 270	3 430	1 966	976	688	1 319	-
CVBA	43 389	797	8	224	176	157	87	145	-	-	-	-
Comm.A	14 483	32	-	8	-	-	24	-	-	-	-	-
TOTAAL	1 998 299	45 254	460	10 872	7 943	7 058	7 237	4 991	2 398	2 977	1 319	-
% van totaal aantal FTE in bedrijven met negatief eigen vermogen in 2017,2018,2019												
NV	63,97%	35,88%	0,12%	3,39%	3,82%	5,82%	8,17%	6,36%	3,14%	5,06%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	33,14%	62,29%	0,88%	20,12%	13,34%	9,44%	7,58%	4,34%	2,16%	1,52%	2,91%	0,00%
CVBA	2,17%	1,76%	0,02%	0,50%	0,39%	0,35%	0,19%	0,32%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,72%	0,07%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 2,26%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	1,02%	24,02%	17,55%	15,60%	15,99%	11,03%	5,30%	6,58%	2,91%	0,00%

Hiervan zijn er 23.305 of 63,68% van het totaal aantal hierboven vermeldde ZEV-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 11.025 of 30,13% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 1.299 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. Slechts 844 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groepen beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

122 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁴⁹ van elk van die ondernemingen dan stellen de ZEV-bedrijven 45.254 mensen tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan vijf jaar' samen 1.998.299 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de ZEV-bedrijven maken dus 2,26% uit van het totaal aantal FTE's.

19.275 werknemers in ZEV-bedrijven maken deel uit van ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen: 42,59% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen ZEV-bedrijven. Nog eens 14.295 (31,59%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

De 122 grotere ZEV-bedrijven (0,34% van die bedrijven) stellen samen 11.685 FTE's tewerk of 25,82% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's.

ii. Vlaams Gewest

Binnen het Vlaamse Gewest tellen we 239.832 bedrijven die per definitie publicatieplichtig zijn en ten minste vijf jaar oud (61,36% van de Belgische ondernemingen binnen die populatie). Hiervan zijn er 19.462 ZEV-bedrijven: 53,18% van het federale aantal.

Binnen het Vlaamse Gewest tellen we dus binnen de vooropgestelde populatie 8,11% ZEV-bedrijven.

	VLAANDEREN AANTAL BEDRIJVEN ≥ 5 JAAR OUD	EIGEN VERMOGEN NEGATIEF IN 2017,2018,2019	AANTAL BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	45 491	2 860	1 810	712	143	106	66	15	3	5	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	189 433	16 219	10 800	4 676	483	182	61	11	4	1	1	-
CVBA	3 512	329	228	81	13	6	-	1	-	-	-	-
Comm.A	1 396	54	46	7	-	-	1	-	-	-	-	-
TOTAAL	239 832	19 462	12 884	5 476	639	294	128	27	7	6	1	-
% van totaal aantal bedrijven met negatief eigen vermogen gedurende 3 jaar												
NV	18,97%	14,70%	9,30%	3,66%	0,73%	0,54%	0,34%	0,08%	0,02%	0,03%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	78,99%	83,34%	55,49%	24,03%	2,48%	0,94%	0,31%	0,06%	0,02%	0,01%	0,01%	0,00%
CVBA	1,46%	1,69%	1,17%	0,42%	0,07%	0,03%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,58%	0,28%	0,24%	0,04%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 8,11%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	66,20%	28,14%	3,28%	1,51%	0,66%	0,14%	0,04%	0,03%	0,01%	0,00%
	AANTAL FTE BIJ VLAAMSE BEDRIJVEN ≥ 5 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN MET NEGATIEF EIGEN VERMOGEN 2017,2018,2019	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN BEDRIJVEN MET NEG. E.V. 3 jaar									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	748 627	8 112	20	873	872	1 432	1 935	1 105	379	1 497	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	429 674	14 519	234	5 110	3 269	2 274	1 673	594	336	234	795	-
CVBA	23 160	287	4	75	88	76	-	44	-	-	-	-
Comm.A	1 870	29	-	5	-	-	24	-	-	-	-	-
TOTAAL	1 203 331	22 946	258	6 062	4 228	3 782	3 631	1 743	715	1 731	795	-
% van totaal aantal FTE in bedrijven met negatief eigen vermogen in 2017,2018,2019												
NV	62,21%	35,35%	0,09%	3,80%	3,80%	6,24%	8,43%	4,82%	1,65%	6,52%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	35,71%	63,27%	1,02%	22,27%	14,24%	9,91%	7,29%	2,59%	1,47%	1,02%	3,47%	0,00%
CVBA	1,92%	1,25%	0,02%	0,33%	0,38%	0,33%	0,00%	0,19%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,16%	0,13%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 1,91%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	1,12%	26,42%	18,43%	16,48%	15,83%	7,60%	3,12%	7,54%	3,47%	0,00%

49 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

Hiervan zijn er 12.884, of 66,20% van het totaal aantal hierboven vermeldde Vlaamse ZEV-bedrijven, die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 5.476 of 28,14% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 639 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. Slechts 422 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groepen beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd. 41 ZEV-bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵⁰ van elk van die ondernemingen dan stellen de ZEV-bedrijven 22.946 (50,7% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan vijf jaar' samen 1.203.331 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de deegroep Vlaamse ZEV-bedrijven maken dus 1,91% uit van het totaal aantal FTE's.

10.548 werknemers in ZEV-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 45,97% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen ZEV-bedrijven. Nog eens 7.413 (32,31%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er binnen het Vlaamse Gewest dus meer werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de ZEV definitie en minder in grotere bedrijven.

De 41 grotere Vlaamse ZEV-bedrijven (0,22% van die bedrijven) stellen samen 4.984 FTE's tewerk of 21,73% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's.

iii. Brussels Gewest

Binnen het Brusselse Gewest tellen we 58.460 bedrijven die per definitie publicatieplichtig zijn en ten minste vijf jaar oud (14,95% van de Belgische ondernemingen binnen die populatie). Hiervan zijn er 7.031 ZEV-bedrijven: 19,21% van het federale aantal.

Binnen het Brusselse Gewest tellen we dus binnen de vooropgestelde populatie 12,03% zombiebedrijven op basis van de ZEV benadering.

Hiervan zijn er 4.381 of 62,31% van het totaal aantal hierboven vermeldde Brusselse ZEV-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 2.176 of 30,95% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 244 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. Slechts 178 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groepen beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

52 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

50 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

	BRUSSEL AANTAL BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	EIGEN VERMOGEN NEGATIEF IN 2017,2018,2019	AANTAL BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	12 979	1 362	918	291	58	39	30	17	6	3	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	43 448	5 439	3 328	1 804	176	78	28	19	4	1	1	-
CVBA	1 892	224	129	81	10	2	1	1	-	-	-	-
Comm.A	141	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	58 460	7 031	4 381	2 176	244	119	59	37	10	4	1	-
% van totaal aantal bedrijven met negatief eigen vermogen gedurende 3 jaar												
NV	22,20%	19,37%	13,06%	4,14%	0,82%	0,55%	0,43%	0,24%	0,09%	0,04%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	74,32%	77,36%	47,33%	25,66%	2,50%	1,11%	0,40%	0,27%	0,06%	0,01%	0,01%	0,00%
CVBA	0,79%	1,15%	1,83%	1,15%	0,14%	0,03%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,24%	0,09%	0,09%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	12,03%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	62,31%	30,95%	3,47%	1,69%	0,84%	0,53%	0,14%	0,06%	0,01%	0,00%
	AANTAL FTE BIJ BRUSSELSE BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN MET NEGATIEF EIGEN VERMOGEN 2017,2018,2019	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN BEDRIJVEN MET NEG. E.V. 3 jaar									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	297 474	3 985	5	288	324	460	805	950	582	571	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	109 038	5 860	61	1 240	978	864	576	973	438	207	524	-
CVBA	5 949	187	2	57	42	21	20	46	-	-	-	-
Comm.A	12 274	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	424 735	10 033	67	1 585	1 344	1 345	1 401	1 969	1 019	779	524	-
% van totaal aantal FTE in bedrijven met negatief eigen vermogen in 2017,2018,2019												
NV	70,04%	39,72%	0,05%	2,87%	3,23%	4,58%	8,03%	9,47%	5,80%	5,69%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	25,67%	58,41%	0,60%	12,36%	9,75%	8,61%	5,74%	9,70%	4,36%	2,07%	5,22%	0,00%
CVBA	1,40%	1,86%	0,01%	0,57%	0,41%	0,21%	0,20%	0,46%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	2,89%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	2,36%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	0,67%	15,80%	13,39%	13,40%	13,97%	19,63%	10,16%	7,76%	5,22%	0,00%

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵¹ van elk van die ondernemingen dan stellen de ZEV-bedrijven 10.033 (22,17% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'Brusselse bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan vijf jaar' samen 424.735 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de ZEV-deelgroep maken dus 2,36% uit van het totaal aantal FTE's.

2.996 werknemers in Brusselse ZEV-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 29,86% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen Brusselse ZEV-bedrijven. Nog eens 2.746 (27,37%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er binnen het Brusselse Gewest dus beduidend minder werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de ZEV-definitie en meer in grotere bedrijven.

De 52 grotere Brusselse ZEV-bedrijven (0,74% van die bedrijven) stellen samen 4.291 FTE's tewerk of 42,77% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's.

iv. Waals Gewest

Binnen het Waalse Gewest tellen we 92.523 bedrijven die per definitie publicatieplichtig zijn en ten minste vijf jaar oud (23,67% van de Belgische ondernemingen binnen die populatie). Hiervan zijn er 10.102 ZEV-bedrijven: 27,6% van het federale aantal.

Binnen het Waalse Gewest tellen we dus binnen de vooropgestelde populatie 10,92% zombiebedrijven op basis van de ZEV-benadering.

51 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

	Wallonië AANTAL BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	EIGEN VERMOGEN NEGATIEF IN 2017,2018,2019	AANTAL BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	17 380	1 410	846	375	82	54	35	14	3	1	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	71 362	8 316	4 946	2 888	325	98	49	7	2	1	-	-
CVBA	3 469	356	230	108	9	5	3	1	-	-	-	-
Comm.A	312	20	18	2	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	92 523	10 102	6 040	3 373	416	157	87	22	5	2	-	-
% van totaal aantal bedrijven met negatief eigen vermogen gedurende 3 jaar												
NV	18,78%	13,96%	8,37%	3,71%	0,81%	0,53%	0,35%	0,14%	0,03%	0,01%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	77,13%	82,32%	48,96%	28,59%	3,22%	0,97%	0,49%	0,07%	0,02%	0,01%	0,00%	0,00%
CVBA	1,45%	1,83%	2,28%	1,07%	0,09%	0,05%	0,03%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,34%	0,20%	0,18%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	10,92%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	59,79%	33,39%	4,12%	1,55%	0,86%	0,22%	0,05%	0,02%	0,00%	0,00%

	AANTAL FTE BIJ WAAELSE BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN MET NEGATIEF EIGEN VERMOGEN 2017,2018,2019	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN BEDRIJVEN MET NEG. E.V. 3 jaar									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	232 188	4 140	29	375	532	740	956	825	462	221	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	123 426	7 810	103	2 754	1 792	1 131	1 181	399	202	247	-	-
CVBA	14 280	323	3	92	47	60	67	55	-	-	-	-
Comm.A	339	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	370 233	12 276	134	3 224	2 372	1 931	2 204	1 279	664	468	-	-
% van totaal aantal FTE in bedrijven met negatief eigen vermogen in 2017,2018,2019												
NV	62,71%	33,73%	0,23%	3,06%	4,34%	6,03%	7,79%	6,72%	3,76%	1,80%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	33,34%	63,62%	0,84%	22,44%	14,60%	9,22%	9,62%	3,25%	1,65%	2,01%	0,00%	0,00%
CVBA	3,86%	2,63%	0,02%	0,75%	0,38%	0,48%	0,54%	0,45%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,09%	0,02%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	3,32%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	1,09%	26,27%	19,32%	15,73%	17,96%	10,42%	5,41%	3,81%	0,00%	0,00%

Hiervan zijn er 6.040 of 59,79% van het totaal aantal hierboven vermeldde Waalse ZEV-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 3.373 of 33,39% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 416 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. Slechts 157 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groepen beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

29 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵² van elk van die ondernemingen dan stellen de ZEV-bedrijven 12.276 (27,13% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'Waalse bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan vijf jaar' samen 370.233 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de deelgroep ZEV-bedrijven maken dus 3,32% uit van het totaal aantal FTE's.

5.730 werknemers in Brusselse ZEV-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 46,68% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen Waalse ZEV-bedrijven. Nog eens 4.135 (33,69%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs kenmerkt het Waalse Gewest zich dus als het gewest met het meest aantal werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de ZEV-definitie.

De 29 grotere Waalse ZEV-bedrijven (0,29% van die bedrijven) stellen samen 2.411 FTE's tewerk of 19,64% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's.

52 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

b. Zombiebedrijven volgens OESO-definitie

i. België

Per 20 februari 2021 telde België 303.905 bedrijven die op dat ogenblik minstens tien jaar oud waren én een rechtsvorm hadden die hen per definitie publicatieplichtig maakt. Hiervan tellen we er 40.382 of 13,29% van de tien jaar oude ondernemingen die gedurende de boekjaren 2017, 2018 en 2019 drie opeenvolgende jaren een intrestdekkingsgraad kleiner dan 1 lieten optekenen. (OESO-Z-bedrijven)

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL ZOMBIE	AANTAL OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	71 058	14 069	9 046	2 869	680	537	496	209	105	82	29	16
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	24 567	16 992	6 357	692	312	148	34	17	9	4	2
CVBA	7 473	1 217	787	260	45	47	43	25	8	2	-	-
Comm.A	1 733	526	464	55	2	2	2	1	-	-	-	-
TOTAAL	303 905	40 379	27 289	9 541	1 419	898	689	269	130	93	33	18
% OESO-Zombiebedrijven per personeelsklasse												
NV	23,38%	34,84%	22,40%	7,11%	1,68%	1,33%	1,23%	0,52%	0,26%	0,20%	0,07%	0,04%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	73,59%	60,84%	42,08%	15,74%	1,71%	0,77%	0,37%	0,08%	0,04%	0,02%	0,01%	0,00%
CVBA	3,12%	6,25%	1,95%	0,64%	0,11%	0,12%	0,11%	0,06%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,57%	1,30%	1,15%	0,14%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	13,29%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	67,58%	23,63%	3,51%	2,22%	1,71%	0,67%	0,32%	0,23%	0,08%	0,04%
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ ZOMBIEBEDRIJVEN	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	1 205 867	134 037	110	3 119	4 135	7 033	14 989	13 656	13 791	24 209	18 447	34 548
BV, BVBA, EVBA, SVBA	561 284	31 595	320	5 910	3 940	3 864	4 040	1 793	2 119	3 331	2 059	4 219
CVBA	37 119	5 862	8	265	264	642	1 362	1 517	1 074	731	-	-
Comm.A	14 455	223	0	77	15	32	49	51	-	-	-	-
TOTAAL	1 818 725	171 717	438	9 371	8 353	11 569	20 439	17 017	16 984	28 272	20 505	38 768
% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven												
NV	66,30%	78,06%	0,06%	1,82%	2,41%	4,10%	8,73%	7,95%	8,03%	14,10%	10,74%	20,12%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	30,86%	18,40%	0,19%	3,44%	2,29%	2,25%	2,35%	1,04%	1,23%	1,94%	1,20%	2,46%
CVBA	2,04%	3,41%	0,00%	0,15%	0,15%	0,37%	0,79%	0,88%	0,63%	0,43%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,79%	0,13%	0,00%	0,04%	0,01%	0,02%	0,03%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal :	9,44%										
TOTAAL	100,00%	100,00%	0,26%	5,46%	4,86%	6,74%	11,90%	9,91%	9,89%	16,46%	11,94%	22,58%

Van de 40.382 OESO-Z-bedrijven zijn er 27.291 (67,58%) die, op basis van de RSZ-categorie die vermeld wordt in de Kruispuntbank ondernemingen, geen personeel tewerk stellen. 12.548 bedrijven (31,07%) hebben tussen de 1 en de 50 voltijds equivalenten in dienst terwijl 543 bedrijven (1,34%) meer dan 50 werknemers tewerk stellen.

Op basis van de gegevens uit de recentste sociale balansen bieden de OESO-Z-bedrijven samen werk aan 171.719 voltijdse equivalenten: 9,44% van de tewerkstelling in de bedrijven die minstens 10 jaar oud zijn.⁵³

Op basis van de laatst gepubliceerde jaarrekeninggegevens vinden we toch 438 werknemers (0,26%) die volgens de RSZ gegevens vallen in de RSZ categorie zonder werknemers.

De OESO-Z-bedrijven met minder dan 50 werknemers (VTE) in dienst tellen 49.735 werknemers (28,96%) terwijl de grotere OESO-zombiebedrijven 70,78% van alle werknemers OESO-Z-bedrijven tewerk stellen.

⁵³ Op basis van de laatst gepubliceerde jaarrekeninggegevens vinden we toch 438 werknemers (0,26%) die volgens de RSZ gegevens vallen in de RSZ categorie zonder werknemers.

Verder in deze studie tonen we aan dat van de 40.382 OESO-zombiebedrijven er 2.147 bedrijven zijn (5,32% van alle OESO-Z-bedrijven) met een belangrijke moederband naar het buitenland. Deze laatste stellen 63.487 FTE's tewerk (36,97% van alle tewerkgestelde FTE's in OESO-Z-bedrijven). Van die buitenlandse OESO-zombiebedrijven zijn er 854 die in de huidige crisistext niet over reserves beschikken en nood hebben aan cashinjectie. Deze laatste stellen 10.357 FTE's tewerk.⁵⁴

ii. Vlaams Gewest

We tellen 188.958 bedrijven (62,18% van het federale aantal) met maatschappelijke zetel in het Vlaamse Gewest die minstens tien jaar oud zijn én een rechtsvorm hebben die hen per definitie publicatieplichtig maakt.

Hiervan tellen we er 24.074 of 12,74% van de minstens tien jaar oude ondernemingen in Vlaanderen die zowel tijdens de boekjaren 2017, 2018 als 2019 een intrestdekkingsgraad kleiner dan 1 lieten optekenen (OESO-Z-bedrijven).

	VLAANDEREN AANTAL BEDRIJVEN ≥ 10 JAAR OUD	TOTAAL ZOMBIE	AANTAL OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	42 818	8 159	5 306	1 575	393	337	297	113	58	57	17	6
BV, BVBA, EVBA, SVBA	142 071	15 084	10 670	3 690	400	196	95	19	8	3	2	1
CVBA	2 746	460	299	90	21	22	16	7	4	1	-	-
Comm.A	1 323	371	330	34	2	2	2	1	-	-	-	-
TOTAAL	188 958	24 074	16 605	5 389	816	557	410	140	70	61	19	7
% OESO-Zombiebedrijven per personeelsklasse												
NV	22,66%	33,89%	22,04%	6,54%	1,63%	1,40%	1,23%	0,47%	0,24%	0,24%	0,07%	0,02%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	75,19%	62,66%	44,32%	15,33%	1,66%	0,81%	0,39%	0,08%	0,03%	0,01%	0,01%	0,00%
CVBA	1,14%	2,36%	1,24%	0,37%	0,09%	0,09%	0,07%	0,03%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,70%	1,54%	1,37%	0,14%	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 12,74%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	68,97%	22,39%	3,39%	2,31%	1,70%	0,58%	0,29%	0,25%	0,08%	0,03%
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN ≥ 10 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ ZOMBIEBEDRIJVEN	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	723 308	72 326	59	1 798	2 406	4 407	9 027	7 586	7 481	16 803	11 350	11 412
BV, BVBA, EVBA, SVBA	366 769	16 645	209	3 703	2 363	2 472	2 585	909	960	1 288	1 011	1 144
CVBA	18 884	2 077	1	100	124	286	482	381	435	268	-	-
Comm.A	1 849	164	-	18	15	32	49	51	-	-	-	-
TOTAAL	1 110 810	91 212	269	5 618	4 908	7 196	12 142	8 926	8 876	18 359	12 361	12 556
% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven												
NV	65,12%	79,30%	0,06%	1,97%	2,64%	4,83%	9,90%	8,32%	8,20%	18,42%	12,44%	12,51%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	33,02%	18,25%	0,23%	4,06%	2,59%	2,71%	2,83%	1,00%	1,05%	1,41%	1,11%	1,25%
CVBA	1,70%	2,28%	0,00%	0,11%	0,14%	0,31%	0,53%	0,42%	0,48%	0,29%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,17%	0,18%	0,00%	0,02%	0,02%	0,03%	0,05%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 8,21%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	0,29%	6,16%	5,38%	7,89%	13,31%	9,79%	9,73%	20,13%	13,55%	13,77%

Hiervan zijn er 16.605 of 68,97% van het totaal aantal hierboven vermeldde Vlaamse OESO-Z-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 5.389 of 22,39% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 816 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. 967 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groep beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

54 Zie Hoofdstuk 8d

297 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵⁵ van elk van die ondernemingen dan stellen de Vlaamse OESO-Zombie bedrijven 91.212 (53,12% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'Vlaamse bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan tien jaar' samen 1.110.810 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de deelgroep Vlaamse OESO-Zombie bedrijven maken dus 8,21% uit van het totaal aantal FTE's.

10.795 werknemers in OESO-Z-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 11,83% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen bedrijven die vallen onder de OESO-Zombie definitie. Nog eens 19.338 (21,2%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er binnen het Vlaamse Gewest dus meer werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de OESO-zombie definitie en minder in grotere bedrijven.

De 297 grotere Vlaamse bedrijven die vallen onder de OESO-Zombie definitie (1,23% van die bedrijven) stellen samen 61.078 FTE's tewerk of 66,97% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's. In Vlaanderen vinden we 7 OESO-Z bedrijven terug die meer dan 1000 werknemers tewerk stellen: samen goed voor 12.566 FTE's of 13,78% van het aantal FTE's in Vlaamse zombiebedrijven.

⁵⁵ Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

iii. Brussels Gewest

Binnen het Brusselse gewest tellen we 43.970 bedrijven (14,47% van het federale aantal) die minstens tien jaar oud zijn én een rechtsvorm hebben die hen per definitie publicatieplichtig maakt.

Hiervan tellen we er 6.476 of 14,73% van de minstens tien jaar oude ondernemingen in Brussel die zowel tijdens de boekjaren 2017, 2018 als 2019 een intrestdekkingsgraad kleiner dan 1 lieten optekenen. (OESO-Z-bedrijven)

	BRUSSEL AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL ZOMBIE	AANTAL OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	11 906	2 711	1 855	544	93	66	71	40	21	11	4	6
BV, BVBA, EVBA, SVBA	30 318	3 479	2 420	915	78	38	9	8	4	5	1	1
CVBA	1 624	238	162	49	13	5	5	3	1	-	-	-
Comm.A	122	48	40	8	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	43 970	6 476	4 477	1 516	184	109	85	51	26	16	5	7
% OESO-Zombiebedrijven per personeelsklasse												
NV	27,08%	41,86%	28,64%	8,40%	1,44%	1,02%	1,10%	0,62%	0,32%	0,17%	0,06%	0,09%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	68,95%	53,72%	37,37%	14,13%	1,20%	0,59%	0,14%	0,12%	0,06%	0,08%	0,02%	0,02%
CVBA	0,68%	1,22%	2,50%	0,76%	0,20%	0,08%	0,08%	0,05%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,28%	0,74%	0,62%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 14,73%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	69,13%	23,41%	2,84%	1,68%	1,31%	0,79%	0,40%	0,25%	0,08%	0,11%
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ ZOMBIEBEDRIJVEN	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	260 601	30 122	12	506	553	890	1 999	2 434	2 678	3 290	1 831	15 928
BV, BVBA, EVBA, SVBA	94 000	8 064	25	620	441	394	210	531	481	1 736	551	3 075
CVBA	5 141	686	1	31	64	60	159	208	165	-	-	-
Comm.A	12 268	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	372 010	38 884	38	1 169	1 057	1 344	2 369	3 174	3 324	5 026	2 382	19 003
% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven												
NV	70,05%	77,47%	0,03%	1,30%	1,42%	2,29%	5,14%	6,26%	6,89%	8,46%	4,71%	40,96%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	25,27%	20,74%	0,07%	1,60%	1,13%	1,01%	0,54%	1,37%	1,24%	4,46%	1,42%	7,91%
CVBA	1,38%	1,77%	0,00%	0,08%	0,16%	0,15%	0,41%	0,54%	0,42%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	3,30%	0,03%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 10,45%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	0,10%	3,01%	2,72%	3,46%	6,09%	8,16%	8,55%	12,92%	6,13%	48,87%

Hiervan zijn er 4.477 of 69,13% van het totaal aantal hierboven vermeldde Brusselse OESO-Z-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 1.516 of 23,41% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 184 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. 85 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groep beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

105 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵⁶ van elk van die ondernemingen dan stellen de Brusselse OESO-Z-bedrijven 38.884 (22,64% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'Brusselse bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan tien jaar' samen 372.010 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de deelgroep Brusselse OESO-Zombie bedrijven maken dus 10,45% uit van het totaal aantal FTE's.

56 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

2.264 werknemers in Brusselse OESO-Z-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 5,83% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen bedrijven die vallen onder de OESO-Zombie definitie. Nog eens 3.713 (9,55%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er binnen het Brusselse Gewest dus minder werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de OESO-zombie definitie en meer in beduidend grotere bedrijven.

Het feit dat Brussel als hoofdstad vaker de zetels herbergt van grotere en/of bedrijven met een belangrijke moederband naar het buitenland is hierbij een aandachtspunt⁵⁷. Daarnaast zien we ook een belangrijke concentratie van ondernemingen die eerder in de financiële dienstverlening actief zijn⁵⁸.

De 105 grotere Brusselse OESO-Z-bedrijven (1,63% van de Brusselse OESO-Z- bedrijven) stellen samen 32.910 FTE's tewerk of 84,63% van de in dergelijke Brusselse bedrijven tewerkgestelde FTE's. Opvallend hierbij is dat er 7 bedrijven zijn die elk werk bieden aan meer dan 1000 FTE's: samen goed voor 49.003 FTE's of 48,87% van het aantal Brusselse FTE's in OESO-Zombie bedrijven.

57 Zie Hoofdstuk 8d

58 Zie hoofdstuk 7b

iv. Waals Gewest

We tellen 70.962 bedrijven (23,35% van het federale aantal) met maatschappelijke zetel in het Waalse Gewest die minstens tien jaar oud zijn én een rechtsvorm hebben die hen per definitie publicatieplichtig maakt.

Hiervan tellen we er 9.829, of 13,85% van de minstens tien jaar oude ondernemingen in Wallonië die zowel tijdens de boekjaren 2017, 2018 als 2019 een intrestdekkingsgraad kleiner dan 1 lieten optekenen (OESO-Z-bedrijven).

	BRUSSEL AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL ZOMBIE	AANTAL OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	11 906	2 711	1 855	544	93	66	71	40	21	11	4	6
BV, BVBA, EVBA, SVBA	30 318	3 479	2 420	915	78	38	9	8	4	5	1	1
CVBA	1 624	238	162	49	13	5	5	3	1	-	-	-
Comm.A	122	48	40	8	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	43 970	6 476	4 477	1 516	184	109	85	51	26	16	5	7
% OESO-Zombiebedrijven per personeelsklasse												
NV	27,08%	41,86%	28,64%	8,40%	1,44%	1,02%	1,10%	0,62%	0,32%	0,17%	0,06%	0,09%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	68,95%	53,72%	37,37%	14,13%	1,20%	0,59%	0,14%	0,12%	0,06%	0,08%	0,02%	0,02%
CVBA	0,68%	1,22%	2,50%	0,76%	0,20%	0,08%	0,08%	0,05%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,28%	0,74%	0,62%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 14,73%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	69,13%	23,41%	2,84%	1,68%	1,31%	0,79%	0,40%	0,25%	0,08%	0,11%
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	AANTAL FTE BIJ ZOMBIEBEDRIJVEN	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	260 601	30 122	12	506	553	890	1 999	2 434	2 678	3 290	1 831	15 928
BV, BVBA, EVBA, SVBA	94 000	8 064	25	620	441	394	210	531	481	1 736	551	3 075
CVBA	5 141	686	1	31	64	60	159	208	165	-	-	-
Comm.A	12 268	11	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	372 010	38 884	38	1 169	1 057	1 344	2 369	3 174	3 324	5 026	2 382	19 003
% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven												
NV	70,05%	77,47%	0,03%	1,30%	1,42%	2,29%	5,14%	6,26%	6,89%	8,46%	4,71%	40,96%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	25,27%	20,74%	0,07%	1,60%	1,13%	1,01%	0,54%	1,37%	1,24%	4,46%	1,42%	7,91%
CVBA	1,38%	1,77%	0,00%	0,08%	0,16%	0,15%	0,41%	0,54%	0,42%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	3,30%	0,03%	0,00%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	% op totaal : 10,45%											
TOTAAL	100,00%	100,00%	0,10%	3,01%	2,72%	3,46%	6,09%	8,16%	8,55%	12,92%	6,13%	48,87%

Hiervan zijn er 6.207 of 63,15% van het totaal aantal hierboven vermeldde Waalse OESO-Z-bedrijven die volgens de RSZ-classificatie geen werknemers tewerk stellen. Nog eens 2.636 of 26,82% stellen hoogstens 4 personeelsleden tewerk terwijl 419 cases tussen de 5 en 9 werknemers tewerk stellen. 426 bedrijven stellen tussen de 10 en 49 werknemers tewerk en moeten samen met de eerste groep beschouwd worden als wat binnen ons land traditioneel als KMO wordt beschouwd.

141 bedrijven stellen minstens 50 werknemers tewerk.

Projecteren we de cijfers uit de laatst gepubliceerde sociale balans⁵⁹ van elk van die ondernemingen dan stellen de Waalse OESO-Z-bedrijven 41.621 (24,24% van het aantal op federaal niveau) FTE's tewerk. Dit terwijl de onderzochte populatie 'Waalse bedrijven die publicatieplichtig zijn én ouder dan tien jaar' samen 335.905 FTE's tewerkstellen. Werknemers betrokken bij de deelgroep Waalse OESO-Zombie bedrijven maken dus 12,39% uit van het totaal aantal FTE's.

59 Voltijds equivalenten of de waarde uit rubriek 1003 uit de sociale balans, verder afgekort als FTE of 'Full Time Equivalent'

5.104 werknemers in Waalse OESO-Z-bedrijven werken binnen ondernemingen die minder dan 10 personen tewerk stellen. 12,27% van het totaal aantal tewerkgestelden binnen OESO-Z-bedrijven. Nog eens 8.957 (21,52%) werknemers vallen binnen de classificaties van bedrijven tussen de 10 en 49 werknemers.

Verhoudingsgewijs zijn er binnen het Waalse Gewest dus ongeveer evenveel werknemers betrokken binnen KMO's die beantwoorden aan de OESO-zombie definitie als binnen het Vlaamse Gewest.

De 141 grotere Waalse bedrijven die vallen onder de OESO-Zombie definitie (1,43% van die bedrijven) stellen samen 27.560 FTE's tewerk of 66,21% van de in dergelijke bedrijven tewerkgestelde FTE's. Opvallend hierbij is dat er 4 bedrijven zijn die elk werk bieden aan meer dan 1000 FTE's: samen goed voor 7.209 FTE's of 17,32% van het aantal Waalse FTE's in OESO-Zombie bedrijven.

Ook hier blijkt de vastgestelde typologie binnen het Waalse gewest gelijklopend met die van het Vlaamse gewest.

6. Correlatie tussen bedrijven met 3 jaar negatief eigen vermogen en zombiedebedrijven volgens de OESO-definitie

In welke mate overlappen ZEV-bedrijven met de OESO-Z bedrijven? De correlatie blijkt beperkter dan intuïtief verwacht: 10.428 ondernemingen beantwoorden gelijktijdig aan beide definities. Anders gesteld: voor 27,27% van de ondernemingen die drie opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceerden (en bovendien in deze vergelijkende benadering per definitie minstens 10 jaar oud zijn) dragen ook de kenmerken van een OESO-zombie.

Omgekeerd zijn 25,82% van de OESO-zombie bedrijven ook drager van de eigenschap dat ze drie opeenvolgende jaren een negatief eigen vermogen publiceerden.

	ZOMBIE: totaal 3 jaar negatief eigen vermogen	ZOMBIE naar OESO definitie	AANTAL Bedrijven met beide kenmerken	AANTAL BEDRIJVEN met 3 jaar NEG. E.V én OESO-definitie Zombie NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ										
				0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN	
NV	5 697	14 069	2 410	1 678	493	92	63	54	22	3	5	-	-	
BV, BVBA, EVBA, SVBA	31 525	24 570	7 705	5 482	1 954	159	66	34	9	1	-	-	-	
CVBA	937	1 217	277	202	61	9	3	1	1	-	-	-	-	
Comm.A	80	526	36	32	3	-	-	1	-	-	-	-	-	
TOTAAL	38 239	40 382	10 428	7 394	2 511	260	132	90	32	4	5	-	-	
% van totaal aantal Zombiedebedrijven (OESO-definitie)														
NV	14,90%	34,84%	23,11%	16,09%	4,73%	0,88%	0,60%	0,52%	0,21%	0,03%	0,05%	0,00%	0,00%	
BV, BVBA, EVBA, SVBA	82,44%	60,84%	73,89%	52,57%	18,74%	1,52%	0,63%	0,33%	0,09%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	
CVBA	2,45%	3,01%	2,66%	1,94%	0,58%	0,09%	0,03%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Comm.A	0,21%	1,30%	0,35%	0,31%	0,03%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	70,91%	24,08%	2,49%	1,27%	0,86%	0,31%	0,04%	0,05%	0,00%	0,00%	
	AANTAL FTE BIJ BEDRIJVEN 3J. NEG. E.V.	AANTAL FTE BIJ ZOMBIEBEDRIJVEN naar OESO-definitie	AANTAL FTE IN BEDRIJVEN MET BEIDE KENMERKEN	AANTAL FULL TIME EQUIVALENTS (NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ) IN ZOMBIEBEDRIJVEN NEG E.V. ÉN OESO-definitie										
				0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN	
NV	16 628	134 037	6 638	32	460	545	837	1 500	1 419	390	1 456	-	-	
BV, BVBA, EVBA, SVBA	29 761	31 598	4 917	98	1 576	874	842	877	521	130	-	-	-	
CVBA	845	5 862	192	2	43	29	34	39	46	-	-	-	-	
Comm.A	32	223	26	-	2	-	-	24	-	-	-	-	-	
TOTAAL	47 266	171 719	11 774	131	2 080	1 448	1 712	2 440	1 987	520	1 456	-	-	
% van totaal aantal FTE in Belgische Zombiedebedrijven (OESO-definitie)														
NV	35,18%	78,06%	56,38%	0,27%	3,90%	4,63%	7,10%	12,74%	12,05%	3,31%	12,37%	0,00%	0,00%	
BV, BVBA, EVBA, SVBA	62,97%	18,40%	41,76%	0,83%	13,38%	7,42%	7,15%	7,45%	4,43%	1,10%	0,00%	0,00%	0,00%	
CVBA	1,79%	3,41%	1,63%	0,01%	0,37%	0,24%	0,29%	0,33%	0,39%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
Comm.A	0,07%	0,13%	0,22%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	1,12%	17,67%	12,30%	14,54%	20,72%	16,87%	4,41%	12,37%	0,00%	0,00%	

Bedrijven die drager zijn van beide kenmerken bieden samen werk aan 11.774 FTE's: 0,65% van alle FTE's die tewerkgesteld worden in publicatieplichtige ondernemingen die minstens 10 jaar oud zijn.

7.394 (70,91%) van die ondernemingen stellen op basis van de RSZ classificatie niemand tewerk, terwijl 2.771 (26,57%) ondernemingen niet meer dan 10 personeelsleden tewerk stellen. 222 ondernemingen stellen tussen de 20 en 50 personeelsleden tewerk (2,13%). 99,61% bedrijven die beide kenmerken dragen zijn dus KMO.

Daarnaast tellen we nog 41 grotere bedrijven.

Binnen de dubbel-zombie KMO bedrijven vinden we op basis van de sociale balans 7.811 werknemers terug: 66,34% van alle werknemers binnen de dubbel-zombie populatie.

7. Zombieberedrijven: benadering naar activiteitssector (NACE-code) en daarbij betrokken personeel

a. Bedrijven met negatief eigen vermogen

Binnen dit onderdeel beschouwen we de ZEV-bedrijven in relatie tot hun NACE-code op 5-digits niveau en het daarbij betrokken personeel. We houden enkel rekening met bedrijven die minstens 5 jaar oud zijn. Hierdoor houden we dus enkel rekening met publicatieplichtige ondernemingen én laten we typische startersproblematieken ter zake buiten beschouwing.

In een eerste tabel hieronder richten ons op die NACE-sectoren waaronder minstens 50 actieve bedrijven te vinden zijn en gaan we na hoeveel ZEV-bedrijven terug te vinden zijn binnen een welbepaalde activiteitscode.

Hiervan geven we in vier kolomgroepen weer:

- Het totaal aantal bedrijven in de desbetreffende sector.
- Het totaal aantal ZEV-bedrijven binnen dezelfde categorie
- Het verhoudingspercentage ZEV-bedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven.
- Het aantal personeelsleden betrokken binnen de activiteitssector binnen de ZEV-bedrijven en binnen de volledige sector (bedrijven 5 jaar of ouder)

De onderstaande tabel geeft een top-50 weer op basis van de sectoren waar de verhouding zombie-bedrijven versus totaal aantal bedrijven binnen de sector het hoogst is, gerangschikt van grootste totaalpercentage naar kleiner.

De sector van verhuur en lease van vliegtuigen telt 73 ondernemingen. Hiervan zijn er 26 (35,26%) zombieberedrijf volgens de ZEV-definitie. De bedrijven in die sector stellen nauwelijks personeel tewerk. Dieper in de lijst vinden we op de 18de plaats de sector van de verhuur en lease van schepen: van de 63 bedrijven binnen de sector zijn er 15 (23,81%) ZEV-bedrijf die samen 8 FTE's tewerk stellen.

De hierboven geschetste sectortypologie is eerder uitzondering dan regel: de meeste sectoren met een verhoudingsgewijs hoog aantal ZEV-bedrijven sittueren zich voornamelijk op het niveau van kleinere ondernemingen die zich op hun beurt vooral sittueren binnen de kleinhandel en de lichaamsverzorging, (Sauna's, kappers, schoonheidsverzorging/haarverzorging, fitnesscentra, ...) en de horeca.

In absolute aantallen vinden we meer ZEV-bedrijven binnen de eetgelegenheden met volledige bediening (1.424 bedrijven die samen 4.536 FTE's tewerk stellen) en de cafés en bars (746 bedrijven die samen 1.214 FTE's tewerk stellen). De sector van de haarverzorging komt dan op de derde plaats (475 bedrijven die samen 753 FTE's tewerk stellen).

ACTIVITEITSOMSCHRIJVING	Aantal bedrijven ouder dan 5 jaar					aantal bedrijven ouder dan 5 jaar met 3 jaar openlopend negatief eigen vermogen					% zombiebedrijven op totaal sector					personeel in zombiebedrijven	personeel in bedrijven >= 5 jaar
	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL		
	77350 Verhuur en lease van luchtvaartuigen	32	39	2	0	73	8	18	0	0	26	25,0%	46,2%	0,0%			
96040 Sauna's, solaría, baden enz.	38	467	8	1	514	12	144	3	0	159	31,6%	30,8%	37,5%	0,0%	30,93%	133,1	659,1
93127 Activiteiten van paardensportclubs	10	96	5	1	112	2	30	0	1	33	20,0%	31,3%	0,0%	100,0%	29,46%	17,9	84,6
96093 Diensten in verband met de verzorging van huisdieren, m.u.v. veterinaire diensten	1	55	3	0	59	0	16	1	0	17	0,0%	29,1%	33,3%		28,81%	6,4	23,2
77220 Verhuur van videobanden, dvd's en cd's	7	67	4	0	78	1	19	2	0	22	14,3%	28,4%	50,0%		28,21%	5,9	49,4
56302 Discotheken, dansings en dergelijke	23	114	5	0	142	6	33	0	0	39	26,1%	28,9%	0,0%		27,46%	40,7	328,3
47788 Detailhandel in babyartikelen (algemeen assortiment)	10	40	1	0	51	1	13	0	0	14	10,0%	32,5%	0,0%		27,45%	5,6	442,7
55203 Gites, vakantiewoningen en -appartementen	74	231	8	1	314	13	71	2	0	86	17,6%	30,7%	25,0%	0,0%	27,39%	23,3	217,4
47713 Detailhandel in baby- en kinderbinnenkleding in gespecialiseerde winkels	12	201	5	0	218	2	55	2	0	59	16,7%	27,4%	40,0%		27,06%	65,9	547,1
47111 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels in diepvriesproducten	7	66	1	0	74	1	18	0	0	19	14,3%	27,3%	0,0%		25,68%	33,3	784,1
96012 Activiteiten van wasserettes en wassalons ten behoeve van particulieren	65	447	20	1	533	11	121	3	0	135	16,9%	27,1%	15,0%	0,0%	25,33%	301	3064,8
47715 Detailhandel in kledingaccessoires in gespecialiseerde winkels	7	118	0	0	125	1	30	0	0	31	14,3%	25,4%			24,80%	18,5	315,9
93130 Fitnesscentra	52	400	9	1	462	6	105	3	0	114	11,5%	26,3%	33,3%	0,0%	27,46%	83,4	1380,6
96022 Schoonheidsverzorging	26	714	14	0	754	2	180	4	0	186	7,7%	25,2%	28,6%		24,67%	144,1	712,9
96021 Haarverzorging	50	1838	46	0	1934	12	452	11	0	475	24,0%	24,6%	23,9%		24,56%	756,3	3319,1
47511 Detailhandel in kledingstoffen in gespecialiseerde winkels	4	57	1	0	62	1	14	0	0	15	25,0%	24,6%	0,0%		24,19%	8,3	47,6
90042 Exploitatie van culturele centra en multifunctionele zalen ten behoeve van culturele activiteiten	10	45	7	0	62	1	14	0	0	15	10,0%	31,1%	0,0%		24,19%	28	104,3
77340 Verhuur en lease van schepen	18	44	1	0	63	2	13	0	0	15	11,1%	29,5%	0,0%		23,81%	8	45,4
55204 Gastenkamers	31	220	3	2	256	3	56	0	1	60	9,7%	25,5%	0,0%	50,0%	23,44%	20,2	122,4
47787 Detailhandel in nieuwe kunstvoorwerpen in gespecialiseerde winkels	21	128	3	2	154	5	29	1	1	36	23,8%	22,7%	33,3%	50,0%	23,38%	16,7	94,4
47594 Detailhandel in muziekinstrumenten in gespecialiseerde winkels	4	52	1	0	57	1	12	0	0	13	25,0%	23,1%	0,0%		22,81%	1	69,8
32121 Bewerken van diamant	18	77	2	0	97	2	19	1	0	22	11,1%	24,7%	50,0%		22,68%	9,1	136,5
79901 Toeristische informatiediensten	19	60	5	0	84	3	15	1	0	19	15,8%	25,0%	20,0%		22,62%	4,1	97,9
58130 Uitgeverijen van kranten	19	49	3	0	71	4	11	1	0	16	21,1%	22,4%	33,3%		22,54%	219,6	2193,3
47242 Detailhandel in chocolade en suikerwerk in gespecialiseerde winkels	8	145	1	2	156	3	32	0	0	35	37,5%	22,1%	0,0%	0,0%	22,44%	42,1	310,1
74209 Overige fotografische activiteiten	11	94	3	0	108	1	23	0	0	24	9,1%	24,5%	0,0%		22,22%	19,6	203,6
93129 Activiteiten van overige sportclubs	6	56	0	1	63	1	13	0	0	14	16,7%	23,2%		0,0%	22,22%	39,8	90,7
47820 Markt- en straathandel in textiel, kleding en schoeisel	3	117	2	0	122	0	27	0	0	27	0,0%	23,1%	0,0%		22,13%	5,9	117,4
59201 Maken van geluidsopnamen	1	49	0	0	50	0	11	0	0	11	0,0%	22,4%			22,00%	2	5,3
47593 Detailhandel in glas-, porselein- en aardewerk en in niet-elektrische huishoudelijke artikelen in gespecialiseerde winkels	11	62	0	0	73	2	14	0	0	16	18,2%	22,6%			21,92%	10	189,8
47791 Detailhandel in antiek in winkels	88	362	9	0	459	11	89	0	0	100	12,5%	24,6%	0,0%		21,79%	9,5	249,5
47711 Detailhandel in damesbinnenkleding in gespecialiseerde winkels	80	527	6	0	613	12	120	0	0	132	15,0%	22,8%	0,0%		21,53%	89,3	1741,9
47519 Detailhandel in overig textiel in gespecialiseerde winkels	5	74	0	0	79	1	16	0	0	17	20,0%	21,6%			21,52%	8,9	136,4
56301 Cafés en bars	176	3213	166	1	3556	33	677	36	0	746	18,8%	21,1%	21,7%	0,0%	20,98%	1214,6	7359,9
56101 Eetgelegenheden met volledige bediening	513	6185	159	2	6859	90	1292	42	0	1424	17,5%	20,9%	26,4%	0,0%	20,76%	4536,1	27609,9
47793 Detailhandel in andere tweedehandsgoederen in winkels, m.u.v. tweedehandskleding	3	76	3	0	82	1	16	0	0	17	33,3%	21,1%	0,0%		20,73%	25,1	200,8
1430 Fokken van paarden en andere paardachtigen	62	308	7	1	378	11	65	1	0	77	17,7%	21,1%	14,3%	0,0%	20,37%	0	0
56309 Andere drinkgelegenheden	0	50	4	0	54	0	11	0	0	11	#DIV/0!	22,0%	0,0%		20,37%	18,5	153,5
90032 Ondersteunende activiteiten voor scheppende kunsten	4	90	5	0	99	0	19	1	0	20	0,0%	21,1%	20,0%		20,20%	3	87,5
1450 Fokken van schapen en geiten	37	75	11	2	125	6	18	1	0	25	16,2%	24,0%	9,1%	0,0%	20,00%	0	0
47251 Detailhandel in wijnen en geestrijke dranken in gespecialiseerde winkels	19	170	3	0	192	4	33	1	0	38	21,1%	19,4%	33,3%		19,79%	7,7	116,7
20420 Vervaardiging van parfums en toiletartikelen	31	33	2	0	66	3	9	1	0	13	9,7%	27,3%	50,0%		19,70%	10,2	2729
47910 Detailhandel via postorderbedrijven of via internet	82	536	11	1	630	13	110	1	0	124	15,9%	20,5%	9,1%	0,0%	19,68%	86,1	2594
77293 Verhuur en lease van vaat- en glaswerk, keuken- en tafelgerei, elektrische huishoudapparaten en andere	34	73	5	1	113	5	17	0	0	22	14,7%	23,3%	0,0%	0,0%	19,47%	87,3	782,1
47716 Detailhandel in dames-, heren-, baby- en kinderbinnen- en onderkleding en kledingaccessoires in	262	1355	28	2	1647	39	276	5	0	320	14,9%	20,4%	17,9%	0,0%	19,43%	465,9	9931,6
45206 Wassen en poetsen van motorvoertuigen	54	413	7	0	474	7	85	0	0	92	13,0%	20,6%	0,0%		19,41%	61,6	499,8
77210 Verhuur en lease van sport- en recreatieartikelen	18	102	4	0	124	0	23	1	0	24	0,0%	22,5%	25,0%		19,35%	35,6	187,7
46495 Groothandel in fietsen	11	50	1	0	62	2	10	0	0	12	18,2%	20,0%	0,0%		19,35%	9,9	195
93110 Exploitatie van sportaccommodaties	244	602	54	2	902	27	141	6	0	174	11,1%	23,4%	11,1%	0,0%	19,29%	187	2840,6
47990 Overige detailhandel, niet in winkels en exclusief markt- en straathandel	24	218	7	0	249	4	43	1	0	48	16,7%	19,7%	14,3%		19,28%	68,9	250

In een tweede tabel hieronder richten we ons op alle NACE-sectoren, ongeacht het aantal bedrijven aanwezig in die sector. We gaan hierbij na hoeveel personeel betrokken zijn en hoeveel personeelsleden binnen die sector zijn tewerkgesteld.

Hiervan geven we in vier kolomgroepen weer:

- Het totaal aantal werknemers (FTE) die in de bedrijven binnen de desbetreffende sector tewerkgesteld worden.
- Het totaal aantal werknemers (FTE) die in ZEV-bedrijven tewerkgesteld worden binnen dezelfde activiteitscategorie.
- Het verhoudingspercentage van het aantal tewerkgestelden binnen ZEV bedrijven ten opzichte van het totaal aantal werknemers in bedrijven ouder dan 5 jaar.
- Een vierde kolomgroep geeft het aantal ZEV bedrijven en het totaal aantal bedrijven ouder dan 5 jaar binnen de specifieke nacecode.

De onderstaande tabel geeft een top-50 weer op basis van het de sectoren waar het absolute aantal aantal betrokken werknemers in ZEV bedrijven het hoogst is.

Opnieuw valt onmiddellijk de eminente plaats van de horeca- en kleinhandelsectoren op. Binnen de top vijftig van grootste aantallen personeel betrokken in een ZEV-bedrijf vinden we zes horecasector gerelateerde nacecodes (3.466 bedrijven of 9,5% van alle ZEV-bedrijven) die samen 9.286 personeelsleden tewerk stellen of 20,5% van alle FTE's werkzaam in ZEV-Bedrijven.

Ook de sector van de rust-en verzorgingstehuizen is hier opvallend aanwezig. Verder vallen sectoren op die eerder consulting gericht zijn en sectoren die gerelateerd zijn aan de bouwsector.

ACTIVITEITSOMSCHRIJVING	Aantal FTE's in bedrijven ouder dan 5 jaar					aantal FTE's in bedrijven ouder dan 5 jaar en meer 3 jaar negatief eigen vermogen					% FTE's in bedrijven met negatief eigen vermogen op totaal sector					aantal bedrijven met neg. EV	aantal bedrijven >= 5 jaar oud
	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL		
56101 Eetgelegenheden met volledige bediening	4 520	22 638	443	10	27 610	652	3 829	55	-	4 536	14,4%	16,9%	12,5%	0,0%	16,43%	1 424	6 859
87301 Rusthuizen voor ouderen (R.O.B.)	11 657	5 585	1 628	57	18 928	1 097	632	-	-	1 729	9,4%	11,3%	0,0%	0,0%	9,13%	44	415
56102 Eetgelegenheden met beperkte bediening	3 166	10 129	191	31	13 516	226	1 335	8	-	1 569	7,1%	13,2%	4,4%	0,0%	11,61%	881	4 949
55100 Hotels en dergelijke accommodatie	8 144	3 652	154	65	12 014	814	671	19	-	1 503	10,0%	18,4%	12,0%	0,0%	12,51%	214	1 274
56301 Cafés en bars	1 248	5 917	195	-	7 360	131	1 023	60	-	1 215	10,5%	17,3%	30,8%	-	16,50%	746	3 556
70220 Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer	20 167	19 080	3 699	159	43 105	508	527	1	1	1 038	2,5%	2,8%	0,0%	0,6%	2,41%	2 109	28 607
81210 Algemene reiniging van gebouwen	10 375	26 022	4 105	-	40 502	-	877	119	-	997	0,0%	3,4%	2,9%	-	2,46%	77	1 048
82990 Overige zakelijke dienstverlening, n.e.g.	5 771	5 349	1 486	60	12 666	51	935	1	-	987	0,9%	17,5%	0,1%	0,0%	7,79%	380	4 192
49410 Goederenvervoer over de weg, m.u.v. verhuisbedrijven	28 985	19 869	162	42	49 057	425	495	8	-	928	1,5%	2,5%	5,1%	0,0%	1,89%	293	4 840
87101 Rust- en verzorgingstehuizen (R.V.T.)	2 582	1 789	-	-	4 371	-	793	-	-	793	0,0%	44,3%	-	-	18,14%	9	120
96021 Haarverzorging	167	3 077	75	-	3 319	19	688	49	-	756	11,2%	22,4%	66,2%	-	22,79%	475	1 934
80100 Particuliere beveiliging	14 402	2 313	22	-	16 736	467	156	-	-	623	3,2%	6,7%	0,0%	-	3,72%	31	305
47114 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen	42 534	3 942	68	12 221	58 765	298	305	-	-	603	0,7%	7,7%	0,0%	0,0%	1,03%	89	700
62020 Computerconsultancy-activiteiten	15 149	6 842	272	-	22 263	295	274	-	-	569	1,9%	4,0%	0,0%	-	2,55%	477	7 959
47716 Detailhandel in dames-, heren-, baby- en kinderboven- en onderkleding en kledingaccessoires in	6 291	3 614	23	4	9 932	151	314	1	-	466	2,4%	8,7%	4,8%	0,0%	4,69%	320	1 647
41201 Algemene bouw van residentiële gebouwen	21 044	13 231	425	-	34 700	65	378	4	-	447	0,3%	2,9%	0,9%	-	1,29%	580	7 568
47221 Detailhandel in vlees en vleesproducten in gespecialiseerde winkels, m.u.v. vlees van wild en van	4 432	2 947	70	-	7 449	139	298	3	-	440	3,1%	10,1%	4,3%	-	5,90%	115	1 015
47730 Apotheken	2 847	3 981	995	5	7 827	175	236	24	-	435	6,2%	5,9%	2,4%	0,0%	5,56%	179	3 387
88999 Andere vormen van maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting, n.e.g.	3 662	748	717	-	5 127	-	424	-	-	424	0,0%	56,6%	0,0%	-	8,26%	12	74
46699 Groothandel in andere machines en werktuigen, n.e.g.	4 999	1 799	21	-	6 819	360	44	2	-	406	7,2%	2,4%	10,8%	-	5,95%	77	935
78200 Uitzendbureaus	133 833	6 751	533	-	141 117	155	247	-	-	402	0,1%	3,7%	0,0%	-	0,28%	19	229
10712 Ambachtelijke vervaardiging van brood en van vers banketbakkerswerk	1 552	4 275	102	-	5 929	15	358	14	-	387	1,0%	8,4%	13,9%	-	6,53%	151	1 135
47410 Detailhandel in computers, randapparatuur en software in gespecialiseerde winkels	1 819	1 728	122	-	3 669	101	282	-	-	382	5,5%	16,3%	0,0%	-	10,42%	155	1 264
47112 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen	1 962	2 465	59	-	4 486	100	247	23	-	370	5,1%	10,0%	39,5%	-	8,26%	266	2 052
23110 Vervaardiging van vlakglas	2 693	74	-	-	2 767	369	1	-	-	370	13,7%	1,3%	-	-	13,36%	3	42
43320 Schrijnwerk	6 580	10 310	177	-	17 066	100	253	15	-	367	1,5%	2,5%	8,6%	-	2,15%	311	5 328
47241 Detailhandel in brood en banketbakkerswerk in gespecialiseerde winkels (koude bakkers)	429	2 061	4	-	2 494	9	323	0	-	332	2,0%	15,7%	7,5%	-	13,31%	127	745
52100 Opslag in koelpakhuisen en overige opslag	11 740	2 346	9	1	14 096	308	20	-	-	328	2,6%	0,8%	0,0%	0,0%	2,33%	25	475
62010 Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's	13 420	3 745	115	-	17 280	238	89	2	-	328	1,8%	2,4%	1,7%	-	1,90%	278	3 637
68311 Bemiddeling bij de aankoop, verkoop en verhuur van onroerend goed voor een vast bedrag of op contractbasis	2 196	2 622	139	44	5 000	130	168	3	24	325	5,9%	6,4%	2,3%	55,3%	6,51%	747	6 140
73110 Reclamebureaus	7 235	2 762	56	0	10 053	127	191	3	-	321	1,8%	6,9%	4,5%	0,0%	3,19%	372	2 854
47540 Detailhandel in elektrische huishoudapparaten in gespecialiseerde winkels	4 680	800	6	9	5 494	243	64	-	-	308	5,2%	8,1%	0,0%	0,0%	5,60%	100	824
47113 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen	795	2 565	35	-	3 394	63	243	-	-	306	7,9%	9,5%	0,0%	-	9,02%	91	688
46492 Groothandel in kantoor- en schoolbenodigdheden	1 520	280	4	-	1 803	290	12	-	-	303	19,1%	4,4%	0,0%	-	16,78%	46	294
96012 Activiteiten van wasserettes en wassalons ten behoeve van particulieren	741	2 148	176	-	3 065	6	295	-	-	301	0,8%	13,7%	0,0%	-	9,82%	135	533
45113 Detailhandel in auto's en lichte bestelwagens (= 3,5 ton)	16 122	6 082	79	3	22 285	87	177	5	-	269	0,5%	2,9%	6,7%	0,0%	1,21%	432	3 936
52290 Overige vervoerondersteunende activiteiten	11 006	4 753	1	-	15 760	167	81	-	-	248	1,5%	1,7%	0,0%	-	1,58%	76	972
56210 Catering	1 572	2 714	58	-	4 345	50	182	10	-	242	3,2%	6,7%	17,0%	-	5,56%	203	1 241
71121 Ingenieurs en aanverwante technische adviseurs, exclusief landmeters	12 052	6 003	249	-	18 304	160	74	-	-	234	1,3%	1,2%	0,0%	-	1,28%	217	3 287
45201 Algemeen onderhoud en reparatie van auto's en lichte bestelwagens (= 3,5 ton)	5 129	3 062	44	-	8 235	82	142	1	-	225	1,6%	4,6%	2,3%	-	2,73%	215	2 132
55202 Vakantieparken	914	67	10	7	998	181	30	10	-	221	19,8%	44,9%	100,0%	0,0%	22,17%	7	44
24520 Gieten van staal	406	20	-	-	426	221	-	-	-	221	54,4%	0,0%	-	-	51,83%	1	14
58130 Uitgeverijen van kranten	2 003	190	-	-	2 193	107	113	-	-	220	5,3%	59,3%	-	-	10,01%	16	71
81220 Overige reiniging van gebouwen; industriële reiniging	21 298	4 990	172	-	26 460	106	112	2	-	219	0,5%	2,2%	1,0%	-	0,83%	64	1 161
43999 Overige gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	8 078	5 132	126	-	13 336	72	139	1	-	212	0,9%	2,7%	0,8%	-	1,59%	208	3 575
43211 Elektrotechnische installatiewerken aan gebouwen	10 120	9 095	89	-	19 303	14	192	4	-	210	0,1%	2,1%	4,5%	-	1,09%	299	5 179
97000 Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	699	6 730	64	-	7 492	-	207	-	-	207	0,0%	3,1%	0,0%	-	2,77%	5	46
47521 Bouwmarkten en andere doe-het-zelfzaken in bouwmaterialen, algemeen assortiment	6 721	2 023	10	1	8 754	109	97	-	-	206	1,6%	4,8%	0,0%	0,0%	2,35%	88	1 106
64200 Holdings	7 933	3 026	286	133	11 377	98	91	7	2	198	1,2%	3,0%	2,5%	1,3%	1,74%	791	13 124
10820 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk	5 765	1 139	-	-	6 904	174	18	-	-	192	3,0%	1,6%	-	-	2,78%	28	252

b. Zombiebedrijven volgens OESO-definitie

Binnen dit onderdeel beschouwen we de OESO-Z bedrijven in relatie tot hun NACE-code op 5-digits niveau en het daarbij betrokken personeel. We vertrekken vanuit de OESO-definitie en nemen dus alle bedrijven die 10 jaar of ouder zijn als referentie.

In een eerste tabel hieronder richten ons op die NACE-sectoren waaronder minstens 50 actieve bedrijven te vinden zijn en gaan we na hoeveel OESO-Z-bedrijven terug te vinden zijn binnen een welbepaalde activiteitscode.

Hiervan geven we in vier kolomgroepen weer:

- Het totaal aantal bedrijven in de desbetreffende sector.
- Het totaal aantal OESO-Z-bedrijven binnen dezelfde categorie
- Het verhoudingspercentage OESO-Z-bedrijven ten opzichte van het totaal aantal bedrijven.
- Het aantal personeelsleden betrokken binnen de activiteitssector binnen de OESO-Z-bedrijven en binnen de volledige sector (bedrijven 10 jaar of ouder)

De onderstaande tabel geeft een top-50 weer op basis van de sectoren waar de verhouding OESO-Z-bedrijven versus totaal aantal bedrijven het hoogst is, gerangschikt van grootste totaalpercentage naar kleiner.

Onmiddellijk valt op dat de sectortypologie van OESO-Z-bedrijven in belangrijke mate verschilt van die van ZEV-bedrijven. Inderdaad zien we hier een sterke vertegenwoordiging van sectoren die gerelateerd zijn aan diverse vormen van financiële dienstverlening en sectoren gerelateerd aan immobiëlen. Zo zien we in de top 10 sectoren met het grootste aandeel OESO-Z-bedrijven onder meer Beleggingstrusts, Effecten- en goederenhandel, verhuur en lease van luchtvaartuigen, overige financiële dienstverlening en vermogensbeheer. Op financiële dienstverlening na (waar 204 FTE's zijn binnen de bedrijven met OESO-Z kenmerken) ontwaren we binnen die sectoren bijzonder weinig tewerkstelling.

Deze vaststellingen nopen tot reflectie. Enerzijds telt België een nog altijd belangrijke concentratie van coördinatiecentra (die in het verleden sterk fiscaal werden begunstigd) en aanverwanten. Ook zien we binnen deze categoriën veel managementvennootschappen. In beide gevallen kan men zich de vraag kan stellen of de OESO-zombiedefinitie an sich relevant is⁶⁰. Anderzijds moeten we vaststellen dat het gaat om organisaties die nauwelijks werkgelegenheid bieden.

Dezelfde bedenking geldt ook voor holdings waarvan 23,51% OESO-Z kenmerken vertonen. In tegenstelling tot voorgaande sectoren stellen de 2.066 OESO-Z bedrijven in de holdingsector 2.560 medewerkers tewerk, belangrijker dus in aantal maar gemiddeld niet meer dan 1,4 medewerker per bedrijf...

Binnen de sector van de verhuur en exploitatie van sociale woningen ontwaren we naar verhouding het grootste aantal OESO-Z bedrijven (45%). Samen stellen die 1.362 personeelsleden tewerk.

60 Denk onder meer aan het feit dat dergelijke bedrijven het vooral moeten hebben van financiële opbrengsten waarbij bedrijfsresultaat maar een gering deel vormt van de totale resultaten. Anderzijds zien we dat net die organisaties met OESO-Z kenmerken beschikken over bijzonder weinig reserves en des te meer aandeel hebben in de crisis-gerelateerde injectiebehoefte. Ze zijn dus alles behalve schokbestendig.

In tegenstelling tot de ZEV-bedrijven komt de horecasector (op de deelsectoren 'Gastenkamers' en 'Gites, vakantiewoningen en appartementen' na) niet voor in de top 50 sectoren met het naar verhouding grootste aantal OESO-Z bedrijven.

ACTIVITEITSOMSCHRIJVING	Aantal bedrijven ouder dan 10 jaar					aantal zombiebedrijven					% zombiebedrijven op totaal sector					personeel in zombie bedrijven	personeel in bedrijven >= 10 jaar
	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL		
68202 Verhuur en exploitatie van sociale woningen	20	18	81	1	120	4	6	43	1	54	20,0%	33,3%	53,1%	100,0%	45,00%	1 362	2 461
64300 Belegings trusts en -fondsen en vergelijkbare financiële instellingen	90	47	4	6	147	36	23	1	3	63	40,0%	48,9%	25,0%	50,0%	42,86%	8	9
66120 Effecten- en goederenhandel	57	60	1	7	125	23	19	-	5	47	40,4%	31,7%	0,0%	71,4%	37,60%	-	28
55204 Gastenkamers	31	142	3	2	178	15	35	1	1	52	48,4%	24,6%	33,3%	50,0%	29,21%	18	77
41102 Ontwikkeling van niet-residentiele bouwprojecten	232	217	9	7	465	73	55	5	2	135	31,5%	25,3%	55,6%	28,6%	29,03%	97	397
55203 Gites, vakantiewoningen en -appartementen	74	188	7	1	270	20	53	1	1	75	27,0%	28,2%	14,3%	100,0%	26,78%	31	192
77350 Verhuur en lease van luchtvaartuigen	29	35	1	-	65	8	10	-	-	18	27,6%	28,6%	0,0%	#DIV/0!	27,69%	5	13
64999 Overige financiële dienstverlening	149	165	10	5	329	54	30	3	3	90	36,2%	18,2%	30,0%	60,0%	27,36%	204	1 161
46498 Groothandel in lederwaren en reisartikelen	40	72	6	-	118	13	18	1	-	32	32,5%	25,0%	16,7%	#DIV/0!	27,12%	37	871
66300 Vermogensbeheer	127	183	2	12	324	38	45	-	4	87	29,9%	24,6%	0,0%	33,3%	26,85%	11	71
1430 Fokken van paarden en andere paardachtigen	58	176	4	1	239	18	44	1	1	64	31,0%	25,0%	25,0%	100,0%	26,78%	53	226
47721 Detailhandel in schoeisel in gespecialiseerde winkels	105	366	11	-	482	33	94	1	-	128	31,4%	25,7%	9,1%	-	26,56%	528	2 137
68201 Verhuur en exploitatie van eigen of geleasd residentieel onroerend goed, exclusief sociale woningen	6 933	3 616	193	362	11 104	1 878	900	42	101	2 921	27,1%	24,9%	21,8%	27,9%	26,31%	438	1 835
32121 Bewerken van diamant	18	65	2	-	85	6	15	1	-	22	33,3%	23,1%	50,0%	-	25,88%	10	125
68204 Verhuur en exploitatie van terreinen	98	93	3	1	195	26	24	-	-	50	26,5%	25,8%	0,0%	0,0%	25,64%	6	40
20420 Vervaardiging van parfums en toiletartikelen	28	26	2	-	56	5	8	1	-	14	17,9%	30,8%	50,0%	-	25,00%	30	2 632
68100 Handel in eigen onroerend goed	2 013	2 818	59	110	5 000	569	625	18	29	1 241	28,3%	22,2%	30,5%	26,4%	24,82%	212	1 603
50200 Goederenvervoer over zee- en kustwateren	61	39	1	-	101	16	9	-	-	25	26,2%	23,1%	0,0%	-	24,75%	168	587
93127 Activiteiten van paardensportclubs	9	59	5	-	73	4	13	1	-	18	44,4%	22,0%	20,0%	-	24,66%	2	65
81100 Diverse ondersteunende activiteiten ten behoeve van voorzieningen	384	435	14	23	856	105	92	2	12	211	27,3%	21,1%	14,3%	52,2%	24,65%	1 531	4 847
79901 Toeristische informatiediensten	19	43	4	-	66	6	9	1	-	16	31,6%	20,9%	25,0%	-	24,24%	14	78
1450 Fokken van schapen en geiten	37	71	10	2	120	11	16	1	1	29	29,7%	22,5%	10,0%	50,0%	24,17%	21	117
64200 Holdings	2 936	5 460	92	221	8 709	1 019	935	35	77	2 066	34,7%	17,1%	38,0%	34,8%	23,72%	2 560	9 597
41101 Ontwikkeling van residentiele bouwprojecten	1 830	2 224	70	36	4 160	479	474	16	9	978	26,2%	21,3%	22,9%	25,0%	23,51%	728	3 535
64190 Overige geldschappende financiële instellingen	87	198	11	4	300	29	36	2	3	70	33,3%	18,2%	18,2%	75,0%	23,33%	3 199	3 553
64910 Financiële lease	173	161	15	3	352	43	31	7	1	82	24,9%	19,3%	46,7%	33,3%	23,30%	293	1 142
79120 Reorganisatoren	14	47	-	-	61	3	11	-	-	14	21,4%	23,4%	#DIV/0!	-	22,95%	-	745
68321 Beheer van residentieel onroerend goed voor een vast bedrag of op contractbasis	148	226	9	8	391	42	40	4	3	89	28,4%	17,7%	44,4%	37,5%	22,76%	123	681
47650 Detailhandel in spellen en speelgoed in gespecialiseerde winkels	32	130	7	-	169	11	27	-	-	38	34,4%	20,8%	0,0%	-	22,49%	276	559
51100 Personenvervoer door de lucht	23	68	3	1	95	8	12	1	-	21	34,8%	17,6%	33,3%	0,0%	22,11%	3 514	4 733
8111 Winning van bouw- en siersteen	58	26	2	-	86	14	4	1	-	19	24,1%	15,4%	50,0%	-	22,09%	458	1 430
47593 elektrische huishoudelijke artikelen in gespecialiseerde winkels	10	40	-	-	50	4	7	-	-	11	40,0%	17,5%	-	-	22,00%	16	160
46411 Groothandel in weefsels, stoffen en meubelen	17	37	1	-	55	6	6	-	-	12	35,3%	16,2%	0,0%	-	21,82%	40	196
47791 Detailhandel in antiquiteiten in winkels	87	298	8	-	393	26	59	-	-	85	29,9%	19,8%	0,0%	-	21,63%	20	229
2100 Bosbouw	42	63	8	4	117	13	9	-	3	25	31,0%	14,3%	0,0%	75,0%	21,37%	13	187
59111 Productie van bioscoopfilms	53	261	26	-	340	15	51	6	-	72	28,3%	19,5%	23,1%	-	21,18%	86	462
90032 Ondersteunende activiteiten voor scheppende kunsten	3	46	3	-	52	1	10	-	-	11	33,3%	21,7%	0,0%	-	21,15%	-	66
77293 Verhuur en lease van vaat- en glaswerk, keuken- en tafalgerei, elektrische huishoudapparaten en andere huishoudelijke benodigdheden	33	63	5	1	102	6	14	1	-	21	18,2%	22,2%	20,0%	0,0%	20,59%	63	773
66199 Overige ondersteunende activiteiten in verband met financiële diensten, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen, n.e.g.	195	349	11	12	567	61	50	3	2	116	31,3%	14,3%	27,3%	16,7%	20,46%	377	1 631
47713 Detailhandel in baby- en kinderbavenkleding in gespecialiseerde winkels	12	166	4	-	182	4	32	1	-	37	33,3%	19,3%	25,0%	-	20,33%	62	495
47251 Detailhandel in wijnen en geestrijke dranken in gespecialiseerde winkels	18	101	1	-	120	4	19	1	-	24	22,2%	18,8%	100,0%	-	20,00%	4	81
3110 Zeevisserij	10	54	1	-	65	-	13	-	-	13	0,0%	24,1%	0,0%	-	20,00%	19	338
18110 Krantendrukkerijen	61	87	7	1	156	17	11	3	-	31	27,9%	12,6%	42,9%	0,0%	19,87%	861	1 752
93292 Exploitatie van recreatiedomeinen	57	97	2	-	156	11	20	-	-	31	19,3%	20,6%	0,0%	-	19,87%	61	1 164
55100 Hotels en dergelijke accommodatie	472	569	23	9	1 073	109	96	3	5	213	23,1%	16,9%	13,0%	55,6%	19,85%	1 629	10 229
63990 Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie, n.e.g.	42	259	6	2	309	9	50	2	-	61	21,4%	19,3%	33,3%	0,0%	19,74%	19	860
14130 Vervaardiging van andere bovenkleding	72	148	8	-	228	18	26	1	-	45	25,0%	17,6%	12,5%	-	19,74%	239	1 685
77220 Verhuur van videobanden, dvd's en cd's	7	61	4	-	72	3	10	1	-	14	42,9%	16,4%	25,0%	-	19,44%	7	46
46425 Groothandel in schoeisel	57	92	2	4	155	12	17	-	1	30	21,1%	18,5%	0,0%	25,0%	19,35%	35	375
85532 Vlieg- en vaarderricht	9	43	5	-	57	2	7	2	-	11	22,2%	16,3%	40,0%	-	19,30%	5	57

In een tweede tabel hieronder richten ons op alle NACE-sectoren, ongeacht het aantal bedrijven aanwezig in die sector. We gaan hierbij na hoeveel personeelsleden betrokken zijn en hoeveel personeelsleden binnen die sector in een OESO-Z-bedrijf zijn tewerkgesteld.

Hiervan geven we in vier kolomgroepen weer:

- Het totaal aantal werknemers (FTE) die in de bedrijven ouder dan 10 jaar tewerkgesteld jaar worden in de desbetreffende sector.
- Het totaal aantal werknemers (FTE) die in OESO-Z-bedrijven tewerkgesteld worden binnen dezelfde activiteitscategorie
- Het verhoudingspercentage van het aantal tewerkgestelden binnen OESO-Z-bedrijven ten opzichte van het totaal aantal werknemers in bedrijven ouder dan 10 jaar.
- Een vierde kolomgroep geeft het aantal zombiebedrijven en het totaal aantal bedrijven ouder dan 10 jaar binnen de specifieke nacecode.

De tabellen geven een top-50 weer op basis van het de sectoren waar het absolute aantal aantal betrokken werknemers in OESO-Z-bedrijven het hoogst is.

ACTIVITEITSOMSCHRIJVING	Aantal FTE's in bedrijven ouder dan 10 jaar					aantal FTE's in zombiebedrijven					% FTE's in zombiebedrijven op totaal sector				aantal zombie bedrijven	aantal bedrijven >= 10 jaar	
	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A	TOTAAL	NV	BV	CVBA	Comm.A			TOTAAL
87301 Rusthuizen voor ouderen (R.O.B.)	11 351	5 153	248	57	16 809	4 065	1 131	-	-	5 196	35,8%	21,9%	0,0%	0,0%	30,91%	63	382
47114 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopoppervlakte tussen 400 m² en minder dan 2500 m²)	41 814	2 735	53	12 221	56 823	4 674	213	9	-	4 896	11,2%	7,8%	16,9%	0,0%	8,62%	69	520
35110 Productie van elektriciteit	7 102	80	58	1	7 240	4 669	7	1	-	4 677	65,7%	8,4%	2,3%	0,0%	64,59%	43	260
49410 Goederenvervoer over de weg, m.u.v. verhuisbedrijven	28 238	17 391	156	42	45 828	3 859	691	13	-	4 563	13,7%	4,0%	8,3%	0,0%	9,96%	325	3 995
51100 Personenvervoer door de lucht	4 719	14	1	-	4 733	3 514	-	-	-	3 514	74,5%	0,0%	0,0%	-	74,25%	21	95
29100 Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen	18 772	248	-	-	19 020	3 358	-	-	-	3 358	17,9%	0,0%	-	-	17,66%	8	44
64190 Overige geldscheppende financiële instellingen	3 420	133	-	-	3 553	3 193	5	-	-	3 199	93,4%	4,1%	-	-	90,03%	70	300
11050 Vervaardiging van bier	2 416	3 483	64	-	5 963	10	3 079	3	-	3 091	0,4%	88,4%	5,0%	-	51,84%	21	124
70220 Overige adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering	18 300	16 299	3 520	159	38 277	2 028	505	57	15	2 605	11,1%	3,1%	1,6%	9,3%	6,80%	2 824	20 779
20590 Vervaardiging van andere chemische producten, n.e.g.	5 237	1 300	3	-	6 540	2 595	-	-	-	2 595	49,5%	0,0%	0,0%	-	39,67%	10	72
64200 Holdings	6 980	2 260	236	121	9 597	2 204	228	97	31	2 560	31,6%	10,1%	41,0%	25,4%	26,67%	2 066	8 709
23110 Vervaardiging van vlakglas	2 693	74	-	-	2 767	2 494	-	-	-	2 494	92,6%	0,0%	-	-	90,13%	7	38
13930 Vervaardiging van vloerkleden en tapijt	5 232	254	-	-	5 486	2 468	2	-	-	2 470	47,2%	0,7%	-	-	45,01%	13	77
46731 Groothandel in bouwmaterialen, algemeen assortiment	8 978	2 313	57	25	11 372	1 967	323	34	25	2 348	21,9%	14,0%	60,0%	99,6%	20,65%	185	1 055
47521 Bouwmarkten en andere doe-het-zelfzaken in bouwmaterialen, algemeen assortiment	6 697	1 655	10	1	8 362	2 067	271	-	-	2 338	30,9%	16,4%	0,0%	0,0%	27,96%	143	999
52100 Opslag in koelpakhuizen en overige opslag	11 227	2 133	9	1	13 371	1 859	318	-	-	2 177	16,6%	14,9%	0,0%	0,0%	16,28%	50	396
47192 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen niet overheersen (verkoopoppervlakte > 2500 m²)	4 984	2 197	-	-	7 181	2 117	46	-	-	2 163	42,5%	2,1%	-	-	30,13%	21	128
47115 Detailhandel in niet-gespecialiseerde winkels waarbij voedings- en genotmiddelen overheersen (verkoopoppervlakte > 2500 m²)	2 497	105	-	-	2 601	1 992	37	-	-	2 029	79,8%	35,6%	-	-	78,01%	7	37
70100 Activiteiten van hoofdkantoren	4 541	2 133	18	16	6 708	1 239	439	-	-	1 677	27,3%	20,6%	0,0%	0,0%	25,00%	178	1 001
56101 Eetgelegenheden met volledige bediening	4 078	15 822	326	10	20 236	388	1 231	38	-	1 656	9,5%	7,8%	11,5%	0,0%	8,18%	620	4 950
55100 Hotels en dergelijke accommodatie	7 210	2 867	87	65	10 229	1 029	569	-	32	1 629	14,3%	19,8%	0,0%	48,9%	15,93%	213	1 073
20130 Vervaardiging van andere anorganische chemische basisproducten	2 197	151	-	-	2 348	1 605	-	-	-	1 605	73,1%	0,0%	-	-	68,35%	3	22
41201 Algemene bouw van residentiële gebouwen	20 372	11 209	411	-	31 992	996	457	152	-	1 605	4,9%	4,1%	37,0%	-	5,02%	560	5 786
24100 Vervaardiging van ijzer en staal en van ferrolegeringen	13 563	570	19	-	14 153	1 562	4	-	-	1 566	11,5%	0,7%	0,0%	-	11,06%	14	132
81100 Diverse ondersteunende activiteiten ten behoeve van voorzieningen	4 127	717	3	-	4 847	1 520	9	1	-	1 531	36,8%	1,3%	53,8%	-	31,58%	211	856
29320 Vervaardiging van andere delen en toebehoren van motorvoertuigen	3 958	2 891	-	-	6 849	133	1 281	-	-	1 414	3,4%	44,3%	-	-	20,65%	9	87
68202 Verhuur en exploitatie van sociale woningen	15	2	2 442	2	2 461	-	-	1 360	2	1 362	0,0%	0,0%	55,7%	100,0%	55,34%	54	120
46751 Groothandel in chemische producten voor industrieel gebruik	3 760	1 512	1	-	5 272	1 316	30	-	-	1 346	35,0%	2,0%	0,0%	-	25,52%	48	346
23610 Vervaardiging van artikelen van beton voor de bouw	5 748	652	-	-	6 400	1 270	62	-	-	1 332	22,1%	9,4%	-	-	20,81%	30	201
42919 Waterbouw, m.u.v. baggerwerken	2 102	137	-	-	2 239	1 278	-	-	-	1 278	60,8%	0,0%	-	-	57,07%	12	70
10820 Vervaardiging van cacao, chocolade en suikerwerk	5 748	1 047	-	-	6 795	1 157	75	-	-	1 231	20,1%	7,1%	-	-	18,12%	22	212
43999 Overige gespecialiseerde bouwwerkzaamheden	7 872	4 422	120	-	12 414	1 002	209	1	-	1 212	12,7%	4,7%	0,8%	-	9,77%	204	2 650
52249 Overige vrachtbehandeling, exclusief in zeehavens	5 170	283	-	-	5 453	1 171	7	-	-	1 178	22,7%	2,4%	-	-	21,61%	33	175
46220 Bouw van civieltechnische werken voor elektriciteit en telecommunicatie	7 607	2 459	16	-	10 082	499	596	-	-	1 096	6,6%	24,2%	0,0%	-	10,87%	24	249
86901 Activiteiten van medische laboratoria	1 378	2 344	317	-	4 039	417	671	-	-	1 088	30,2%	28,6%	0,0%	-	26,93%	26	474
25300 Vervaardiging van stoomketels, exclusief warmwaterketels voor centrale verwarming	1 340	64	-	-	1 403	1 087	-	-	-	1 087	81,1%	0,0%	-	-	77,46%	6	29
37000 Afvalwaterafvoer	1 575	318	-	-	1 893	1 061	12	-	-	1 072	67,3%	3,7%	-	-	56,64%	8	97
22220 Vervaardiging van verpakkingsmateriaal van kunststof	3 432	815	-	-	4 247	1 063	2	-	-	1 065	31,0%	0,3%	-	-	25,07%	14	84
62020 Computerconsultancy-activiteiten	13 471	4 858	211	-	18 539	857	204	1	-	1 062	6,4%	4,2%	0,4%	-	5,73%	419	5 208
22210 Vervaardiging van platen, vellen, buizen en profielen van kunststof	4 688	1 204	-	-	5 891	1 026	11	-	-	1 037	21,9%	0,9%	-	-	17,61%	19	137
80100 Particuliere beveiliging	13 843	2 047	19	-	15 909	470	536	-	-	1 006	3,4%	26,2%	0,0%	-	6,32%	30	252
58130 Uitgeverijen van kranten	2 003	75	-	-	2 078	939	2	-	-	941	46,9%	2,9%	-	-	45,30%	12	66
43320 Schrijnwerk	6 355	8 900	157	-	15 412	482	404	-	-	885	7,6%	4,5%	0,0%	-	5,74%	330	4 161
22230 Vervaardiging van kunststofartikelen voor de bouw	1 422	1 095	-	-	2 517	58	819	-	-	878	4,1%	74,8%	-	-	34,86%	9	86
18110 Krantendrukkerijen	1 576	170	5	-	1 752	832	27	2	-	861	52,8%	15,8%	35,2%	-	49,13%	31	156
49390 Overig personenvervoer te land, n.e.g.	3 772	2 124	142	-	6 038	609	158	87	-	854	16,2%	7,4%	61,0%	-	14,14%	48	385
68203 Verhuur en exploitatie van eigen of geleased niet-residentieel onroerend goed, exclusief terreinen	1 373	380	736	3	2 491	324	33	484	1	843	23,6%	8,8%	65,8%	26,9%	33,82%	528	2 842
26110 Vervaardiging van elektronische onderdelen	3 032	1 802	-	-	4 834	838	-	-	-	838	27,7%	0,0%	-	-	17,35%	9	74
45113 Detailhandel in auto's en lichte bestelwagens (= 3,5 ton)	15 786	5 110	79	3	20 978	592	244	1	-	837	3,7%	4,8%	1,0%	0,0%	3,99%	371	3 182
47591 Detailhandel in huismebuilar in gespecialiseerde winkels	5 605	1 518	21	12	7 157	679	130	1	-	810	12,1%	8,5%	5,1%	0,0%	11,32%	193	1 094

8. Zombiebedrijven in covidtijden: injectiebehoefte en schokbestendighedssegmenten ⁶¹

a. Bedrijven met negatief eigen vermogen

Bekijken we alle bedrijven ouder dan 5 jaar met een rechtsvorm waaruit publicatieplicht automatisch volgt dan onderscheiden we 36.595 of 9,36% bedrijven met drie opeenvolgende jaren negatief eigen vermogen.

26.258 bedrijven (6,72% van de bedrijven die minstens 5 jaar oud zijn) vertonen bovendien een injectiebehoefte als gevolg van de huidige covid-crisis. Concreet betekent dit dat de crisisfenomenen hen zodanig hebben aangetast dat onmiddellijke cash-injecties noodzakelijk zijn om hen deze crisis te laten overleven. In totaal gaat het over een bedrag van 5.367.041.335 euro.

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 5 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN 5 Jaar OUD en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	Aantal bedrijven met neg.EV en met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN MET INJECTIEBEHOEFTE en MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
				0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	75 864	5 632	3 574	2 163	997	205	122	66	16	2	3	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	304 249	29 974	21 982	13 245	7 499	808	299	98	24	6	2	1	-
CVBA	8 873	909	658	398	216	28	11	3	2	-	-	-	-
Comm.A	1 849	80	44	36	7	-	-	1	-	-	-	-	-
	% op totaal:	9,36%	6,72%										
TOTAAL	390 835	36 595	26 258	15 842	8 719	1 041	432	168	42	8	5	1	-
				% aantal bedrijven met injectiebehoefte en met 3 jaar negatief eigen vermogen per personeelsklasse									
NV	19,41%	15,39%	13,61%	8,24%	3,80%	0,78%	0,46%	0,25%	0,06%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	77,85%	81,91%	83,72%	50,44%	28,56%	3,08%	1,14%	0,37%	0,09%	0,02%	0,01%	0,00%	0,00%
CVBA	2,27%	2,48%	2,51%	1,52%	0,82%	0,11%	0,04%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,47%	0,22%	0,17%	0,14%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	60,33%	33,21%	3,96%	1,65%	0,64%	0,16%	0,03%	0,02%	0,00%	0,00%
				INJECTIEBEHOEFTE BIJ BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
	TOTAAL BEDRIJVEN 5 Jaar OUD en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	TOTAAL BEDRIJVEN 5 Jaar OUD en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	Totaal injectiebehoefte	0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	5 632	3 574	3 123 560 980	2 232 713 339	241 202 322	184 278 405	130 773 493	204 379 060	97 702 067	13 201 505	19 310 790	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	29 974	21 982	2 099 411 486	1 038 482 640	699 153 555	192 478 034	98 681 210	46 920 996	13 057 172	5 252 919	1 954 168	3 430 791	-
CVBA	909	658	91 438 419	58 955 867	18 546 276	7 689 971	5 466 634	678 512	101 157	-	-	-	-
Comm.A	80	44	52 630 450	14 011 814	3 418 368	-	-	35 200 268	-	-	-	-	-
	% op totaal:	71,75%											
TOTAAL	36 595	26 258	5 367 041 335	3 344 163 660	962 320 521	384 446 412	234 921 337	287 178 836	110 860 396	18 454 423	21 264 958	3 430 791	-
				% injectiebehoefte bedrijven met 3 jaar negatief eigen vermogen per personeelsklasse									
NV	15,39%	13,61%	58,20%	41,60%	4,49%	3,43%	2,44%	3,81%	1,82%	0,25%	0,36%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	81,91%	83,72%	39,12%	19,35%	13,03%	3,59%	1,84%	0,87%	0,24%	0,10%	0,04%	0,06%	0,00%
CVBA	2,48%	2,51%	1,70%	1,10%	0,35%	0,14%	0,10%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,22%	0,17%	0,98%	0,26%	0,06%	0,00%	0,00%	0,66%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	62,31%	17,93%	7,16%	4,38%	5,35%	2,07%	0,34%	0,40%	0,06%	0,00%

Hierbij een belangrijke vaststelling: 15.842 (of 60,33% van die injectiebehoefte bedrijven) stellen geen personeel tewerk. Toch berekenen we hun gezamenlijke injectienood op 3.344.163.660 euro of 62,31% van de totale injectiebehoefte voor dergelijke bedrijven.

61 Voor uitleg mbt begrippen als schokbestendigheid en de daarmee verbonden segmenten die in dit hoofdstuk worden besproken verwijzen we naar hoofdstuk 3e

Nog eens 9.760 bedrijven (of 37,17%) stellen tussen de 1 tot 9 werknemers tewerk. Die bedrijven vertonen een injectiebehoefte ten belope van 1.346.766.933 euro of 25,09% van de totale injectiebehoefte voor ZEV-bedrijven met injectienood.

De 600 grotere KMO's die tussen de 10 en 49 werknemers tewerkstellen vertonen een injectiebehoefte van 522.100.173 euro (9,73%).

Binnen onze klassieke falingspredictiemodellen is negatief eigen vermogen welliswaar een criterium dat alles behalve als positief wordt beoordeeld, anderzijds is het nooit een criterium gebleken dat voldoende sterk was om 'an sich' ervan uit te gaan dat het bedrijf dat negatief eigen vermogen had failliet zou gaan⁶². Inderdaad: met betrekking tot 2019 stelden we vast dat 'slechts' één bedrijf per 82,6 dat het kenmerk 'negatief eigen vermogen' vertoonde het jaar erop over de kop gaat. Slechts indien het kenmerk gecombineerd werd met verschillende andere factoren toonden onze algoritmes een beduidend verhoogde kans op faillissement.

Het hoeft daarom niet te verwonderen dat pre-corona slechts 5.513 ZEV-bedrijven (15,06% van de ZEV-bedrijven) die als 'zwaar ziek met onmiddellijke falingskans' werden aangestipt nu bovendien een directe injectiebehoefte vertonen. Belet niet dat naar verhouding met de normaalwaarden van zwaar zieke ondernemingen voor de crisis, de hier genoemde groep een beduidend groter aandeel heeft: net voor de crisis onderscheidde we over de gehele bedrijvenpopulatie 4,7% ondernemingen met zware ongezonderheidsymptomen: binnen de populatie ZEV-bedrijven met injectiebehoefte gaat het over 21%⁶³ bedrijven die al voor de covidcrisis alle kenmerken vertoonden van een organisatie die naar het faillissement afglijdt.

Daarnaast werden 9.955 bedrijven⁶⁴ (27,2% van de ZEV-bedrijven) genoteerd als 'ongezond zonder onmiddellijk falingsrisico'.

De 10.790 overige ZEV-bedrijven (29,48% werden als 'matig gezond' gelabeld.

Echter, de crisis beukt zwaar in. Voor 10.273 ZEV-ondernemingen geldt dat ze voorheen als 'matig gezond' stonden genoteerd terwijl ze als gevolg van de belangrijke omzetverliezen die geleden zijn in impactsegment 3 worden geklasseerd. Segment 3 staat voor die ondernemingen die voor de crisis geen alarmsignalen vertoonden (begrijp: matig tot zeer gezond waren) maar nu onmogelijk kunnen overleven zonder directe cashinjecties. Die bedrijven stellen één derde (33,08%) van het aantal FTE's tewerk binnen alle ZEV-bedrijven met injectiebehoefte: goed voor 10.146 FTE's.

Diezelfde bedrijven staan in voor een gezamenlijke injectiebehoefte van 2.907.652.742 euro of 54,18% van de injectiebehoefte binnen de beschreven populatie. Daarnaast zijn er nog eens 517 bedrijven die 'op de wip staan' (segment 6): hun falingsrisico is er niet per direct maar de effecten van de crisis zijn er nog slechts beperkt houdbaar.

62 Sinds 1984 voeren we intensief onderzoek met betrekking tot falingspredictiemodellen. Hierbij maakten en maken we gebruik van vele parameters uit jaarrekeningen (waaronder een grote diversiteit ratio's, dit onder meer in samenwerking met prof. Emeritus Hubert Ooghe en prof. Charles Van Wymeersch) én andere kenmerken zoals onder meer dagvaardingen vanwege verschillende instanties met betrekking tot de sociale zekerheid, betaalgedrag, banden tussen bedrijven en bestuurders onderling, ...

Tot 2010 werd hierbij vooral gebruik gemaakt van regressieve discriminantanalyse. Deze statistische methode gaat na welke kenmerken falende ondernemingen vertonen in de jaren voor het faillissement en hoe die kenmerken zich onderscheiden van een niet-falende populatie.

Zeker vanaf het jaar 2010 maken we daarnaast intensief gebruik van de in die periode sterk ontwikkelde en bijzonder krachtige A.I. toepassingen.

63 Het gaat in de onderhavige tabel over die bedrijven die we terugvinden in de respectievelijke segmenten 1 en 4.

64 De segmenten 2 en 5

Nog eens 9.649 ondernemingen (36,75%) werden voor crisis genoteerd als 'ongezond maar zonder onmiddellijk falingsrisico' maar hebben nu het water aan de lippen (segment 2). Ondernemingen die samen staan voor een injectiebehoefte van 1.323.306.233 euro (24,66% van de totale injectiebehoefte binnen de beschreven populatie). Ze stellen 11.759 FTE's tewerk (38,33%).

5.372 Ondernemingen combineerden pre-crisis het negatieve eigen vermogen met andere kenmerken waardoor ze als 'zwaar ziek met onmiddellijk falingsrisico' beschouwd werden. Bovendien vertonen ze nu eveneens directe injectiebehoefte ten belope van 955.866.086 euro (18,56%).

Daarnaast tellen we 141 ondernemingen die zwaar ziek waren voor de crisis maar er nu net iets beter voorstaan (segment 4), echter met blijvend falingsrisico naarmate de crisis verder inbeukt. In de meeste gevallen zijn het de steunmaatregelen zelf die hen enigzins uit het slop halen: slechts in hoogst uitzonderlijke gevallen gaat het om ondernemingen die –dankzij de crisis- omzetstijgingen hebben gerealiseerd.

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN ≥ 5 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN 5 Jaar OUD en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	AANTAL EV 3J NEG bedrijven met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN met 3 opeenvolgende jaren jaar negatief eigen vermogen met INJECTIEBEHOEFTE VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
				SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	75 864	5 632	3 574	568	1 206	1 637	26	38	99	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	304 249	29 974	21 982	4 720	8 210	8 275	110	261	406	-	-	-
CVBA	8 873	909	658	83	219	333	5	7	11	-	-	-
Comm.A	1 849	80	44	1	14	28	-	-	1	-	-	-
	% op totaal: 9,36%		6,72%									
TOTAAL	390 835	36 595	26 258	5 372	9 649	10 273	141	306	517	-	-	-
				% van totaal aantal bedrijven met jaar negatief eigen vermogen met injectiebehoefte								
NV	19,41%	15,39%	13,61%	2,16%	4,59%	6,23%	0,10%	0,14%	0,38%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	77,85%	81,91%	83,72%	17,98%	31,27%	31,51%	0,42%	0,99%	1,55%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	2,27%	2,48%	2,51%	0,32%	0,83%	1,27%	0,02%	0,03%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,47%	0,22%	0,17%	0,00%	0,05%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	20,46%	36,75%	39,12%	0,54%	1,17%	1,97%	0,00%	0,00%	0,00%
				INJECTIEBEHOEFTE VAN BEDRIJVEN MET 3 OPEENVOLGENDE JAREN NEGATIEF EIGEN VERMOGEN VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN ≥ 5 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN 5 Jaar OUD en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	Totaal injectiebehoefte	SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	75 864	5 632	3 123 560 980	436 812 765	472 163 478	2 122 687 327	24 491 396	44 086 743	23 319 271	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	304 249	29 974	2 099 411 486	549 330 662	825 877 974	682 141 009	9 067 480	20 357 738	12 636 624	-	-	-
CVBA	8 873	909	91 438 419	9 697 493	12 857 777	62 630 053	2 098 530	3 677 027	477 539	-	-	-
Comm.A	1 849	80	52 630 450	25 167	12 407 004	40 194 353	-	-	3 926	-	-	-
	% op totaal: 9,36%											
TOTAAL	390 835	36 595	5 367 041 335	995 866 086	1 323 306 233	2 907 652 742	35 657 406	68 121 509	36 437 360	-	-	-
				% injectiebehoefte van bedrijven met 3 opeenvolgende jaren negatief eigen vermogen								
NV	19,41%	15,39%	58,20%	8,14%	8,80%	39,55%	0,46%	0,82%	0,43%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	77,85%	81,91%	39,12%	10,24%	15,39%	12,71%	0,17%	0,38%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	2,27%	2,48%	1,70%	0,18%	0,24%	1,17%	0,04%	0,07%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,47%	0,22%	0,98%	0,00%	0,23%	0,75%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	18,56%	24,66%	54,18%	0,66%	1,27%	0,68%	0,00%	0,00%	0,00%
				AANTAL PERSONEELSLEDEN (FTE) van BEDRIJVEN met INJECTIEBEHOEFTE en 3 J. OPEENVOLGEND NEG. E.V. VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
	Aantal personeel in bedrijven met 3 jaar NEGATIEF EIGEN VERMOGEN	Aantal bedrijven met neg.EV en met injectiebehoefte	FTE in bedrijven 3J. NEG. EIGEN VERMOGEN en INJECTIEBEHOEFTE	SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	16 237	3 574	7 969	2 196	3 011	2 272	81	50	359	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	28 189	21 982	22 048	5 151	8 488	7 620	59	189	541	-	-	-
CVBA	797	658	628	136	259	227	2	2	2	-	-	-
Comm.A	32	44	29	-	1	26	-	-	2	-	-	-
	% op totaal:		67,78%									
TOTAAL	45 254	26 258	30 674	7 483	11 759	10 146	142	241	904	-	-	-
				% van totaal aantal FTE in bedrijven met 3 jaar negatief eigen vermogen en met injectiebehoefte								
NV	35,88%	13,61%	25,98%	7,16%	9,82%	7,41%	0,26%	0,16%	1,17%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	62,29%	83,72%	71,88%	16,79%	27,67%	24,84%	0,19%	0,62%	1,76%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	1,76%	2,51%	2,05%	0,44%	0,84%	0,74%	0,01%	0,01%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,07%	0,17%	0,09%	0,00%	0,00%	0,09%	0,00%	0,00%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	24,39%	38,33%	33,08%	0,46%	0,79%	2,95%	0,00%	0,00%	0,00%

b. Zombiebedrijven volgens OESO-definitie

Bekijken we alle bedrijven ouder dan 10 jaar met een rechtsvorm waaruit publicatieplicht automatisch volgt dan onderscheiden we 40.379 of 11,29% bedrijven die beantwoorden aan de OESO-Zombie definitie.

23.073 bedrijven (7,59% van de bedrijven die 10 jaar of ouder zijn) vertonen bovendien een injectiebehoefte als gevolg van de huidige covid-crisis. Concreet betekent dit dat de crisis hen zodanig heeft aangetast dat onmiddellijke cash-injecties noodzakelijk zijn om hen deze crisis te laten overleven. In totaal gaat het over een bedrag van 19.523.436.754 euro.

Hoewel er, in vergelijking tot de injectiebehoefte ZEV-bedrijven 12,13% minder bedrijven onder de OESO-Zombie definitie vallen valt op dat de injectiebehoefte bij die laatste groep bijna het viervoudige bedraagt. Bovendien stellen ze één derde meer personeel tewerk en zien we ook meer grotere bedrijven geïmpacteerd. Deze laatste staan zowel in absolute getallen als naar verhouding in voor een beduidend hoger volume aan injectiebehoefte.

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO	Bedrijven volgens OESO- zombie definitie met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN MET INJECTIEBEHOEFTE en ZOMBIE volgens OESO-definitie NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
				0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	71 058	14 069	7 169	4 460	1 720	422	318	193	30	13	8	3	2
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	24 567	15 031	9 614	4 543	528	240	88	11	6	-	1	-
CVBA	7 473	1 217	652	416	159	28	22	18	8	1	-	-	-
Comm.A	1 733	526	221	195	24	1	-	1	-	-	-	-	-
	% op totaal:	13,29%	7,59%										
TOTAAL	303 905	40 379	23 073	14 685	6 446	979	580	300	49	20	8	4	2
				% aantal bedrijven met injectiebehoefte en zombie volgens OESO-definitie per personeelsklasse									
NV	23,38%	34,84%	31,07%	19,33%	7,45%	1,83%	1,38%	0,84%	0,13%	0,06%	0,03%	0,01%	0,01%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	73,59%	60,84%	65,15%	41,67%	19,69%	2,29%	1,04%	0,38%	0,05%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	2,46%	3,01%	2,83%	1,80%	0,69%	0,12%	0,10%	0,08%	0,03%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,57%	1,30%	0,96%	0,85%	0,10%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	63,65%	27,94%	4,24%	2,51%	1,30%	0,21%	0,09%	0,03%	0,02%	0,01%
				INJECTIEBEHOEFTE BIJ OESO-ZOMBIEBEDRIJVEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
	TOTAAL BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO	Bedrijven volgens OESO- zombie definitie met injectiebehoefte	Totaal injectiebehoefte	0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	14 069	7 169	15 692 436 329	3 756 852 354	1 978 825 059	4 361 780 162	873 381 637	1 591 899 864	732 525 814	223 716 577	170 867 662	143 852 733	1 858 734 469
BV, BVBA, EVBA, SVBA	24 567	15 031	3 409 890 626	1 204 164 878	744 310 730	572 177 825	169 261 275	183 345 739	505 830 093	23 957 943	-	6 842 144	-
CVBA	1 217	652	282 247 614	39 085 132	33 120 248	40 682 220	36 857 006	93 476 871	38 619 641	406 496	-	-	-
Comm.A	526	221	138 862 185	66 372 724	35 433 801	1 855 393	-	35 200 268	-	-	-	-	-
	% op totaal:	57,14%											
TOTAAL	40 379	23 073	19 523 436 754	5 066 475 088	2 791 689 837	4 976 495 599	1 079 499 918	1 903 922 741	1 276 975 548	248 081 016	170 867 662	150 694 876	1 858 734 469
				% OESO-Zombiebedrijven per personeelsklasse									
NV	34,84%	31,07%	80,38%	19,24%	10,14%	22,34%	4,47%	8,15%	3,75%	1,15%	0,88%	0,74%	9,52%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	60,84%	65,15%	17,47%	6,17%	3,81%	2,93%	0,87%	0,94%	2,59%	0,12%	0,00%	0,04%	0,00%
CVBA	3,01%	2,83%	1,45%	0,20%	0,17%	0,21%	0,19%	0,48%	0,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	1,30%	0,96%	0,71%	0,34%	0,18%	0,01%	0,00%	0,18%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	25,95%	14,30%	25,49%	5,53%	9,75%	6,54%	1,27%	0,88%	0,77%	9,52%

Toch stellen we ook bij OESO-Z-bedrijven vast dat een belangrijke groep (14.685 ondernemingen of 63,65%) op basis van de RSZ classificatie geen werknemers tewerk stelt. Hoewel de injectiebehoefte van 5.066.475.088 euro binnen die ondernemingen slechts een fractie minder is dan het totale volume injectiebehoefte van alle ZEV-bedrijven, zijn die eersten verantwoordelijk voor slechts een kwart (25,95%) van de totale injectiebehoefte voor OESO-Z-bedrijven (tegenover 62,31% voor de injectiebehoefte ZEV-bedrijven zonder werknemers).

Nog eens 7.425 injectiebehoefte OESO-Z bedrijven (of 32,18%) stellen tussen de 1 tot 9 werknemers tewerk. Die bedrijven vertonen een injectiebehoefte ten belope van 7.768.185.436 euro of 39,79% van de totale injectiebehoefte voor dergelijke bedrijven.

De 680 grotere KMO's (3,81%) die tussen de 10 en 49 werknemers tewerkstellen vertonen een injectiebehoefte van 2.983.422.659 euro (15,28%).

In tegenstelling tot de populatie ZEV-ondernemingen staan de 83 grotere ondernemingen die vallen onder de OESO-Zombie definitie wel in voor een belangrijk deel -één vijfde- van de injectiebehoefte. Bovendien valt hierbij op dat er enkele bijzonder grote bedrijven betrokken zijn. Inderdaad staat de groep 'OESO-Z-bedrijven met meer dan 50 werknemers die injectiebehoefte hebben' in voor een injectiebehoefte van 3.705.353.571 euro (18,98%) waarvan de helft geconcentreerd bij 2 bedrijven die beiden meer dan 1.000 werknemers tewerkstellen.

Binnen onze klassieke falingspredictiemodellen bleek de intrestdekkingsgraad -nochtans wel degelijk regelmatig onderzocht en toegepast- geen doorwegend criterium: nog minder dan negatief eigen vermogen was het onvoldoende sterk om 'als signaal an sich' ervan uit te gaan dat het bedrijf met een dergelijk kenmerk failliet zou gaan. Inderdaad blijken pre-corona slechts 1.785 ondernemingen die beantwoorden aan de OESO-Zombie definitie én injectiebehoefte vertonen als 'zwaar ziek met onmiddellijke falingskans' gecatalogeerd. Het gaat dus om 'slechts' 7,74%⁶⁵ van de totale groep OESO-Z-ondernemingen met injectiebehoefte als gevolg van de crisis en 4,42% van alle OESO-Z-bedrijven.

Daarnaast catalogeerden we pre-corona 4.198 bedrijven (18,19% en 10,4%) als 'ongezond zonder onmiddellijk falingsrisico'.

De 17.090 overige bedrijven werden als 'matig gezond' gelabeld.

Echter, net op deze bedrijven heeft de covid-crisis een enorme impact. Voor 15.766 (39,04% van alle OESO-Zombiebedrijven) ondernemingen geldt dat ze voorheen als 'matig gezond' stonden genoteerd terwijl ze als gevolg van de belangrijke omzetverliezen die geleden zijn in impact segment 3 worden geklasseerd. Segment 3 staat voor die ondernemingen die voor de crisis geen alarmsignalen vertoonden (begrijp: matig tot zeer gezond waren) maar nu onmogelijk kunnen overleven zonder directe cashinjecties.

Die bedrijven stellen 70,09% van het aantal FTE's tewerk binnen alle OESO-Z- bedrijven met injectiebehoefte: goed voor 29.787 FTE's. Diezelfde bedrijven staan in voor een gezamenlijke injectiebehoefte van 17.334.170.020 euro of 88,79% van de injectiebehoefte binnen de beschreven populatie. Daarnaast zijn er nog eens 1.324 bedrijven die 'op de wip staan' (segment 6): hun falingsrisico is er niet per direct maar de effecten van de crisis zijn er nog slechts beperkt houdbaar.

Nog eens 4.066 ondernemingen (17,62%) werden voor crisis genoteerd als 'ongezond maar zonder onmiddellijk falingsrisico' maar hebben nu het water aan de lippen (segment 2). Ondernemingen die samen staan voor een injectiebehoefte van 890.936.347 euro (4,56% van de totale injectiebehoefte binnen de beschreven populatie). Ze stellen 5.416 FTE's tewerk (12,11%).

1.741 Ondernemingen combineerden pre-crisis het OESO-Zombie criterium met andere kenmerken waardoor ze als 'zwaar ziek met onmiddellijk falingsrisico' beschouwd werden. Bovendien vertonen ze nu eveneens directe injectiebehoefte ten belope van 646.813.035 euro (3,31%). Daarnaast tellen we 44 ondernemingen die zwaar ziek waren voor de crisis maar er nu net iets beter voorstaan (segment 4), echter met blijvend falingsrisico naarmate de crisis verder inbeukt. In de meeste gevallen zijn het de steunmaatregelen zelf die hen er iets beter doen voorstaan. Slechts in uitzonderlijke gevallen gaat het om ondernemingen die -dankzij de crisis- omzetstijgingen hebben gerealiseerd.

65 Het gaat in de onderhavige tabel over die bedrijven die we terugvinden in de respectievelijke segmenten 1 en 4.

	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO	AANTAL ZOMBIE bedrijven met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO-definitie met INJECTIEBEHOEFTE VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
				SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	71 058	14 069	7 169	385	831	5 444	20	34	455	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	24 567	15 031	1 323	3 120	9 640	24	95	829	-	-	-
CVBA	7 473	1 217	652	32	105	477	-	3	35	-	-	-
Comm.A	1 733	526	221	1	10	205	-	-	5	-	-	-
	% op totaal:	13,29%	7,59%									
TOTAAL	303 905	40 379	23 073	1 741	4 066	15 766	44	132	1 324	-	-	-
				% van totaal aantal OESO-Zombiebedrijven met injectiebehoefte								
NV	23,38%	34,84%	31,07%	1,67%	3,60%	23,59%	0,09%	0,15%	1,97%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	73,59%	60,84%	65,15%	5,73%	13,52%	41,78%	0,10%	0,41%	3,59%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	2,46%	3,01%	2,83%	0,14%	0,46%	2,07%	0,00%	0,01%	0,15%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,57%	1,30%	0,96%	0,00%	0,04%	0,89%	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	7,55%	17,62%	68,33%	0,19%	0,57%	5,74%	0,00%	0,00%	0,00%
				INJECTIEBEHOEFTE VAN BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO-definitie VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
	BELGIË AANTAL BEDRIJVEN >= 10 JAAR OUD	TOTAAL BEDRIJVEN ZOMBIE volgens OESO	Totaal injectiebehoefte in OESO-ZOMBIE bedrijven	SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	71 058	14 069	15 692 436 329	447 601 692	449 743 596	14 371 550 060	17 470 804	33 332 778	372 737 400	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	223 641	24 567	3 409 890 626	195 273 474	422 449 453	2 573 653 956	2 512 459	32 153 244	183 848 040	-	-	-
CVBA	7 473	1 217	282 247 614	3 930 702	4 371 001	264 510 160	-	659	9 435 092	-	-	-
Comm.A	1 733	526	138 862 185	25 167	14 372 297	124 455 845	-	-	8 876	-	-	-
	% op totaal:	13,29%										
TOTAAL	303 905	40 379	19 523 436 754	646 831 035	890 936 347	17 334 170 020	19 983 263	65 486 681	566 029 408	-	-	-
				% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven								
NV	23,38%	34,84%	80,38%	2,29%	2,30%	73,61%	0,09%	0,17%	1,91%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	73,59%	60,84%	17,47%	1,00%	2,16%	13,18%	0,01%	0,16%	0,94%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	2,46%	3,01%	1,45%	0,02%	0,02%	1,35%	0,00%	0,00%	0,05%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,57%	1,30%	0,71%	0,00%	0,07%	0,64%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	3,31%	4,56%	88,79%	0,10%	0,34%	2,90%	0,00%	0,00%	0,00%
				AANTAL PERSONEELSLEDEN (FTE) van BEDRIJVEN met INJECTIEBEHOEFTE en ZOMBIE volgens OESO-definitie VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
	Aantal personeel in OESO-Zombie bedrijven	aantal OESO- ZOMBIE bedrijven met injectiebehoefte	Totaal Personeel in OESO-ZOMBIE bedrijven met injectiebehoefte	SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	134 037	7 169	25 572	1 960	2 393	18 981	100	87	2 051	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	31 595	15 031	15 134	1 846	2 730	9 156	58	72	1 272	-	-	-
CVBA	5 862	652	1 712	69	24	1 571	-	-	48	-	-	-
Comm.A	223	221	79	-	-	79	-	-	1	-	-	-
	% op totaal:		24,75%									
TOTAAL	171 717	23 073	42 496	3 875	5 146	29 787	158	159	3 372	-	-	-
				% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven								
NV	78,06%	31,07%	60,17%	4,61%	5,63%	44,67%	0,23%	0,21%	4,83%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	18,40%	65,15%	35,61%	4,34%	6,42%	21,55%	0,14%	0,17%	2,99%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	3,41%	2,83%	4,03%	0,16%	0,06%	3,70%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,13%	0,96%	0,19%	0,00%	0,00%	0,18%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	100,00%	9,12%	12,11%	70,09%	0,37%	0,37%	7,93%	0,00%	0,00%	0,00%

c. Bedrijven met negatief eigen vermogen en met moedersland naar het buitenland

Onze systemen duiden 34.267 ondernemingen aan met een belangrijke moeder in het buitenland. Hiervan zijn er 14.041 die jaarrekeningen publiceren en 12.283 die minstens 5 jaren oud zijn. Deze laatste maken dus 3,14% uit van de totale populatie publicatieplichtige ondernemingen die minstens vijf jaar oud zijn.

Hiervan zijn er 1.469 ZEV-bedrijven. Daar waar het aantal ZEV-bedrijven 9,36% uitmaken van het totaal aantal ondernemingen ouder dan vijf jaar, ligt dat percentage binnen de groep buitenlandse ondernemingen op 11,96%.

843 buitenlandse ZEV-ondernemingen (57% van de buitenlandse ZEV-bedrijven) vertonen bovendien een injectiebehoefte en zijn dus zwaar geïmpacteerd door de crisis. Vergelijken we dit met de verhouding van alle ZEV-bedrijven en dezelfde die onder die categorie met injectiebehoefte vallen (71,75%) dan ligt dit bij buitenlandse ondernemingen beduidend lager.

Binnen de in dit onderdeel bestudeerde categorie buitenlandse ZEV-ondernemingen met injectiebehoefte worden 3.437 FTE's tewerk gesteld. Hoewel ook hier een grote groep van die ondernemingen geen FTE's tewerkstellen (53,26%) en een belangrijke groep 1 tot 4 werknemers tewerk stellen (27,52%) zien we een – zij het lichte- accentverschuiving naar grotere ondernemingen.

De buitenlandse ondernemingen totaliseren een injectiebehoefte van 2.297.988.947 euro.

Hiervan vinden we, met een injectiebehoefte van 1.783.820.232 euro, naar verhouding een nog hoger volume terug (77,63%) binnen ondernemingen die op basis van de RSZ-classes geen werknemers tewerk stellen.

	AANTAL MOEDER BUITENLAND, 5 J. oud en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	Aantal bedrijven met neg.EV en met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN MET INJECTIEBEHOEFTE en MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	603	294	142	79	21	23	19	7	1	2	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	852	543	304	152	46	25	12	2	2	-	-	-
CVBA	12	6	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-
Comm.A	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	57,39%										
TOTAAL	1 469	843	449	232	67	50	31	9	3	2	-	-
% aantal bedrijven met injectiebehoefte en met 3 jaar negatief eigen vermogen per personeelsklasse												
NV			16,84%	9,37%	2,49%	2,73%	2,25%	0,83%	0,12%	0,24%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA			36,06%	18,03%	5,46%	2,97%	1,42%	0,24%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA			0,36%	0,12%	0,00%	0,24%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A			0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL			53,26%	27,52%	7,95%	5,93%	3,68%	1,07%	0,36%	0,24%	0,00%	0,00%
	AANTAL MOEDER BUITENLAND, 5 J. oud en 3 J. NEG. Eigen Vermogen	Totaal injectiebehoefte	INJECTIEBEHOEFTE BIJ BEDRIJVEN MET 3 JAAR NEGATIEF EIGEN VERMOGEN NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	603	1 979 014 632	1 545 034 298	37 917 637	91 327 238	44 860 651	153 268 081	83 609 567	8 900 061	14 097 097	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	852	316 043 090	238 350 142	23 224 046	28 068 380	13 478 047	8 980 411	317 212	3 624 853	-	-	-
CVBA	12	2 931 225	435 792	24 421	-	2 471 012	-	-	-	-	-	-
Comm.A	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	1 469	2 297 988 947	1 783 820 232	61 166 105	119 395 618	60 809 709	162 248 493	83 926 779	12 524 914	14 097 097	-	-
% injectiebehoefte bedrijven met 3 jaar negatief eigen vermogen per personeelsklasse												
NV			67,23%	1,65%	3,97%	1,95%	6,67%	3,64%	0,39%	0,61%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA			10,37%	1,01%	1,22%	0,59%	0,39%	0,01%	0,16%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA			0,02%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A			0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL			77,63%	2,66%	5,20%	2,65%	7,06%	3,65%	0,55%	0,61%	0,00%	0,00%

Anders gesteld: 3,21% van de ZEV-ondernemingen met injectiebehoefte zijn bedrijven met een moederband naar het buitenland. Zij staan in voor maar liefst 42,82% van alle injectiebehoefte binnen de ZEV-bedrijven. Ze bieden 11,2% van de werkgelegenheid binnen diezelfde populatie: dat staat gelijk met 0,17% van alle werkgelegenheid binnen bedrijven die minstens vijf jaar oud zijn.

283 of één derde van de buitenlandse ZEV-ondernemingen met injectiebehoefte (een vijfde binnen alle ondernemingen met dezelfde typologie) stonden reeds voor de crisis gelabeld als 'zwaar ziek'. Hun injectiebehoefte beperkt zich tot 207.380.744 euro of 9,03% van de injectiebehoefte binnen dergelijke ondernemingen.

Ze bieden samen werk aan 1.251 personeelsleden of 36,39% van het totale aantal FTE's binnen de populatie buitenlandse ZEV-ondernemingen.

	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Aantal bedrijven Buitenland OESO- ZOMBIE met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN naar OESO-ZOMBIE definitie, moeder buitenland, met INJECTIEBEHOEFTE VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	1 349	482	49	81	323	3	6	20	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	359	48	100	191	-	2	18	-	-	-
CVBA	18	9	-	1	8	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	40,53%									
TOTAAL	2 107	854	97	182	526	3	8	38	-	-	-
			% van totaal aantal OESO-Zombiebedrijven met injectiebehoefte								
NV	64,02%	56,44%	5,74%	9,48%	37,82%	0,35%	0,70%	2,34%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	34,50%	42,04%	5,62%	11,71%	22,37%	0,00%	0,23%	2,11%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,85%	1,05%	0,00%	0,12%	0,94%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,62%	0,47%	0,00%	0,00%	0,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	11,36%	21,31%	61,59%	0,35%	0,94%	4,45%	0,00%	0,00%	0,00%
	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Injectiebehoefte MOEDER BUITENLAND en OESO-ZOMBIE	INJECTIEBEHOEFTE VAN BEDRIJVEN Beantwoordend aan de OESO-ZOMBIE definitie, moeder buitenland VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	1 349	10 045 061 575	196 072 798	152 170 724	9 663 300 057	8 637 979	6 370 666	18 509 351	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	1 331 756 054	6 794 327	201 201 986	1 098 823 087	-	207 548	24 729 105	-	-	-
CVBA	18	4 708 452	-	1 803	4 706 649	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	4 708 452	-	-	298 364	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	2 107	11 381 824 444	202 867 125	353 374 513	10 767 128 156	8 637 979	6 578 214	43 238 457	-	-	-
			% injectiebehoefte van bedrijven beantwoordend aan de OESO-definitie								
NV	64,02%	88,26%	1,72%	1,34%	84,90%	0,08%	0,06%	0,16%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	34,50%	11,70%	0,06%	1,77%	9,65%	0,00%	0,00%	0,22%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,85%	0,04%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	1,79%	0,35%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	1,78%	3,10%	94,60%	0,08%	0,06%	0,38%	0,00%	0,00%	0,00%
	FTE in bedrijven met moeder buitenland OESO- ZOMBIE	FTE met moeder buitenland OESO ZOMBIE en injectiebehoefte	FTE van BEDRIJVEN moeder buitenland, met INJECTIEBEHOEFTE en ZOMBIE volgens OESO-definitie VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	52 330	9 427	522	717	7 950	12	7	220	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	11 053	873	96	154	907	-	9	247	-	-	-
CVBA	73	26	-	-	26	-	-	-	-	-	-
Comm.A	32	32	-	-	32	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	16,31%									
TOTAAL	63 487	10 357	618	871	8 915	12	16	467	-	-	-
			% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven								
NV	82,43%	91,02%	5,04%	6,92%	76,76%	0,11%	0,06%	2,12%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	17,41%	8,42%	0,93%	1,48%	8,76%	0,00%	0,09%	2,39%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,11%	0,25%	0,00%	0,00%	0,25%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,05%	0,31%	0,00%	0,00%	0,31%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	5,97%	8,41%	86,08%	0,11%	0,15%	4,51%	0,00%	0,00%	0,00%

d. Zombiebedrijven volgens OESO-definitie en met moederband naar het buitenland

Van de 14.041 jaarrekening publicerende ondernemingen aan met een belangrijke moeder in het buitenland zijn er 9.671 die minstens tien jaren oud zijn. Deze laatste maken dus 3,18% uit van de totale populatie publicatieplichtige ondernemingen die minstens tien jaar oud zijn.

Hiervan zijn er 2.107 OESO-Z-bedrijven. Daar waar het aantal OESO-Z-bedrijven 13,29% uitmaken van het totaal aantal ondernemingen ouder dan tien jaar, ligt dat percentage binnen de groep buitenlandse ondernemingen op 21,79%.

854 buitenlandse OESO-Z-ondernemingen (40,53% van de buitenlandse OESO-Z-bedrijven) vertonen bovendien een injectiebehoefte en zijn dus zwaar geïmpacteerd door de crisis. Vergelijken we dit met de verhouding van alle OESO-Z-bedrijven en dezelfde die onder die categorie met injectiebehoefte vallen (54,14%) dan ligt dit bij buitenlandse ondernemingen lager.

Binnen de in dit onderdeel bestudeerde categorie buitenlandse OESO-Z-ondernemingen met injectiebehoefte worden 10.357 FTE's tewerk gesteld. Hoewel ook hier een grote groep van die ondernemingen geen FTE's tewerkstellen (58,67%) en een belangrijke groep 1 tot 4 werknemers tewerk stellen (21,08%) zien we een accentverschuiving naar grotere ondernemingen.

De buitenlandse ondernemingen totaliseren een injectiebehoefte van 11.381.824.444 euro of 58,3% van alle injectiebehoefte in alle OESO-Z-bedrijven.

Hiervan vinden we, met een injectiebehoefte van 2.150.683.959 euro, naar verhouding een nog lager volume terug (18,9%) binnen ondernemingen die op basis van de RSZ-classes geen werknemers tewerk stellen.

	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Aantal bedrijven Buitenland OESO- ZOMBIE met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN MET INJECTIEBEHOEFTE BEANTWOORDEND AAN DE OESO-definitie ZOMBIE NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	1 349	482	258	101	36	31	27	14	7	4	2	2
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	359	235	76	18	16	7	3	4	-	-	-
CVBA	18	9	5	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	4	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	40,53%										
TOTAAL	2 107	854	501	180	55	48	34	17	11	4	2	2
			% aantal bedrijvenbeantwoordend aan de OESO-zombie definitie per personeelsklasse									
NV			30,21%	11,83%	4,22%	3,63%	3,16%	1,64%	0,82%	0,47%	0,23%	0,23%
BV, BVBA, EVBA, SVBA			27,52%	8,90%	2,11%	1,87%	0,82%	0,35%	0,47%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA			0,59%	0,23%	0,12%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A			0,35%	0,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL			58,67%	21,08%	6,44%	5,62%	3,98%	1,99%	1,29%	0,47%	0,23%	0,23%
	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Injectiebehoefte MOEDER BUITENLAND en OESO-ZOMBIE	INJECTIEBEHOEFTE BIJ BEDRIJVEN Beantwoordend aan de OESO-ZOMBIE definitie NAAR PERSONEELSKLASSE RSZ									
			0 WN	1 tot 4 WN	5 tot 9 WN	10 tot 19 WN	20 tot 49 WN	50 tot 99 WN	100 tot 199 WN	200 tot 499 WN	500 tot 999 WN	meer dan 1000 WN
NV	1 349	10 045 061 575	1 870 495 108	987 435 587	3 869 929 059	213 005 261	451 568 993	523 347 277	98 936 609	144 874 431	26 734 781	1 858 734 469
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	1 331 756 054	279 996 542	61 818 729	358 924 521	22 158 073	88 400 630	498 591 268	21 866 291	-	-	-
CVBA	18	4 708 452	48 512	792 013	1 930 905	1 937 022	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	298 364	143 796	154 568	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	2 107	11 381 824 444	2 150 683 959	1 050 200 897	4 230 784 484	237 100 356	539 969 623	1 021 938 545	120 802 900	144 874 431	26 734 781	1 858 734 469
			% injectiebehoefte bedrijven beantwoordend aan de OESO-ZOMBIE-definitie per personeelsklasse									
NV			16,43%	8,68%	34,00%	1,87%	3,97%	4,60%	0,87%	1,27%	0,23%	16,33%
BV, BVBA, EVBA, SVBA			2,46%	0,54%	3,15%	0,19%	0,78%	4,38%	0,19%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA			0,00%	0,01%	0,02%	0,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A			0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL			18,90%	9,23%	37,17%	2,08%	4,74%	8,98%	1,06%	1,27%	0,23%	16,33%

Anders gesteld: 3,70% van de OESO-ondernemingen met injectiebehoefte zijn bedrijven met moederband richting buitenland. Ze staan in voor maar liefst 58,30% van alle injectiebehoefte binnen de OESO-Z-bedrijven. Ze bieden 24,37% van de werkgelegenheid binnen diezelfde populatie: dat staat gelijk met 0,57% van alle werkgelegenheid binnen bedrijven die minstens tien jaar oud zijn.

100 buitenlandse OESO-Z-ondernemingen met injectiebehoefte stonden reeds voor de crisis gelabeld als 'zwaar ziek'. Hun injectiebehoefte beperkt zich tot 211.505.104 euro of 1,86% van de injectiebehoefte binnen dergelijke ondernemingen. Ze bieden samen werk aan 630 personeelsleden of 0,99% van het totale aantal FTE's binnen de populatie buitenlandse OESO-Z-ondernemingen.

In tegenstelling tot de situatie binnen de bedrijven met ZEV-kenmerken zien we bij buitenlandse OESO-Z-bedrijven met injectiebehoefte een bijzonder zwaar accent in segment 3. Bedrijven dus die voordien geen algortimische data-kenmerken vertoonden die wezen op zware falingskansen maar die nu door de crisis bijzonder zwaar worden geïmpacteerd. Binnen dit segment vinden we 526 ondernemingen (61,59% van de desbetreffende populatie) die instaan voor een injectiebehoefte van 10.767.128.156 euro (94,6% van de totale injectiebehoefte binnen buitenlandse OESO-Z-bedrijven). Op basis van hun sociale balansen bieden ze werk aan 8.915 FTE's (86,08% van het aantal FTE's werkzaam in buitenlandse OESO-Z-bedrijven met injectiebehoefte).

	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Aantal bedrijven Buitenland OESO- ZOMBIE met injectiebehoefte	AANTAL BEDRIJVEN naar OESO-ZOMBIE definitie, moeder buitenland, met INJECTIEBEHOEFTE VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	1 349	482	49	81	323	3	6	20	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	359	48	100	191	-	2	18	-	-	-
CVBA	18	9	-	1	8	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	4	-	-	4	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	40,53%									
TOTAAL	2 107	854	97	182	526	3	8	38	-	-	-
% van totaal aantal OESO-Zombiebedrijven met injectiebehoefte											
NV	64,02%	56,44%	5,74%	9,48%	37,82%	0,35%	0,70%	2,34%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	34,50%	42,04%	5,62%	11,71%	22,37%	0,00%	0,23%	2,11%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,85%	1,05%	0,00%	0,12%	0,94%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,62%	0,47%	0,00%	0,00%	0,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	11,36%	21,31%	61,59%	0,35%	0,94%	4,45%	0,00%	0,00%	0,00%
	AANTAL MOEDER BUITENLAND, OESO-ZOMBIE	Injectiebehoefte MOEDER BUITENLAND en OESO-ZOMBIE	INJECTIEBEHOEFTE VAN BEDRIJVEN Beantwoordend aan de OESO-ZOMBIE definitie, moeder buitenland VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	1 349	10 045 061 575	196 072 798	152 170 724	9 663 300 057	8 637 979	6 370 666	18 509 351	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	727	1 331 756 054	6 794 327	201 201 986	1 098 823 087	-	207 548	24 729 105	-	-	-
CVBA	18	4 708 452	-	1 803	4 706 649	-	-	-	-	-	-
Comm.A	13	4 708 452	-	-	298 364	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	2 107	11 381 824 444	202 867 125	353 374 513	10 767 128 156	8 637 979	6 578 214	43 238 457	-	-	-
% injectiebehoefte van bedrijven beantwoordend aan de OESO-definitie											
NV	64,02%	88,26%	1,72%	1,34%	84,90%	0,08%	0,06%	0,16%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	34,50%	11,70%	0,06%	1,77%	9,65%	0,00%	0,00%	0,22%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,85%	0,04%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	1,79%	0,35%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	1,78%	3,10%	94,60%	0,08%	0,06%	0,38%	0,00%	0,00%	0,00%
	FTE in bedrijven met moeder buitenland OESO- ZOMBIE	FTE met moeder buitenland OESO ZOMBIE en injectiebehoefte	FTE van BEDRIJVEN moeder buitenland, met INJECTIEBEHOEFTE en ZOMBIE volgens OESO-definitie VOLGENS SCHOKBESTENDIGHEIDSEGMENT								
			SEGMENT 1	SEGMENT 2	SEGMENT 3	SEGMENT 4	SEGMENT 5	SEGMENT 6	SEGMENT 7	SEGMENT 8	SEGMENT 9
NV	52 330	9 427	522	717	7 950	12	7	220	-	-	-
BV, BVBA, EVBA, SVBA	11 053	873	96	154	907	-	9	247	-	-	-
CVBA	73	26	-	-	26	-	-	-	-	-	-
Comm.A	32	32	-	-	32	-	-	-	-	-	-
	% op totaal:	16,31%									
TOTAAL	63 487	10 357	618	871	8 915	12	16	467	-	-	-
% van totaal aantal FTE in OESO-Zombiebedrijven											
NV	82,43%	91,02%	5,04%	6,92%	76,76%	0,11%	0,06%	2,12%	0,00%	0,00%	0,00%
BV, BVBA, EVBA, SVBA	17,41%	8,42%	0,93%	1,48%	8,76%	0,00%	0,09%	2,39%	0,00%	0,00%	0,00%
CVBA	0,11%	0,25%	0,00%	0,00%	0,25%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Comm.A	0,05%	0,31%	0,00%	0,00%	0,31%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
TOTAAL	100,00%	100,00%	5,97%	8,41%	86,08%	0,11%	0,15%	4,51%	0,00%	0,00%	0,00%

9. Spookbedrijven versus Zombiebedrijven

Begin februari 2021 onderscheidden we op basis van het door Graydon ontwikkelde algoritme 289.842 bedrijven waarvan de kans op hun 'spookstatus' bijzonder hoog wordt ingeschat. Hiervan zijn er 261.422 eenmanszaken en 110 vzw's. Verder tellen we binnen de populatie 'vermoedelijke spookbedrijven' 4.830 verenigingen naar buitenlands recht.

Binnen de populatie ondernemingen waarop we ons in deze studie concentreren⁶⁶ tellen we 11.969 ondernemingen. Gaan we uit van dit laatste getal en zetten we dit af ten opzichte van de 530.337 vennootschapsvormen die we binnen het bestek van deze studie bestuderen, dan betekent dit dat één onderneming per 44,3 of 2,26% kenmerken vertoont die wijzen op de status van spookonderneming. We tellen 567 NV's, 11.308 ondernemingen binnen de BV-familie, 87 CVBA's en 7 Comm.A's.

Onder de 68.425 ondernemingen die vallen onder hetzij de OESO-Zombiedefinitie hetzij de Eigen Vermogen Zombiedefinitie tellen we slechts 642 ondernemingen (0,94%) die tegelijk spook en zombie zijn. Hiervan beantwoorden er 604 aan de eigen vermogen-definitie en 323 aan de OESO-definitie. Voor 286 bedrijven geldt dat ze zowel 'vermoedelijk spook' zijn als vallen onder beide zombiedefinities.

Bij alle hierboven genoemde spook-zombiebedrijven wordt slechts melding gemaakt van de tewerkstelling van 2 werknemers. Ze vertonen een gezamenlijke injectiebehoefte van 35.324.998 euro. Dit is bijna volledig (35.135.003 euro) op conto van die bedrijven die vallen onder de eigen vermogen definitie. De OESO-zombiebedrijven vertonen een injectiebehoefte van 862.992 euro. De spook-zombiebedrijven die de beide definities cumuleren hebben een injectiebehoefte van 672.997 euro.

Maar liefst 538 bedrijven binnen onze onderzoekspopulatie publiceerde meerdere jaren na elkaar een jaarrekening met identieke cijfers. Voor 432 gevallen geldt dat ze vallen onder de ZEV-definitie terwijl 305 bedrijven vallen onder de OESO-Z definitie. 199 bedrijven zijn dragers van beide kenmerken. Samen staan ze in voor een injectiebehoefte van 16.092.156 euro.

Slechts 20 bedrijven vertonen de kenmerken van een spookbedrijf, zijn zombie én hebben een belangrijke moederband naar het buitenland. Opvallend: 19 hiervan beantwoorden aan de ZEV-definitie terwijl er 16 beantwoorden aan de OESO-Z definitie. 15 van die ondernemingen vertonen beide kenmerken samen. Hun injectiebehoefte (9.599 euro) is verwaarloosbaar.

66 De per definitie publicatieplichtige ondernemingen: de NV's, de familie van de BV's, de CVBA's en de Comm.A's.

10. Kenmerken van Fraude en maatschappelijke ondermijning versus Zombiebedrijven

Binnen de vooropgestelde onderzoekspopulatie tellen we 1.931 bedrijven die minstens een van beide zombie-kenmerken dragen én, op basis van ons platform dat bedrijven schaaft op de verhoogde kans op het voorbereiden van fraude, een hoge score scoort voor fraudegevoeligheid. Ze vertegenwoordigen 2,83% van het totaal aantal zombiebedrijven dat aan een van beide definities beantwoordt. Opvallend: binnen de totale Belgische bedrijvenpopulatie toont het fraudemodel 0,8% bedrijven met hoog frauderisico: de frequentie bedrijven met verhoogd frauderisico verhoogt dus binnen de Zombie populatie met een factor 3,5.⁶⁷

Van die 1.931 bedrijven beantwoorden er 1.432 aan de ZEV-definitie (3,91% van de ZEV-bedrijven) en 847 aan de OESO-Z definitie (2,1% van de OESO-Z bedrijven) . Voor 350 van die ondernemingen geldt dat ze voldoen aan beide definities (3,36%). Samen stellen ze 5.704 personeelsleden tewerk. Ze vertegenwoordigen een injectiebehoefte van 235.444.396 euro.

In 210 gevallen gaat het om bedrijven met een belangrijke moederband richting buitenland. Hiervan 158 die beantwoorden aan de ZEV-definitie en 97 die beantwoorden aan de OESO-Z definitie. Voor 46 cases geldt beide kenmerken samen. De buitenlandse bedrijven met hoge fraudegevoeligheid stellen 746 FTE's tewerk en staan in voor een injectiebehoefte van 65.110.915 euro.

Het Graydon platform dat bedrijven scoort op basis van kenmerken gerelateerd aan criminele feiten (bedrijven die maatschappelijk ondermijnd zijn en mogelijk gerelateerd kunnen worden aan fenomenen waaronder drugs- en mensenhandel) toont slecht 19 ondernemingen die ook zombiekenmerken dragen. Hiervan dragen er 15 de ZEV-kenmerken en 9 de OESO-Z kenmerken. Voor 5 gevallen gelden beide zombie-definities samen. Ze stellen 4 personeelsleden tewerk en vertonen een gezamenlijke injectiebehoefte van 1.426.126 euro. Slechts 2 bedrijven hebben een belangrijke moederband naar het buitenland.

⁶⁷ Het huidige Graydon-algoritme dat de fraudescore opbouwt maakt tot op dag van deze vaststelling geen gebruik van gegevens die in verband kunnen gebracht worden met de ZEV- of de OESO-Z definitie. Er is dus geen mogelijkheid op bias als gevolg van dubbel gebruik (wat in dit kader zou leiden tot auto-bevestiging).

Over Graydon

De **specialist in dataanalyse over ondernemingen** Graydon Belgium nv is in Berchem gevestigd en vormt een ploeg van 70 medewerkers. Dankzij een dagelijkse gedetailleerde opvolging houdt het bedrijf een reusachtige databank up-to-date, gevoed met gegevens over alle in België gevestigde bedrijven, inclusief eenmanszaken en andere economische entiteiten. Bovendien worden met de regelmaat van de klok nieuwe datasets onderzocht en gekoppeld.

Hiermee ontwikkelt Graydon Belgium nv modellen die zowel risico's als groeikansen als andere kenmerken van ondernemingen tot uitdrukking brengen. Zo rapporteert de studiedienst van Graydon Belgium nv macro-economische tendensen en onderhoudt het bedrijf intensieve banden met diverse officiële instanties.

Dankzij de databank kent elke geïnteresseerde de **evoluties binnen elk individueel bedrijf**. Graydon Belgium nv tekent voor de bouw van beslissingssystemen op maat waarmee men de juiste zakenrelaties opspoot, accepteert en opvolgt.

Graydon verwerkt in essentie grote hoeveelheden data en puurt daar allerhande waardevolle **conclusies** uit die veel verder gaan dan louter economische of financiële inzichten.

Op basis daarvan nemen zowel ondernemingen als overheid betere zakelijke, **strategische of maatschappelijk sturende beslissingen**.

Graydon heeft als missie een speelveld te creëren waarin bedrijven floreren, economiën welvarend zijn en het **maatschappelijk weefsel kwalitatief sterker en eerlijker wordt**.

Wij volgen geen bestaande paradigma's maar bouwen mee aan de nieuwe.

Heeft u nog vragen?

Contact algemeen: 03 280 88 00
info@graydon.be